

До

Постоянната комисия

по аграрни науки и ветеринарна медицина

ДОКЛАД

за извършената проверка по процедура за институционална акредитация

НА ЛЕСОТЕХНИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ – ГР. СОФИЯ

ОТ ЕКСПЕРТНА ГРУПА В СЪСТАВ:

1. Доц. д-р Мария Видева – ръководител на ЕГ
2. Проф. д-р Ангел Воденичаров – Тракийски университет – гр. Стара Загора
3. Проф. д-р Христо Цаков – Институт за гората към БАН
4. Проф. д-р инж. Анна Стойнова – Технически университет – гр. София
5. Проф. д-р Нина Янкова – Институт за икономически изследвания към БАН
6. Проф. д-р Саша Митрев – Университет “Гоце Делчев” – гр. Шип – Р Македония
7. Георги Николов – студент – Тракийски университет – гр. Стара Загора

Наблюдаващ процедурата член на ПКАНВМ: проф. д-р Иван Жалнов

Експертната група и наблюдаващият процедурата са определени с решение на Акредитационния съвет на НАОА (Протокол №19/ 27.07.2017 г.)

СЪДЪРЖАНИЕ

	Стр.
1. Изпълнение на препоръките от предходната акредитация	3
2. Проверка по изпълнението на критериите за институционална акредитация в съответствие със стандартите и насоките за осигуряване на качеството в европейското пространство за висше образование /ESG/ - част 1 /1-10/ и по смисъла на чл. 77, ал. 2 от ЗВО/ Таблица 1/, приети от АС на НАОА на 20.10.2016г.	5
3. Приложения: таблици /задължителни и по избор/ 2 от 4	

Експертната група в изпълнение на решение на Акредитационния съвет на НАОА (протокол №19/ 27.07.2017 г.), съгласно чл. 33 и чл. 34 от ПДНАОА и приетите от Акредитационния съвет на НАОА /20. 10.2016 г./ Критерии за институционална акредитация в съответствие със стандартите и насоките за осигуряване качеството в европейското пространство за висше образование /ESG/ - част 1 /1-10/ и по смисъла на чл. 77, ал. 2 от ЗВО /Таблица 1/, посети Лесотехническият университет – гр. София в периода от 13 до 17 ноември 2017 г., проведе срещи с ръководството на висшето училище (ВУ), с преподаватели, студенти, докторанти и потребители на кадри. Групата се запозна с учебните планове и програми, с условията на обучение. На тази база, както и след анализа на фактите и обстоятелствата, отразени в доклада- самооценка на ВУ и проверката за изпълнение на критериите за институционална акредитация на ВУ, експертната група (ЕГ) установи следното:

1. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРЕПОРЪКИТЕ ОТ ПРЕДХОДНАТА АКРЕДИТАЦИЯ

На основание Решение на Акредитационния съвет на Националната агенция за оценяване и акредитация от 28.03.2013 г. (Протокол № 6) на Лесотехнически университет е дадена институционална акредитация с обща оценка по критериите 8,94 и срок на валидност на акредитацията 5 години. Определен е и капацитет на висшето училище от 4600 студенти.

От Акредитационния съвет на НАОА са формулирани следните препоръки:

1. Да се увеличи броят на обучаващите се по европейски програми за обмен на студенти, докторанти и преподаватели.
Срок: постоянен, с ежегодно отчитане
2. Да продължи доизграждането на материалната база на Агрономическия и Ветеринарно медицински факултет. Да се изградят клиники за продуктивни животни и коне.
Срок: до края на 2015г.
3. Да се увеличи броя на хабилитираните преподаватели на основен трудов договор.
Срок: постоянен, с ежегодно отчитане.
4. Увеличаване на относителния дял на преподавателите, участващи в международни проекти.
Срок: постоянен, с ежегодно отчитане

На основание Решение на Акредитационния съвет на НАОА от 28.07.2016г. (Протокол №17) е **утвърден доклада на ПК за САНК** относно следакредитационно наблюдение и контрол по изпълнение на препоръките, формулирани в решението на АС от 28.03.2013 г. (Протокол № 6) при институционална акредитация на Лесотехнически университет. АС констатира, че Лесотехнически университет **е изпълнил препоръка № 2 и изпълнява препоръки № 1, № 3 и № 4.**

По препоръка 1

Лесотехническият университет има сключени 33 договори за двустранно академично сътрудничество с редица чуждестранни университети, висши училища и научно изследователски институти, даващи възможност за обучение на студенти и докторанти. Мобилността на студентите и докторантите се осъществява въз основа на споразумения, сключени между университета и съответните чуждестранни висши учебни заведения. ЛТУ притежава харта за висше образование с № 76946-ERP-1-2014-1-BG-EPРКАЗ-ЕСНЕ, валидна до 31.12.2021 г. За 2012/2013 г. изходящата мобилност при студентите е 16, а при преподавателите една. Входящите мобилности при преподаватели са три. За 2015/16 г. 15 студенти са осъществили мобилност. Липсата на напредък се дължи на отпадането от програмата на студентите от Агрономическия факултет, тъй като традиционния партньор Хумболтов Университет, Берлин поставя изискването за ниво В2 на немски език.

Ръководството на ФВМ е подписало междуинституционално споразумение с ФВМ към Университета в Сасари през 2008, а през 2014 – Inter-institutional agreement 2014-2021. В договорите са конкретизирани броят на мобилностите. В периода 2012 –2016 г. са подписани 17 договора между ЛТУ и чуждестранни университети за обмен на студенти, докторанти и преподаватели. За 2017 г. сключените Интер-институционални споразумения са 11, което е важна стъпка към увеличаване броя на студентите. За част от традиционните партньори се сключват споразумения със завишени бройки на студентски мобилности. При входящите студентски мобилности има подчертана тенденция към увеличаване на бройките, особено към факултет Стопанско управление.

При преподавателските мобилности се отбелязва тенденция за увеличаване на бройката През периода 2012 – 2016 г. академичният състав е провел 32 изходящи и са осъществени 2 входящи мобилности.

Препоръката се изпълнява.

По препоръка 2.

Според констатацията на Акредитационния съвет препоръката е изпълнена. Основание за тази констатация са следните извършени дейности:

- През изминалите години са извършени ремонтни работи за подобряване на условията за провеждане на учебните занятия за студентите от ФВМ и АФ на УОП „Враждебна“.
- Обучението на студентите от факултет „Ветеринарна медицина“ по предклиничните и клиничните дисциплини се провежда съгласно включените практически занятия в учебните програми. Изградена е клиника за продуктивни животни, състояща се от две отделения: Отделение за Вътрешни болести и Отделение по хирургия. Отделенията са оборудвани с основни материални средства, които позволяват изпълнение на клинични изследвания и хирургични интервенции.
- Има проектна готовност за изграждане на стационар и клиника за коне. За сега се използва конната база в Божурище и базата „Хан Аспарух“ в гр. Баня

–

По препоръка 3

Кадровата политика на ръководството на университета, е насочена към непрекъснато повишаване на професионалната квалификация и развитие на академичната кариера на преподавателите. В резултат на нейното реализиране през следакредитационния период е осигурено качествено и устойчиво развитие на академичния състав. ЛТУ разполага с академичен състав на основен трудов договор от 238 преподаватели, от които 134 са хабилитирани, в т.ч. 35 професори и 99 доценти, и 104 нехабилитирани, в т.ч. 51 главни асистенти, 10 старши преподаватели и 43 асистенти, които осигуряват учебния процес във всички професионални направления, специалности и образователно-квалификационни степени в съответствие с изискванията на ЗВО.

През годините на акредитационния период във факултетите са обявявани и провеждани следните процедури за заемане на АД „професор“ и „доцент“:

За периода 2012–2016 г. във ФГС са обявени общо 13 конкурса за хабилитиране на преподаватели, в т.ч. 2 конкурса за „професор“, които са в ход. От приключилите конкурси 5 са за „професор“ и 3 за „доцент“, а един е за преминаване на академична длъжност „доцент“ в ЛТУ от друга научна организация. Проведени са успешно също така 2 конкурса за заемане на АД „главен асистент“. В посочения период са избрани 5 професори, 3 доценти и 2 главни асистенти. През 2013 г. броят на хабилитираните преподаватели във факултета е бил 27, а към май 2016 г. е 29.

Във ФСУ за периода 2013-2016 год. са обявени 8 конкурса. Два от конкурсите са в процедура, останалите са приключили успешно.

В АФ за периода 2012 – 2017 г. успешно са приключили 13 конкурса. От тях 1 е за професор и 6 за доценти. През 2016г. – 1 доцент е преминал във факултета от ИПАЗР – „Пушкарров“.

За периода 2012-2017 г. във ФЕЛА са обявени 8 конкурса за хабилитиране на преподаватели, от които 6 са приключили успешно, а 2 са в процедура.

Във ФВМ успешно са приключили 4 от обявените конкурси за доцент.

При продължаващото задълбочаване на демографската криза не е оправдано да се очаква увеличаване на броя на хабилитираните преподаватели.

Препоръката се изпълнява.

По препоръка 4

Основният източник на финансиране на научно-изследователската дейност е чрез проекти. За периода на следакредитационния контрол може да се отбележи значително повишаване на дела на преподаватели, участвали в международни проекти и програми.

От представеният доказателствен материал в Доклада за изпълнение на препоръките може да се направи заключението, че през отчетния период в ЛТУ продължават добрите практики по отношение на: активното участие на академичния състав в научни проекти и мрежи: международни програми и мрежи –14 преподаватели с 18 участия; проекти по Седма рамкова програма на ЕС-1 преподавател в 1 проект; Проекти, финансирани от международни институции - 5 проекта с 4

преподаватели; програма „Учене през целия живот” и програма „Еразъм +” 3 преподаватели в 6 проекта и 18 участия на 14 преподаватели; активно участие на студенти и докторанти в научноизследователски проекти; успешно провеждане на научни форуми; модернизиране на научната инфраструктура.

Препоръката се изпълнява.

2. ПРОВЕРКА ПО ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА КРИТЕРИИТЕ ЗА ИНСТИТУЦИОНАЛНА АКРЕДИТАЦИЯ В СЪОТВЕТСТВИЕ СЪС СТАНДАРТИТЕ И НАСОКИТЕ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО В ЕВРОПЕЙСКОТО ПРОСТРАНСТВО ЗА ВИСШЕ ОБРАЗОВАНИЕ /ESG/ - ЧАСТ 1 /1-10/ И ПО СМИСЪЛА НА ЧЛ. 77, АЛ. 2 ОТ ЗВО /ТАБЛИЦА 1/

СТАНДАРТ 1. ПОЛИТИКА ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО

КРИТЕРИЙ 1.1. ВУ има документирана, публично оповестена, с официален статут и отчетност политика за осигуряване на качеството като част от стратегическото управление на образователната институция в интерес на обществените потребности.

Лесотехническият университет е единственото висше училище в Република България, което подготвя инженери по горско стопанство и лесоползване, дървообработване и производство на мебели и инженери по инженерен дизайн, а освен това и специалисти по екология и опазване на околната среда, стопанско управление, ландшафтни архитекти, ветеринарни лекари, агрономи и специалисти по растителна защита. От 1996/97 учебна година се провежда тристепенно обучение, като в зависимост от срока на обучение завършилите придобиват ОКС “Бакалавър” и “Магистър” и ОНС “Доктор”.

1.1.1. Институцията и основните звена към нея носят отговорност за развитието на културата за качеството. Изградени са съответни вътрешни структури за разработването и прилагането на политиката за осигуряване на качеството, в които се включват студенти и заинтересовани страни.

В структурата на Лесотехническият университет са включени 7 основни звена, от които 6 факултета (“Горско стопанство” - ФГС, “Горска промишленост” - ФГП, “Екология и ландшафтна архитектура” - ФЕЛА, “Ветеринарна медицина” - ФВМ, “Стопанско управление” – ФСУ и Агрономически факултет - АФ) и Център за следдипломно обучение и квалификация (ЦСОК). Включени са и 11 помощни звена: Научноизследователски сектор, Дирекция “Студентски столове и общежития”, Дирекция “Стопанска дейност”, Информационен център – Университетска библиотека, Отдел за информация, музей, Издателска къща, Лаборатория за Нови информационни технологии в обучението, Научно образователни лаборатории и работилници, Клиника за лекуване на животни и за обучение на студенти, Ботаническа градина, Учебно опитни горски стопанства в с. Юндол и с. Бързия и Учебно опитно поле “Враждебна” – София. През последните години, два от факултетите (Агрономически и Стопанско управление) функционират в значително намален академичен състав, което е в противоречие с чл. 26, ал. 1 от ЗВО. Ръководството на университета инициира процедура за обединяване на двата факултета. След подадено заявление до НАОА с придружаващата го документация, е оценен Проект за преобразуване на Агрономическия факултет и Факултета по стопанско управление във факултет с наименование „Агрономство и стопанско управление“. Процедурата е приключила с положителна оценка в Акредитационния съвет на заседание от 18.05.2017 г. (Протокол №13). Към момента все още не е издадено решение на Министерския съвет в съответствие с чл. 9, ал. 3, т. 3 от ЗВО и двата факултета продължават да функционират с намалена численост.

Мисията, визията и целите на университета са формулирани в съответствие с дълготрайните традиции на образователната система в България и са в съответствие с изискванията на европейското висше образование. Те са документиран и публично оповестени. На тяхната основа Университета изгражда образователната си политика.

Мисията на Университета, като държавно висше училище, е да провежда политика за развитие на висшето образование и наука в Република България. ЛТУ е национално утвърден образователно-научен център, призван да осигурява висококвалифицирани специалисти с висше образование, както и да развива научно-изследователска и внедрителска дейност в 4 области на висшето образование в професионалните направления Горско стопанство, Общо инженерство, Науки за земята, Ветеринарна медицина, Растениевъдство, Растителна защита, Администрация и

управление и Туризм. Основополагащи документи за развитието на Университета и изграждане на образователната политика са Стратегията за развитие на ЛТУ, отразена в мандатната програма и Програмата за нейното изпълнение.

Стратегията за развитие на ЛТУ е разработена в условия на засилваща се конкуренция в сферата на висшето образование, съпроводени с демографски, социални, икономически и други проблеми. В тези условия Университетът, се стреми да отговори адекватно на нуждите на националната икономика и на пазара на труда, чрез дългосрочно и стратегическо планиране на бъдещото си развитие.

В по-конкретен план **основните цели** са насочени към:

1. Провеждане на гъвкава политика за задоволяване потребностите на националната и транснационалните икономики от кадри с традиционни и нови за профила специалности;
2. Реализиране на непрекъснато повишаващите се цели на университетската политика по качество за осигуряване на висококвалифицирани специалисти във всички образователно-квалификационни и научни степени.
3. Провеждане на фундаментална и приложна научноизследователска дейност за ориентация на научните изследвания към обществено значими научни продукти и услуги.
4. Подобряване на взаимодействието между научни изследвания, образование и иновации за постигане на по-високи резултати, сравними с европейските и международните стандарти.
5. Възпитаване на обучаваните специалисти в духа на общочовешките и националните ценности, стремеж към усъвършенстване и развитие през целия живот.

За да осъществява целите си, ЛТУ работи по решаването на следните по-важни **задачи**:

1. Организиране и провеждане на учебно-образователен процес с тристепенна структура на обучение – ОКС “Бакалавър”, в 8 професионални направления, по 10 специалности, ОКС “Магистър” след завършена ОКС “Бакалавър” по 24 магистърски програми, ОКС “Магистър” след средно образование (специалности от регулирани професии) по 2 специалности и ОНС “Доктор” в 37 акредитирани докторски програми в съответствие със ЗВО и ЗРАСРБ.
2. Повишаване качеството и организацията на учебния процес във всички ОКС, следдипломна квалификация и специализация.
3. Повишаване на изследователската активност, качеството и организацията на научно-изследователската дейност чрез: подобряване организацията и управлението на научно-изследователската дейност; оптимизиране на вътрешноуниверситетската нормативна база; подобряване на научната и професионалната подготовка на студентите и докторантите; стимулиране на включването им в изследователската дейност; активно и пълноценно участие в системата на международното научно сътрудничество.
4. Оказване на висококвалифицирана помощ по планирането, организирането и провеждането на практическата дейност, както и при обновяването на нормативната база, в областта на горското и селското стопанство, дървообработващата и мебелната промишленост, екологията и опазването на околната среда, ландшафтната архитектура и лечебно-консултантската и профилактична дейност.
5. Развитие и усъвършенстване на академичния състав, в съответствие с действащото законодателство. Осъвременяване на системата за атестиране, чрез въвеждане на критерии и показатели, съответстващи на ЗВО и ЗРАСРБ, .
6. Развитие на материалната база с доизграждане на учебни лаборатории, центрове и работилници; оборудване и доокомплектоване на учебни зали и стационарни звена със съвременна техника и технологии, на клиники, библиотеката и др.
7. Засилване връзката с бизнеса и обществото чрез развитие на структури за трансфер на знания и технологии.
9. Подпомагане, разширяване и подобряване функционирането на Студентския съвет, основни и обслужващи звена на ЛТУ за извършване на научно-производствена, издателска, художествено-творческа, спортна и други дейности в съответствие с техния статут.
10. Развитие и усъвършенстване на Системата за оценяване и поддържане на качеството на обучението и академичния състав чрез провеждане на периодични вътрешни и външни одити, оповестяване на резултатите от тях и предприемане на коригиращи действия при откриване на несъответствия.

Тези задачи са представени още по-детайлно в Мандатната програма на академичното ръководство за периода 2016-2020 г.

Лесотехническият университет е изградил добре документирана, публично оповестена и с официален статут и отчетност политика за осигуряване на качеството в контекста на стратегическото управление на институцията. Нормативните документи, на които се основа политиката на Университета и се засягат аспектите на политиката за осигуряване на качеството, са публикувани на хартиен носител и са на разположение в библиотеката на Университета, в съответните звена, имащи отношение към политиката по изпълнение и спазване на съответните нормативни актове и на порталния сайт на институцията, достъпен на адрес <https://ltu.bg>. Те включват:

- Правилник за дейността на ЛТУ
- Правилник за вътрешния трудов ред на ЛТУ
- Правилник за дейността на Центъра за продължаващо обучение
- Правилник на ГИС и приложения с отговорностите на отделните членове и структурата на ГИС
- Правилник за използването на университетската УКМ на ЛТУ
- Правилник за развитието на академичния състав в Лесотехническият университет
- Правилник за устройството и дейността на Научноизследователския сектор
- Правилник за устройството, дейността и управлението на фонд "Научни програми"
- Правилник за организация и провеждане на следдипломно обучение
- Правилник за устройството и дейността на университетската клиника за дребни животни към ФВМ при ЛТУ
- Правилник за устройството и дейността на учебно-опитно поле "Враждебна"
- Правилник за дейността на издателската къща
- Правилник за дейността на библиотеката и музея
- Правилник за устройството и дейността на университетския компютърен център
- Правилник за устройството и дейността на ботаническата градина
- Правилник за устройството и дейността на учебно-производствената база по дървообработване
- Правилник за устройството и дейността на учебно-производствената база по металообработване
- Наредба за ползване на общежития в учебните бази на ЛТУ в Юндола, Бързия и Равда
- Правилник за дейността на контролния съвет
- Вътрешни правила за контрол и предотвратяване изпирането на пари и финансирането на тероризма
- Наредба за условията и реда за атестиране на административния, обслужващия и инженерно-техническия персонал
- Инструкция за изграждане и функциониране на система за финансово управление и контрол
- Инструкция за обработване и съхранение на лични данни по закона за защита на лични данни

Университетът използва и огромен набор от външни документи имащи отношение към процесите по осигуряване на качеството във всички развивани направления и дейности.

Официалният сайт на Университета използва съвременна информационна система за публикуване на динамично онлайн съдържание. Информацията се структурира в основни направления, като: общоуниверситетска информация; прием; обучение; наука; международна дейност; новини; АЛУМНИ.

Отговорността на Лесотехническият университет към развитието на културата за качеството се изразява в:

1. Стриктно спазване на изискванията на законите, включително нормативната уредба в сферата на висшето образование, както и при съблюдаване на насоките на стратегическите документи за висшето образование в България и на Европейския съюз.
2. Разработване на вътрешно-университетска система от нормативни документи, които са в съответствие с нормативни актове по т. 1.

3. Изработена и периодически преглеждана и актуализирана Стратегия за развитието на ВУ, което намира израз в изготвената и приета Мандатна програма на Академичното ръководство.
4. Преглед и оптимизиране на структурата на основните и обслужващите звена.
5. Поддържане и развитие на СУК Показателни за нивото на СУК са оценките от външните одити и получените сертификати по ISO 9001.

Обществените интереси и потребности се удовлетворяват чрез планомерна работа по изброените отговорности, както и с отчитане на мненията на обучаемите, на потребителите на кадри и други заинтересовани страни. Конкретните действия и резултати включват:

- Провеждане на анкети с обучаемите.
- Заседания на Студентския съвет, посветени на качеството на обучението, с обсъждане на учебните планове и програми.
- Участия на студенти и докторанти в органите за управление и комисии към тях.
- Провеждане на анкети с работодатели – потребители на кадри.
- Анализи на атестатите от ръководители в практиката спрямо подготовката и уменията на студентите, проявени по времето на учебните стажове.
- Периодични срещи с участието на работодатели, специалисти и ръководители от практиката и бизнеса, от една страна и студенти и преподаватели от друга.
- Мненията и оценките на специалистите, включвани в съставите на държавните изпитни комисии за дипломиране в ОКС „Бакалавър“ и ОКС „Магистър“.

В Университета е изградена и внедрена Интегрирана система за управление на качеството и информационната сигурност, включваща Система за управление на качеството (СУК) и Система за управление на информационната сигурност (СУСИ), сертифицирана по международните стандарти ISO9001:2008 и ISO/IEC 27001:2005. Разработването и внедряването на подобна система, сертифицирана по международно признатите стандарти позволява на ЛТУ да се придържа стриктно към изпълнението на принципите заложи в Стандарти и насоки за осигуряване на качеството в Европейското пространство за висше образование. Интегрираната система за управление на качеството и информационната сигурност, позволява да бъде надградена Системата за оценяване и поддържане на качеството на обучението и академичния състав (СОПКОАС), както и набора от действащи нормативни документи, в т.ч. Правилник на Лесотехническият университет, Правилник за развитие на академичния състав и други вътрешни нормативни документи. Тези дейности са позволи сертифицирането на Университета по стандарти ESG от утвърдена международна сертифицираща организация за периода от 26.09.2014 до 17.09.2017 година. Системата за управление на качеството успешно е одитирана за трети път, като сертификатът е валиден за периода от 22.11.2016 до 15.09.2018 година. Той е издаден по изискванията на ISO 9001:2008 за следните дейности: „Управление на **процесите на обучение на студенти** за образователно-квалификационните степени бакалавър и магистър и образователната и научна степен „доктор“ по акредитираните професионални направления и научни специалности в Лесотехническият университет. Управление на **процесите на обучение, квалификация и преквалификация на кадри** за горското, ловното и селското стопанство, горската промишленост, инженерния дизайн, екологията, ландшафтната архитектура, ветеринарната медицина, стопанското управление и алтернативния туризъм.

Оценяването и огласяването на резултатите от функционирането на системата за наблюдение, оценяване и поддържане на качеството на обучението се извършват след задълбочен анализ при периодичните прегледи на СУК, както и от проведените одити и наблюдения. Огласяването на резултатите се извършва пред Общото събрание и Академичния съвет, съответно – пред факултетните и катедрените съвети.

1.1.2. ВУ в съответствие със своята мисия, цели и задачи поддържа на високо професионално равнище: образователната дейност; научноизследователската дейност; художествено-творческата дейност; спортната дейност.

Качеството на образователната дейност се поддържа и развива на основата на високото научно и професионално ниво на академичния състав, материалната база на Университета и провежданата научноизследователска дейност от преподавателите, докторантите и студентите.

В Университета НИД се организира от Научноизследователски сектор (НИС) в съответствие с Правилника за устройството и дейността на НИС и Правилник за фонд научни програми (ФНП). НИД се осъществява в съответствие с Наредбата за планирането и отчитането на

научно-изследователската дейност. Научноизследователската дейност се планира, отчита и анализира ежегодно на катедрено, факултетно и университетско ниво. Резултатите от научноизследователската се анализират и оценяват периодично при завършване на всеки семестър и учебна година. След всеки анализ се правят изводи и препоръки и се набелязват основни приоритети за следващия период.

Научноизследователската активност на преподавателите се анализира ежегодно съгласно разработената система. В съответствие с Наредбата за планиране и отчитане на научноизследователската дейност, всеки преподавател изготвя индивидуален отчет за НИРД на базата на Критерии за оценка на научноизследователската работа на преподавателския състав. Най-голяма тежест имат критериите, които отговарят на съвременните стандарти и отразяват политиката за прилагане на световни наукометрични показатели. Основните критерии на функциониращата точкова система са:

- * Участие в научно-изследователски проекти и мрежи – от 1 до 60 точки;
- * Участие в инфраструктурни проекти и мрежи – от 5 до 25 точки;
- * Проектантска дейност, експертизи и консултации – от 3 до 6 точки;
- * Научна продукция – от публикации на статии в списания с импакт фактор (20 т.) до участие в конференция с постер или публикуване на резюме (1 т.)
- * Научни изяви – спечелени награди от научни изследвания – от 20 до 30 т.

ЕГ се запозна с годишните отчети за оценяване на нивото на научноизследователската, художествено-творческата, изпълнителската и спортната дейност и счита, че резултатите от НИД са ясно отразени в тях.

1.1.3. ВУ изгражда и прилага политика за осъществяване взаимовръзката между научните изследвания и обучението в рамките на националния и институционалния контекст.

В ЛТУ има дългогодишна традиция в образователната дейност и в научните изследвания. Тя спомага да се утвърдят и изградят система от действия и процедури за осъществяване на взаимовръзка между научните изследвания и резултатите от тях, прилагането им в практиката и в частност в образователния процес. Много от тях са залегнали в нормативната уредба на университета, като: Правилник за дейността на ЛТУ, Наредба за включване на АС, студентите и докторантите в НИД, Наредба за планирането и отчитането на НИД в ЛТУ, Правилник за развитие на АС, Наукометрични изисквания за получаване на научни степени и процедурни правила за заемане на академични длъжности, Наредба за атестиране на АС. От ПД се изисква ежегодна актуализация на съдържанието на учебните програми. Най-често те са свързани с обогатяване на учебното съдържание с резултати от научноизследователската и експертната дейност на преподавателите.

За осъществяване на целите се работи по решаването на следните по-важни задачи:

1. Повишаване качеството и организацията на учебния процес във всички образователно-квалификационни степени, специалности, следдипломна квалификация и специализация, за пълноценно приобщаване към Европейското образователно пространство.
2. Повишаване на изследователската активност, качеството и организацията на научноизследователската дейност.
3. Оказване на висококвалифицирана помощ по планирането, организирането и провеждането на практическата дейност.
4. Развитие и усъвършенстване на академичния състав, инженерно-техническия и административен персонал.
5. Осъвременяване на системата за атестиране на академичния състав чрез въвеждане на синхронизирани критерии и наукометрични показатели.
6. Развитие на материалната база ;
- 7.. Подпомагане, разширяване и подобряване функционирането на Студентския съвет.
9. Подобряване на управлението на ресурсите.
10. Развитие и усъвършенстване на Системата за оценяване и поддържане на качеството на обучението и академичния състав.

В ЛТУ са разработени и се прилагат редица процедури, целящи издигане нивото на научните изследвания. Такива са: процедурите по атестиране на АС, за заемане и повишаване в академични длъжности, за присъждане на научни степени.

Важна част от дейностите за издигане нивото на НИД е възпитанието и приобщаването на младите хора към ценностите на научните изследвания и подобряване на резултатите в

професионалната област – част от образователния процес. Включването на студентите и докторантите в научните изследвания и в изпълнението на експертни задачи е част от образователния процес. Създадени са традиции в провеждането на международни научни форуми, повечето от които са ежегодни. Чрез участието на студенти и докторанти се постига не само приемственост в научноизследователската работа, но и по-бързо достигане на научните резултати, иновациите и професионалните достижения до обучаемите. Кръжочната дейност е друг важен елемент от обвързването на научната дейност с образователния процес. След кратко прекъсване, в ЛТУ тя е възобновена през 2008 год.

1.1.4. ВУ гарантира спазването на академичните свободи и създава условия за нетърпимост към прояви на дискриминация и академични измами. Институцията има Етичен кодекс за академично единство и комисия, осигуряваща неговото прилагане от академичната общност.

Създаването на условия за нетърпимост към прояви на дискриминация и академични измами се гарантира чрез Етичния кодекс за академичното единство. Утвърдени са: състав на Комисията по етика и академично единство; Правилник за дейността на комисията; Годишни доклади за отчитане на дейността на комисията по етика; Процедурни методи и средства за проверка на оригиналността и автентичността на дипломни и дисертационни работи. Внедрената платформа за електронно и дистанционно обучение BlackBoard има вграден модул за осъществяване на проверка за оригиналността и автентичността на качените в системата документи. Това може да включва курсови задачи и проекти, дипломни работи и докторски дисертации. Правната закрила на изобретенията се представя с патент, съгласно Закона за патентите. Защитата на авторските права върху полезни модели, използването на компютърни програми и други произведения се осъществява в съответствие със ЗАПСП. Научният продукт, финансиран от ЛТУ, принадлежи на Университета. Правата върху интелектуалната собственост, се определя по реда на чл. 42 от ЗАПСП. Защитата на интелектуалната собственост е регламентирана в Правилника за интелектуалната собственост.

В Правилника на ЛТУ са заложили правилата за проверка и оценка на знанията на студенти, дипломанти и докторанти, като обучаващите могат да се явят на изпит след като са изпълнили всички условия от програмата за обучение. Формата за провеждане на изпит е записана в учебните програми.

Държавният изпит или защита на дипломна работа се провеждат пред държавна комисия от хабилитирани преподаватели. През акредитационния период не са констатирани документирувани нарушения при провеждане на държавните изпити. Разработването и защитата на дипломните работи се осъществява на основата на единни изисквания, технология и процедури, представени в методически ръководства.

В Правилника за РАС е заложило, че дисертационния труд трябва да съдържа научни и научно-приложни резултати, които представляват оригинален принос за науката. Цялостната процедура по разработване на дисертацията е под постоянен контрол от страна на ръководителя на докторанта, катедрения и факултетния съвети. Критерий за автентичността и оригиналността на разработените дисертации са положителните оценки, дадени от научното жури в представените рецензии и становища и тяхното публично оповестяване на сайта.

Резултати от проверката:

По 1.1.1. На основата на формулираните в съответствие с дълготрайните традиции на образователната система в Р България и с изискванията, тенденциите и директивите за развитието на европейското образователно и научно пространство *мисия, визия и цели*, Лесотехническият университет и включените в неговата структура основни звена имат добре изградена, документирана, публично оповестена и с официален статут и отчетност политика за осигуряване на качеството в контекста на стратегическото управление на институцията. Нормативните документи, на които се основа политиката на Университета са достъпни на сайта на институцията на адрес <https://ltu.bg>. ЛТУ организира и провежда учебно-образователен процес с тристепенна структура на обучение: в 4 области на висше образование – ОКС “Бакалавър”, – в 8 професионални направления, по 10 специалности, ОКС “Магистър” – ОКС “Магистър” след средно образование (специалности от регулирани професии) по 2 специалности, след завършена ОКС “Бакалавър” по 24 магистърски програми, и ОНС “Доктор” в 37 акредитирани докторски програми

По 1.1.2. Качеството на образователната дейност в ЛТУ се поддържа и развива на

основата на високото научно и професионално ниво на академичния състав, материалната база на Университета и провежданата научноизследователска дейност от преподавателите, докторантите и студентите. За тази цел в университета са приети съответни документи и са изградени структури, осигуряващи ефективни действия за осигуряване качеството на обучението. В годишните отчети се анализират и оценяват резултатите от научноизследователската дейност. Определят се приоритетните задачи, ресурсното осигуряване на дейността, публикационната активност на преподаватели, докторанти и студенти. НИД на АС се разширява и активизира през годините.

По 1.1.3. Съществуващата в ЛТУ дългогодишна традиция в образователната дейност и в научните изследвания спомага да се утвърди и изгради система от действия и процедури за осъществяване на взаимовръзка между научните изследвания и резултатите от тях, прилагането им в практиката и в частност в образователния процес. Много от тях са залегнали в нормативната уредба на университета. От ПД се изисква ежегодна актуализация на съдържанието на учебните програми. Най-често те са свързани с обогатяване на учебното съдържание с резултати от научноизследователската и експертната дейност на преподаватели, докторанти и студенти.

По 1.1.4. ЛТУ гарантира спазването на академичните свободи и създава условия за нетърпимост към прояви на дискриминация и академични измами чрез върховенството на Закона и включването на съответни текстове във вътрешноуниверситетската нормативна уредба. Приет е Етичен кодекс за академичното единство. Утвърдени са: състав на Комисията по етика и академично единство; Правилник за дейността на комисията; Годишни доклади за отчитане на дейността на комисията по етика; Процедурни методи и средства за проверка на оригиналността и автентичността на дипломни и дисертационни работи. В Правилника са заложили правилата за проверка и оценка на знанията на студенти, дипломанти и докторанти. Формата за провеждане на изпит е записана в учебните програми. През акредитационния период не са констатирани документираните нарушения при провеждане на държавните изпити.

КРИТЕРИЙ 1.2. ВУ поддържа вътрешна система за качеството на обучението и на академичния състав, която включва проучване на студентското мнение.

Внедрена във ВУ Интегрирана система за управление на качеството и информационната сигурност позволява да бъде надградена действащата Система за оценяване и поддържане на качеството на обучението и академичния състав (СОПКОАС).

1.2.1. Ефективност на вътрешната система на ВУ за оценяване и поддържане качеството на образованието.

Проверки за изпълнение на предписания, оценки на активността на преподавателския състав, развитие на системата за осигуряване и оценка на качеството, функциониране на програмите за обучение.

Качеството на образователния процес се обсъжда и се вземат съответни решения чрез действия на различни нива на организация и органи за управление – Академичен съвет, Факултетен съвет, Катедрен съвет и др. Инициативи по осигуряване на качеството на обучение могат да произлизат и от отделните преподаватели, както и от студентите чрез техните представители в различните органи за управление и чрез Студентския съвет. Оформянето на учебната документация и поддържане на качество на образованието е обект на регулярно вътрешно одитиране по Системата за управление на качеството. Годишните отчети по СУК се публикуват като част от годишния отчет за дейността на ЛТУ.

Мненията на студентите и потребителите на кадри се събират предимно чрез анкетиране. Анкетите имат за цел да се проучи студентското мнение за провежданата подготовка по отделните дисциплини, с което да се осигури поддържане и усъвършенстване на системата за качество на обучението. Мнението на студентите относно нивото на получените знания, структурата на учебния план, методите на преподаване и актуалността на преподавания материал, както и перспективите за работа по специалността са отразени в ежегодно провежданите анонимни анкетни допитвания. Проучването на студентското мнение за качеството на обучението се осъществява ежегодно и чрез специализираните анкети за атестиране на преподавателите.

Процедурите за оценката на студентите, както и дейностите, които водят до натрупване на кредити са отразени в учебните програми. Всеки преподавател запознава студентите с всички

подробности по системата за оценяване на знанията и дейностите по натрупване на кредити. Провеждането на текущ контрол е задължително и е отразено в учебната програма.

Обратната връзка за студентското мнение се осъществява предимно чрез Студентския съвет. Осигурено е участието на студенти като членове на колективните органи за управление – ОС, ФС и АС. Представителите на СС имат основна роля в провеждането на анкетите сред студентите, участват в обсъжданията на ФС, АС и ОС. Факултетните ръководства провеждат периодични срещи с курсовете за изясняване на възникнали въпроси и поддържане на информираността в двете посоки. СС провежда ежегоден Семинар с преглед на дейността и обучение на членовете. На него присъстват представители на Академичното ръководство, провеждат се съвместни обсъждания на въпроси и предложения от страна на студентите, свързани с качеството на обучението, социално-битови въпроси и др.

1.2.2. ВУ има действащи процедури за вътрешен одит на качеството и оперативна комисия за координация и контрол.

Дейности на КООК вътрешни одити в структурните звена на ВУ.

Осъществяването на прегледите за постигането на целите по качеството на обучение и на академичния състав на равнище Университет и основните му звена, се извършва на периодичен принцип, като вътрешните одити се провеждат минимум 1 път годишно, както и контролните одити от външна сертифицираща организация. Отношението на броя на планираните и извършените одити е 1:1. През 2016 са извършени 2 вътрешни одита на СУК във всички факултети и Центъра за продължаващо обучение.

По линия на Проект BG051PO001-3.1.08-0033 „Усъвършенстване на системите за управление в Лесотехнически университет”, в периода 2013 - 2015 година са проведени две целеви обучения свързани с функционирането на СУК, СУСИ и ИСУ от сертифицирани по стандартите ISO9001 и ISO 27001. Първото обучение има за цел да обучи и сертифицира достатъчен брой вътрешни одитори по стандарта ISO 9001 и ISO 27001. В резултат са обучени 40 души от академичния състав и административно-обслужващия персонал по ISO 9001 и 15 души по ISO 27001. Второто обучение, при което са обучени 141 души е предназначено да запознае преподавателите и служителите с целите и обхвата на Интегрираната система за управление на качеството и информационната сигурност.

На институционално ниво се поддържа Система за управление на качеството (СУК) чрез следните органи: Комисия по качество на обучението (ККО) към АС; Работна група по поддържането на СУК; Факултетни комисии по качеството; Отговорници за управление на качеството в катедрите; Отговорници за управление на качеството в звената на администрацията и другите обслужващи звена на Университета; Екип от вътрешни одитори.

ККО се избира от АС в началото на всеки мандат. В съставът ѝ са включени Зам.-ректора по учебната дейност (като Председател), по един представител от факултетите и Председателят на студентския съвет. Комисията е обявена на сайта на ЛТУ. В Комисиите по качество на обучението към АС и факултетите участват студенти. Те изразяват мнението на своите колеги по отношение на седмичната натовареност и други въпроси.

Резултати от проверката:

По 1.2.1. Качеството на образователния процес се обсъжда и се вземат съответни решения чрез действия на различни нива на организация и органи за управление – Академичен съвет, Факултетен съвет, Комисия по учебната дейност към ФС, Комисия по качество към ФС, Комисия за актуализация на учебен план към ФС, Катедрен съвет. Инициативи по осигуряване на качеството на обучение могат да произлизат и от отделните преподаватели, както и от студентите чрез техните представители в различните органи за управление и чрез Студентския съвет. Оформянето на учебната документация и поддържане на качество на образованието е обект на регулярно вътрешно одитиране по Системата за управление на качеството. Годишните отчети по СУК се публикуват като част от годишния отчет за дейността на ЛТУ. Мненията на студентите и потребителите на кадри се събират предимно чрез анкетиране.

По 1.2.2. Осъществяването на прегледите за постигането на целите по качеството на обучение и на академичния състав на равнище Университет и основните му звена, се извършва на периодичен принцип, като вътрешните одити се провеждат минимум 1 път годишно, както и контролните одити от външна сертифицираща организация. Отношението

на броя на планираните и извършените одити е 1:1. През 2016 са извършени 2 вътрешни одита на СУК във всички факултети и Центъра за продължаващо обучение.

СТАНДАРТ 2. РАЗРАБОТВАНЕ И ОДОБРЯВАНЕ НА ПРОГРАМИТЕ

КРИТЕРИЙ 2.1. ВУ изгражда и прилага процедури за разработване, одобряване, наблюдение и обновяване на учебната документация на професионалните направления и съответните специалности (квалификационни характеристики, учебни планове и програми и др.) при съдействието на заинтересовани страни.

2.1.1. Програмите са разработени в съответствие със стратегията на ВУ и отразяват четирите цели на висшето образование на Съвета на Европа. Имат ясно изразени очаквани резултати от обучението и са официално одобрени.

Процедури за изработване и оценяване на програмите за обучение и процедури за институционално одобрение.

Програмите за обучение са разработени в съответствие с основните цели в Стратегията за развитие на институцията. Набор от документи за всяка предлагана от институцията програма за обучение включва: цели на програмата, описание на получаваната квалификация, описание на професионалните компетенции, учебния план на специалностите, учебните програми на дисциплините, методите на обучение, методите за оценяване, минимални стандартни изисквания за дипломиране, възможности за производствени стажове, професионална реализация и др. Редът за изготвяне и актуализиране на учебните планове е ясно указан в ПД.

Разработени са стандарти за различните видове учебна документация, както и нормативна база за качество на обучението. Процедурите по разработване и утвърждаване на учебната документация са регламентирани в Правилника за дейността. Разработването и обновяването на учебни планове и програми се извършва съгласно Наредбата за качество на обучението, която определя критерии и показатели при разработката на нови учебни планове.

Квалификационните характеристики включват нивото на придобиваната квалификация, определят се обсега и равнището на знанията и уменията, както и възможностите за трудова реализация на успешно завършилите специалисти.

Учебните планове са съобразени със законовите изисквания. Тяхното разработване, обсъждане и утвърждаване е синхронизирано с постиженията на обучението при сходни специалности в български и чужди висши училища.

Учебните програми се подготвят по определен образец (публикуван на сайта на Университета) съдържащ: анотация, учебно съдържание, разработване на курсови проекти, курсови задачи, учебна практика, форма на оценяване на знанията, таблица с разбивка на кредитите за аудиторна и извънаудиторна работа, библиография. Разработването на учебните програми се възлага на хабилиитирани преподаватели или на нехабилиитирани преподаватели с научна степен „Доктор“. Към комплекта задължително се добавят рецензии на учебната програма от хабилиитиран преподавател и конспект по дисциплината. Съдържанието на учебните програми се организира в относително обособени части - между 15 и 60 учебни часа, както за лекционните курсове, така и за лабораторните и семинарни занятия, като съотношението при отделните дисциплини е различно. Учебните програми се разглеждат първо в катедрата, а в последствие и на ФС. Тази последователност в обсъждането и приемането на учебните програми осигурява единство и последователност на преподавания материал, като не позволява повторения и пропуски в учебното съдържание.

Графикът на учебния процес, като част от учебната документация съдържа информация за разпределение на обучението по семестри, седмици по всяка специалност, форма и степен на обучение.

Държавните изпити и защитите на дипломни работи се провеждат пред изпитни комисии от хабилиитирани преподаватели. Разработването и защитата на дипломните работи се осъществява на основата на единни изисквания, технология и процедури, представени в методически ръководства.

Спомагателните документи за организиране и провеждане на учебната дейност са: График за провеждане на учебните практики; Индивидуални планове за годишна учебна заетост; Календарни планове за аудиторните занятия.

В създадената и внедрена Интегрирана система за управление (ИСУ) на университетско ниво са утвърдени единни форми на документи и стандарти за тяхното създаване, използване и актуализиране. Това позволява да се унифицира учебната документация на специалностите. Цялата документация, свързана с качеството на обучението е достъпна в сайта на ЛТУ, в раздела Качество на обучението.

Съгласно ПД и длъжностите характеристики на академичния състав и преподавателите на ръководни длъжности, ангажименти по съставянето и контрола върху качеството на учебната документация имат преподавателите по дисциплини, ръководителите на катедри, Зам.-деканът по учебната дейност, Комисията по учебната дейност, Деканът, Факултетният съвет, а за квалификационните характеристики, учебните планове и графика на учебния процес – и Академичният съвет. Редът за изготвяне и приемане на учебни планове и квалификационни характеристики е регламентиран в чл. 47 и 48 от ПД, а за учебните програми в чл. 49-51 от ПД. Учебната документация се съхранява в Учебния отдел и деканатите. В катедрите са на разположение копия на учебните планове.

2.1.2. Определянето на професионалната квалификация за отделните ОКС се основава на анализи за потенциалните работни места и проучвания на регионално, национално и международно ниво относно развитието на пазара на труда.

Количествена оценка на степента на заинтересованост (брой молби, експертни оценки и др.).

Професионалната квалификация за отделните ОКС се съгласува с потенциалните работни места чрез няколко подхода: провеждане на срещи с работодатели; анализ на атестатите и становищата на работодателите за представянето на студентите по време на провежданите стажове; анализ на структурата на заеманите длъжности при реализацията на завършилите; мнения на работодатели за качествата на започналите работа; анкети с работодатели, специалисти от практиката и със студенти след приключване на стажовете.

Традиционно оценките за подготовката на студентите са силно положителни. В отделни мнения се изказва критика към практическата подготовка. Проблемите са свързани с голямото разнообразие от длъжности и функции, изпълнявани в практиката; необходимостта от по-осезаема помощ от наставниците по време на стажовете; погрешната представа на някои работодатели за мястото на специалистите с висше образование в производствения процес.

Целенасочено проучване за заинтересоваността на студентите и работодателите към образователните програми, с отчитане на нивото и развитието на пазара на труда е проведено по проект на BG051PO001-3.1.07 – 0041. Чрез него в проекта са обхванати 176 работодатели. Във ФЕЛА през периода са анкетирани над 80 потребители на кадри от специалностите ЛА и ЕООС. За адаптиране към потенциалните работни места допринася и участието в проект BG051PO001-3.3.07-0002 „Студентски практики“. По този проект ЛТУ има подписани договори с работодатели от 166 фирми. Ефект в същата посока имат и осъществените по проект BG051PO001-3.1.07 – 0041 („Актуализиране на учебните програми ...“) посещения на студентски групи в 45 обекта на работодатели от различни сектори, свързани с обучението.

При актуализирането на учебните планове факултетите следят тенденциите и новостите в развитието на висшето образование в сходните български и чуждестранни висши училища. Във ФЕЛА са анализирани съвременните национални, европейски и световни практики в обучението по ЕООС и Ландшафтна архитектура на 8 български и 21 чуждестранни колежи и университети. Сравняването на учебните планове и обмяна на идеи и добри практики по обучението в специалност Горско стопанство се благоприятства от членството на ФГС в Конференцията на европейските декани на факултети по горско стопанство (ConDDEFFS). В ежегодните срещи участват като гости и представители от САЩ, Южна Америка и Азия. Плод на това сътрудничество е развитието на дисциплината „Горска педагогика“ за ОКС „Магистър“.

Поради статута на регулирана професия, за специалността Ветеринарна медицина се съблюдават специфични изискванията, произтичащи от държавните изисквания, които са съгласувани с Директива на Европейската комисия за образование и признаване на професионална квалификация 36/2005 и допълнителната Директива на Европейския съюз 55/2013. Усъвършенстването на обучението по специалността протича в насоки, предписани от Комисията при EAEVE (European Association of Establishments for Veterinary Education) за постигане на европейска акредитация.

2.1.3. ВУ организира обучение в избраните образователни степени (професионален бакалавър, бакалавър, магистър, доктор), форми (редовна, задочна, вечерна, дистанционна) и за повишаване на квалификацията в съответствие със своята мисия, поставени цели, задачи и капацитет.

Брой на предлаганите и актуализираните учебни програми през последните 5 години.

Брой на прекратените образователни програми.

През акредитационния период в съответствие с мисията на университета, се провежда обучение в 4 области на висше образование и 8 професионални направления. В редовна форма са обучавани студенти по 8 специалности за ОКС „Бакалавър“, по две за ОКС “Магистър” след средно образование и по 22 магистърски програми след ОКС „Бакалавър“. В задочна форма се провежда обучение по 4 от бакалавърските специалности и по 13 от магистърските програми. Временно, след получена акредитация до промяната в изискванията за придобиване на акредитация за дистанционна форма, е осъществявано обучение по тази форма в ПН „Администрация и управление“. Подробна структура на обучението по двете ОКС е представена в Таблица 1.

Таблица 1. Справка за обучението на студентите в ОКС “Бакалавър” и ОКС “Магистър” през периода 2012 – 2016 г.

Ши фър	Област на висше образование и професионално направление, специалности и магистърски програми	Образователно-квалификационни степени и форми на обучение	
		Бакалавър	Магистър
3.	Социални, стопански и правни науки		
3.7.	Администрация и управление		
	Стопанско управление – Управление на предприятия от горския сектор – Управление на предприятия от горското стопанство – Управление на предприятия от горската промишленост – Управление на предприятия от земеделието – Управление на природоползването	РО	РО
3.9.	Туризм		
	Алтернативен туризъм	РО	
	Управление на алтернативния туризъм		РО
4.	Природни науки, математика и информатика		
4.4.	Науки за земята		
	Екология и опазване на околната среда – Селищна екология – Възстановяване на околната среда и екологичен мониторинг – Екотуризъм	РО, ЗО	РО РО РО
5.	Технически науки		
5.13	Общо инженерство		
	Инженерен дизайн – Продуктов дизайн – Дизайн на обитаваната среда – Дизайн на градската среда – Графичен дизайн	РО	РО РО РО РО
6.	Аграрни науки и ветеринарна медицина		
6.1.	Растениевъдство		
	Агрономство – Селекция и семенепроизводство на културните растения – Трайни насаждения и градинарство – Устойчиво управление на почвените ресурси – Растениевъдство	РО, ЗО	РО, ЗО РО, ЗО РО, ЗО РО, ЗО

Шифър	Област на висше образование и професионално направление, специалности и магистърски програми	Образователно-квалификационни степени и форми на обучение	
		Бакалавър	Магистър
6.2.	Растителна защита		
	Растителна защита	РО	РО, ЗО
6.4.	Ветеринарна медицина		
	Ветеринарна медицина		РО*
6.5.	Горско стопанство		
	Горско стопанство	РО, ЗО	
	– Стопанисване на горите		РО, ЗО
	– Ловно и рибно стопанство		РО, ЗО
	– Лесоползване и икономика на горското стопанство		РО, ЗО
	Технология на дървесината мебелите	РО, ЗО	
	– Технология на материалите и композитите от дървесина		РО, ЗО
	– Производство на мебели		РО, ЗО
	– Консервация и реставрация на продукти от дървесина		РО, ЗО
	– Дървообработващи машини и съоръжения		РО, ЗО
	– Механизация и автоматизация на ДПМ		РО, ЗО
	Ландшафтна архитектура		РО*

В ЛТУ се поддържа акредитацията на обучението в ОНС “Доктор“ по 37 програми от научни специалности в 9 професионални направления. През целия акредитационен период ЛТУ стриктно спазва определените образователни капацитети, определени с предходната институционална акредитация и при програмните акредитации на професионалните направления.

Актуализация на учебната документация за обучение на студентите и докторантите е съобразена с изискванията на ЗВО, Наредба за държавните изисквания за придобиване на висше образование на образователно-квалификационните степени “Бакалавър”, “Магистър” и “Професионален бакалавър”, Наредба № 21 за прилагане на система за натрупване и трансфер на кредити във висшите училища, ЗРАСРБ и Правилника за неговото прилагане. Тези изисквания са заложили и в ПД на Лесотехническия университет. Учебната документация се актуализира редовно съобразно развитието на науката и практиката, мнението на студентите и в съответствие с мисията, целите и задачите на ЛТУ. Съгласно ПД учебните планове и програми се подлагат на преглед за актуализация най-малко един път за период от 5 години.

По време на своето обучение студентите изучават общообразователни, фундаментално-приложни и специализиращи учебни дисциплини, които дават необходимите знания и умения на инженер по горско стопанство, инженер по технология на дървесината, инженер-дизайнер, еколог, ландшафтен архитект, ветеринарен лекар, агроном, стопански мениджър и икономист-туризъм. По всички основни дисциплини се провеждат учебни практики. Обучението е организирано чрез учебни планове със задължителни, избираеми и факултативни дисциплини, обвързани в система за трансфер на кредити по ECTS.

Работата по приемането на нови и актуализация на съществуващи учебни програми за всички факултети и специалности е отразена в Таблица 2.

Таблица 2. Брой на новоприети и актуализирани учебни програми за периода 2012 -2016 г.

Факултет	Специалност	Учебни програми					
		Нови		Обновени >10%		Обновени <10%	
		Бакалавър	Магистър	Бакалавър	Магистър	Бакалавър	Магистър
ФГС	ГС	1	5	2	-	51	6
ФГП	ТД	-	-	-	-	-	-
	ИД	-	-	2	-	-	-
ФЕЛА	ЕООС	4	1	4	-	38	27
	ЛА	-	-	2-	-	16	12

ФВМ	ВМ		13				39
АФ	А	1	2	-	-	4	-
	РЗ	1	1	-	-	4	-
ФСУ	СУ	-	-	1	1	59	33
	АТ	5	2	-	-	63	21
Общо		8	24	11	1	235	138

Специалности:

ГС – Горско стопанство

ТД – Технология на дървесината

ИД – Инженерен дизайн

ЕООС – Екология и опазване на околната среда

ЛА – Ландшафтна архитектура

ВМ – Ветеринарна медицина

А – Агрономство

РЗ – Растителна защита

СУ – Стопанско управление

АТ – Алтернативен туризъм

През акредитационния период в Университета не са прекратени съществуващи образователни програми (специалности). Проведени са процедури предимно за актуализиране на учебни планове и една за създаване на нова специалност (Растениевъдство, за ОКС „магистър“ – през 2015 г.).

2.1.4. ВУ създава необходимите условия за подпомагане на обучението, за развитието на студентите като им предоставя академични знания и умения, които допринасят за тяхното образователно израстване и могат да се прилагат в бъдещата им кариера.

Брой на студентите и на представителите на бизнеса и професионалните организации, участващи в изготвянето и актуализирането на учебни програми; други официални документи (предложения, анализи, възражения и др.).

Резултати от проучване на степента на удовлетвореност на студентите от провежданите производствени стажове.

Възможността за ефективно участие на студентите в прегледа на учебните планове и програми е регламентирана в ПД (чл. 18, ал. 3; чл. 21, т. 7 и 8; чл. 31, ал. 1, ал. 2 т. 8). Прегледът и анализът на учебната документация се осъществява на различни нива, в т.ч. от факултетни съвети и академичен съвет, в които студентите участват със свои представители и имат равни права при обсъжданията и гласуванията. Студентският съвет участва със свои представители в наблюдението на вътрешната система за оценяване и поддържане качеството на обучението и на академичния състав.

Голямата част от работодателите желаят да предлагат нови теми и дисциплини, които да се включат в преподавания материал, за да могат да отговорят на съвременните изисквания на пазара на труда. Те считат, че в процеса на съвместна работа могат да възникнат въпроси, които да се добавят като нова тема към вече съществуваща дисциплина. Дават идеи за допълнителни курсове, които са необходими за работата в определена сфера. С мнения по актуализирането на учебните планове са участвали над 260 представители на бизнеса и професионалните организации.

Основното участие с мнения по учебните планове от страна на студентите и докторантите е на семинарите на Студентските съвети. Възможности за изказване на мнения имат членовете на колективните ръководни органи – ОС, ФС, АС. Учебни въпроси, свързани с учебните планове се засягат и в комисиите с участие на студентите за определяне на стипендиантите. От името на СС становища изказват Председателят на СС и други членове на ФС и АС. Броят на студентите, участващи в актуализирането на учебните планове е около 50.

Практически всички студенти представят мненията за проведените стажове, включително с представянето на дневниците и отчетите си по програмите, включително при дискусиите по защитата на стажа. Болшинството от студентите изказват удовлетвореност от проведените стажове. Единични негативни мнения са постъпвали във връзка с недостатъчното внимание, което отделят наставниците.

От учебната 2012/2013 г. е възстановена практиката за провеждане на кандидат-инженерни стажове за студентите от IV курс при ФГП, специалност „Технология на дървесината” и „Инженерен дизайн”, ОКС „бакалавър”. Разработен е „Правилник за провеждане на кандидат-инженерни стажове. Ръководството на факултета води строга отчетност от започването на стажа до неговото приключване и признаването му от комисия. Посредством анкети се следи и се анализира както мнението на студентите, така и мнението на фирмите от бранша на дървообработващата и мебелна промишленост. При изпълнението на Проект BG051PO001-3.3.07-0002 „Студентски практики“ Лесотехническият университет има подписани договори с работодатели от 166 фирми.

Спазването на приетия график и програма се контролира от академичните наставници и функционалните експерти, чрез периодични проверки на работното място на студента. По време на практиките студентите попълват карнети, дневници или други материали, които защитават пред преподавателя след приключване на практиката.

2.1.5. В съответствие с европейските, националните и институционалните нормативни изисквания са определени:

Структурата на учебните планове за отделните ОКС; наименованията и съдържанието на учебните дисциплини; структурата на академичната година по семестри, седмици и часове; разпределението на учебните кредити; броят на кредитите за всяка дисциплина; кредитите, предвидени за свободно избираемите дисциплини; съотношението между часовете, предвидени за лекции и часовете, предвидени за практически занятия; регламентите за провеждане на производствените стажове и учебните практики.

Процедурите по разработване, одобряване и обновяване на учебната документация са регламентирани в ПД – Глава четвърта „Структура и организация на учебния процес“.

Обсъждането на нови и актуализирани учебни планове е основна дейност на ККО към Академичния съвет. Правилата за организацията и функционирането на ККО, както и на факултетните комисии са разписани и включени като част от ПД.

Актуализацията и усъвършенстването на учебните планове е непрекъснат процес и е следствие на динамиката на развитието на науката и техниката и изискванията на практиката. Той засяга почти всички учебни дисциплини, които определят облика на специалностите. Разработването на нови или актуализирането на учебни планове се възлага на работни групи. Актуализирането на учебните програми се възлага на хабилитирани преподаватели или на колективи. При наличие на повече от един хабилитиран преподавател в една и съща научна област програмите по учебните дисциплини се разработват на конкурсна основа. За усъвършенстване на програмите се използва информация от други български и чуждестранни висши училища, обмяна на опит със сродни катедри от други висши училища, участие на преподаватели в международни образователни проекти. Навлизането на нови технологии в горското стопанство, горската промишленост, земеделието и други налага своевременно изменение на учебните програми в отговор на изменението на потребителското търсене.

Разработването, приемането и утвърждаването на учебната документация се осъществява на три нива – катедра, ФС и АС, а при учебните програми преминава на две нива – катедра, ФС. При разработването на учебната документация на всяка специалност се отчитат изискванията на ЗВО и съпътстващите наредби.

- структура на учебните планове за отделните ОКС в професионалните направления

Учебните планове за придобиване на ОКС „Бакалавър“ са с продължителност 8 семестъра (4 години) за редовна и 10 семестъра (5 години) за задочна форма. В последните (8-ми и 10-ти) семестри студентите се подготвят и полагат държавни изпити или защитават дипломна работа. Възможността да се дипломират с дипломна работа имат студентите със среден успех от семестриалните изпити най-малко „много добър“ (4,50). Общият хорариум е в диапазона 2500–3000 часа в зависимост от специалността.

Сроковете на обучение за придобиване на ОКС „Магистър“ в редовна форма на обучение са:

- 11 семестъра (5,5 години) за обучение след средно образование (за Ветеринарна медицина и Ландшафтна архитектура);
- 2 – 3 семестъра (1–1,5 години) за обучение след ОКС „бакалавър“ по същата специалност;
- с продължителност, съобразена с предварителната подготовка на кандидатите – за обучение след ОКС „Бакалавър“ или „Магистър“ по друга специалност. Определени са необходимите базови дисциплини, които трябва да се изучават като подготвително обучение, за успешно усвояване на дисциплините от магистърската програма.

За задочна форма на обучение се изпълнява 50 % от хорариума, предвиден за редовната форма.

В учебните планове са отразени образователните цели на специалностите и квалификационните характеристики за ОКС „Бакалавър“ и ОКС „Магистър“. Основните параметри на учебните планове са в съответствие със ЗВО и ПД. Обучението се извършва по задължителни, избираеми и факултативни дисциплини, като разпределението им е съобразено със спецификата на отделните специалности и ОКС. Спазена е хронологията на последователно изучаване на учебния

материал: общообразователна подготовка, фундаментални знания за направлението и специалността, технологично-приложни дисциплини, съчетани с учебни практики.

Подготовката съчетава класически и съвременни активни форми на обучение, самостоятелна работа и форми на контрол. Изисква се системна работа на студентите през семестъра и се прилага текущ контрол за усвояване на знанията. Активно се ползват дискусии, курсови проекти и задачи, тестове и др. Окончателните оценки са многофакторни и отчитат цялостната подготовка по дисциплината. За по-пряк контакт между обучавани и преподаватели допринасят формите на практическа работа, както и броят на студентите в групи – до 15 студенти в упражненията и до 30 за семинарните занятия. Отделно се ползват часове за консултации, обявени от преподавателите.

- наименованията и съдържанието на учебните дисциплини, включени в учебния план от учебната програма за съответното професионално направление

Наименованията на учебните дисциплини отразяват същността на техния предмет и цели. Болшинството са трайно установени в дългогодишния опит на ЛТУ и други ВУ в страната и чужбина. При въвеждането на нова дисциплина се отчита наличието на подобна в чуждестранни университети и утвърдените термини в научната литература по тематиката. На особено внимание на комисиите стои обхвата на съдържанието по дисциплината, за да се избегнат повторения и излизане от рамките на присъщата тематика.

- структурата на академичната година по семестри, седмици и часове в зависимост от професионалните направления, в които обучава ВУ

Академичната година е структурирана в два семестъра – зимен и летен. Всеки семестър е с продължителност 15 учебни седмици. Седмичната натовареност е ориентирана към 25-30 часа. Само в отделни семестри има отклонения до 3-5 часа, което се налага поради различните хорариуми на дисциплините и водещия принцип за поддържане на качеството на обучението и спазването на методичната хронология на дисциплините в учебния план.

- разпределението на учебните кредити в учебните планове за задължителните и задължително избираемите дисциплини

Във всички учебни планове обучението е организирано чрез задължителни, избираеми и факултативни дисциплини. Статутът на всяка дисциплина е определен съобразно Наредбата за държавните изисквания за придобиване на висше образование на ОКС "Бакалавър", "Магистър" и "Специалист". На студентите е осигурен реален избор на дисциплините от групата "избираеми", а факултативните дисциплини са в различни научни области и се избират според интересите на студентите. Съотношението на трите групи дисциплини като брой и количество кредити се посочва в учебния план. По правило преобладават задължителните, следвани от групата на избираемите, а като факултативни се предлагат 1–4 дисциплини. За някои от специалностите избираемите дисциплини са организирани в блокове на модулен принцип.

Съотношенията между групите дисциплини при отделните специалности са показани в Таблица 3. Данните показват, че съотношението между задължителните и избираеми + факултативни дисциплини варира значително според спецификата на специалността. При специалност Стопанско управление то е 49: 51%, докато при специалност Ветеринарна медицина е 91% : 9%. Останалите специалности са от порядъка на 83-89% за задължителните към 17- 11% за избираемите дисциплини.

- броят на кредитите за всяка дисциплина, в зависимост от нейното съдържание и време за преподаване

Количеството на присъжданите кредити за всяка дисциплина се основава на принципите и правилата на Европейската система за натрупване и трансфер на кредити (ECTS). Спазват се условията и редът на Наредба № 21 от 30 септември 2004 г. за прилагане на система за натрупване и трансфер на кредити във висшите училища. Един кредит се присъжда за учебно натоварване от 25 до 30 часа. За всички дисциплини се спазва изискването кредитите за аудиторна заетост да не превишават тези за извънаудиторна заетост.

Учебните планове предвиждат придобиването на 60 кредита за учебна година и 30 кредита за семестър. Допускат се малки различия, поради различните кредити и спазването на методичната последователност на дисциплините в интерес на качеството на обучението. За всички учебни планове се спазва изискването да се придобива не по-малко от 240 кредита за ОКС „Бакалавър“ и за ОКС „Магистър“ след средно образование – не по-малко от 300 кредита (за Ветеринарна медицина и Ландшафтна архитектура) и не по-малко от 60 кредита – при обучение след ОКС „Бакалавър“.

За успешно издържан държавен изпит или защитена дипломна работа в ОКС „Бакалавър“ се присъждат 10 кредита, а за ОКС „Магистър“ – 15 кредита. В университета са разработени Правила

за признаване на образователни кредити и организиране на мобилност в Лесотехническия университет, които са на разположение в интернет страницата на университета.

Таблица 3. Съотношение между задължителни и избираеми+факултативни дисциплини според учебните планове за ОКС “Бакалавър” и ОКС “Магистър” след средно образование

Факултет	Специ-алност	ОКС “Бакалавър,,					ОКС “Магистър,, след средно образование				
		Общо дисци-плини	От тях			Общо дисци-плини	От тях				
			Задължителни дисциплини		Избираеми + факултативни дисциплини*		Задължителни дисциплини		Избираеми + факултативни дисциплини*		
		Брой	Брой	Кредити	Брой	Кредити	Брой	Брой	Кредити	Брой	Кредити
ФГС	ГС	55 / 40	35	224	5 от 20	10					
ФГП	ТД	45 / 37	33	225	4 от 12	15					
	ИД	50 / 42	37	221,5	5 от 13	18,5					
ФЕЛА	ЕООС	51 / 44	38	210	6 от 13	20					
	ЛА						52 / 38	26	245,5	12 от 26	54,5
ФВМ	ВМ						70 / 56	51	290	5 от 19	10-16
АФ	А	54 / 36	30	206,5	6 от 14	33,5					
	РЗ	52 / 36	31	186,5	5 от 21	38,5					
ФСУ	СУ	60 / 47	23	140.5	24 от 37	99.5					
	АТ	52 / 50	35	206.5	15 от 17	33.5					

- кредитите, предвидени за свободно избираемите дисциплини

За всички дисциплини е валидно правилото един кредит да се присъжда за учебно натоварване от 25 до 30 часа и кредитите за аудиторна заетост да не превишават тези за извънаудиторна заетост.

- съотношението между часовете, предвидени за лекции и часовете, предвидени за практически занятия (лабораторни, семинарни, проекти и др.) за една и съща дисциплина

Съотношението между часовете, предвидени за лекции и за практически занятия за дадена дисциплина се определят в зависимост от нейната същност и характера на преподаваната материя. При чисто теоретичен характер на дисциплината се водят само лекции. При повечето дисциплини има баланс между лекциите и упражненията или семинарните занятия. Има отделни дисциплини, които са изцяло на упражнения. Учебни практики са включени за дисциплините с приложно-специализиращ характер. Провеждането на практическите занятия на студентите е строго регламентирано от ПД, учебните планове на акредитираните специалности и ОКС, учебните програми по всяка една дисциплина.

Часовете, предвидени за лекции и практически занятия за отделните специалности са показани в Таблица 4. При всички специалности, с изключение на ЕООС и специалностите във ФСУ, часовете за практически занятия са над 50% от аудиторната заетост на студентите. Най-висок е дялът на практическите занятия при специалностите Ветеринарна медицина и Ландшафтна архитектура.

- регламентите за провеждане на производствените стажове и учебните практики за съответните образователно-квалификационни степени и форми на обучение

В Университета е приет Правилник за организацията и се изготвят ежегодни план-графици за провеждане на образователните дейности на учебни практики и производствени стажове. За да има нормални условия за представяне на учебния материал, учебните практики се позиционират по една в семестър. Когато в даден семестър се преподават повече дисциплини с приложно-специализиращ характер, учебните практики се провеждат извън семестрите. Частта от кредити за заетостта по време на практиките се причисляват към общия брой кредити на дисциплината. Провеждането на практическите занятия на студентите е строго регламентирано от ПД, учебните планове на акредитираните специалности и ОКС, учебните програми по всяка една дисциплина, която предвижда такова обучение. Часовете, предвидени за лекции и практически занятия за отделните специалности са показани в Таблица 4. При всички специалности, с изключение на ЕООС и специалностите във ФСУ, часовете за практически занятия са над 50% от аудиторната заетост на студентите. Най-висок е дялът на практическите занятия при специалностите Ветеринарна медицина и Ландшафтна архитектура.

- регламентите за провеждане на производствените стажове и учебните практики за съответните образователно-квалификационни степени и форми на обучение

В Университета е приет Правилник за организацията и се изготвят ежегодни план-графици за провеждане на образователните дейности на учебни практики и производствени стажове. За да има нормални условия за представяне на учебния материал, учебните практики се позиционират по една в семестър. Когато в даден семестър се преподават повече дисциплини с приложно-специализиращ характер, учебните практики по тях се провеждат извън семестрите (през летния период), като се гарантира изискваният от ЗВО ваканционен срок. Частта от кредити за заетостта по време на практиките се причисляват към общия брой кредити на дисциплината.

Стажовите по правило са преддипломни и се провеждат през последния семестър. Те имат продължителност 4–6 седмици. Провеждат се в реална производствена среда в предприятия и обекти на работодателски организации, въз основа на сключени договори с ЛТУ. Освен преддипломни, за специалността Ветеринарна медицина се провежда и Клиничен стаж по време на следването. Специализирани комисии приемат документацията за проведените стажове, провеждат препитвания и тестове и оформят оценките за стажа. Присъждат се и съответните кредити.

Учебните практики и стажовите са заложи в учебните планове по семестри и календарни седмици. Преди всеки семестър се съставя График на практическите занятия. Графиките се качват в сайта и се изнасят на табло.

**Таблица 4. Часовете, предвидени за лекции и часовете, предвидени за практически занятия
(лабораторни, семинарни, проекти и др.) според учебните планове**

Факултет	Специалност	Обща аудиторна заетост	От нея				Практики Брой/часове*		Стажове
			Лекции	Лабораторни упражнение	Семинарни занятия	Проекти и др.	В семестъра	Извънучебно време	
		часове	часове	часове	часове	часове			
ФГС	ГС								
	ОКС „Бакалавър“								
	Ред.обуч.	2834	1357	1187	232		8 бр./252 ч.	2 бр./66 ч.	1 бр./240 ч.
	Зад.обуч.	1423	697	651	75		2 бр./36 ч.	3 бр./90 ч.	1 бр./240 ч.
	ОКС „Магистър“								
	Ред.обуч.	675-720	345-375	180-345	0-180				
	СГ		345-360	210-345	105-135		1 бр./30 ч.		
	ЛРС		360-375	355-400	60-90		1 бр./30 ч.		
	ЛИГС		345-360	180-270	60-180		1 бр./30 ч.		
	Зад.обуч.	339-360	173-187	90-158	0-990				
	СГ		173-180	106-173	58-63		1 бр./30 ч.		
	ЛРС		180-187	173-200	30-48		1 бр./30 ч.		
	ЛИГС		173-180	90-135	90-90		1 бр./30 ч.		
ФГП	ТД								
	ОКС „Бакалавър“								
	Ред.обуч.	2805	1365	1140	300		7 бр./129 ч.	1 бр./30 ч.	7 седм./240 ч.
	Зад.обуч.	1413	690	567	156		4 бр./105 ч.		7 седм./240 ч.
	ОКС „Магистър“								
	Ред.обуч.	825-855	420-435	285-315	120				4 седм.
	Зад.обуч.	413-428	209-217	143-157	61				4 седм.
	ИД								
	ОКС „Бакалавър“	2880	1200	1590	90		8 бр./84 ч.	1 бр./30 ч.	4 седм./160 ч.
	ОКС „Магистър“	705	270-285	435-420					4 седм.

Резултати от проверката:

По 2.1.1. Програмите за обучение са разработени в съответствие с основните цели на Стратегията за развитие на институцията. В тях ясно са изразени очакваните резултати от обучението. Редът за изготвяне и актуализиране на учебните планове е ясно указан в ПД. Помощен орган за институционално съгласуване е Комисията по качеството на обучението към АС. Официалното одобрение на основната учебна документация (длъжностни характеристики и учебни планове) става от АС след становище от ККО. В ЛТУ има разработени стандарти за различните видове учебна документация (<https://ltu.bg/>), както и нормативна база за качество на обучението. Процедурите по разработване и утвърждаване на учебната документация са регламентирани в ПД. Благодарение на създадената и внедрена Интегрирана система за управление на университетско ниво са утвърдени единни форми на документи и стандарти за тяхното създаване, използване и актуализиране. Това позволява да се унифицира учебната документация на специалностите.

По 2.1.2. Професионалната квалификация за отделните ОКС се съгласува с потенциалните работни места чрез различни подходи, които осигуряват възможност за установяване на становищата на работодателите по различни аспекти на учебния процес и качеството на обучение. Целенасочено проучване за заинтересоваността на студентите и работодателите към образователните програми, с отчитане на нивото и развитието на пазара на труда е проведено по проект на ФСУ BG051PO001-3.1.07 – 0041 „Актуализиране на учебните програми на специалностите във факултет „Стопанско управление“ 2013–2014 г. Чрез него са обхванати 176 работодатели. Във ФЕЛА през периода са анкетирани над 80 потребители на кадри от специалностите ЛА и ЕООС.

По 2.1.3. През целия акредитационен период стриктно се спазват образователните капацитети, определени с предходната институционална акредитация и при програмните акредитации на професионалните направления. През този период в съответствие с мисията на ЛТУ, се провежда обучение в 4 области на висше образование и 8 професионални направления. В редовна форма са обучавани студенти по 8 специалности за ОКС „Бакалавър“, по две за ОКС „Магистър“ след средно образование и по 22 магистърски програми след ОКС „Бакалавър“. В задочна форма се провежда обучение по 4 от бакалавърските специалности и по 13 от магистърските програми. Временно, след получена акредитация до промяната в изискванията за придобиване на акредитация за дистанционна форма, е осъществявано обучение по тази форма в ПН „Администрация и управление“. Поддържа се акредитацията и обучението в ОНС „Доктор“ по 37 програми от научни специалности в 9 професионални направления. За периода 2012-2016 г. са приети 8 нови учебни програми за ОКС „Бакалавър“ и 24 – за ОКС „Магистър“. Обновени са съответно: над 10% – 11 и 1 учебни програми и под 10 % – 235 и 138 учебни програми. През акредитационния период в Университета не са прекратени съществуващи образователни програми (специалности). Проведени са процедури предимно за актуализиране на учебни планове и една за създаване на нова специалност (Растениевъдство, за ОКС „Магистър“ – през 2015 г.).

По 2.1.4. С мнения по актуализирането на учебните планове са участвали над 260 представителите на бизнеса и професионалните организации. От страна на студентската общност и докторантите основното участие с мнения по учебните планове са семинарите на Студентските съвети. Възможности за изказване на мнения имат членовете на колективните ръководни органи – ОС, ФС, АС. Учебни въпроси, свързани с учебните планове се засягат и в комисиите с участие на студентите за определяне на стипендиантите. Обикновено от името на СС становища изказват Председателят на СС и други членове на ФС и АС. Обобщено, броят на студентите, участващи в актуализирането на учебните планове е около 50.

По 2.1.5

- В учебните планове са отразени образователните цели на специалностите и квалификационните характеристики за ОКС „Бакалавър“ и ОКС „Магистър“. Основните параметри на учебните планове са в съответствие със ЗВО и ПД. Обучението се извършва по задължителни, избираеми и факултативни дисциплини, като разпределението име съобразено със спецификата на отделните специалности и ОКС. Спазена е хронологията на последователно изучаване на учебния материал: общообразователна подготовка, фундаментални знания за направлението и специалността, технологично-приложни дисциплини, съчетани с учебни практики.

- Наименованията на учебните дисциплини отразяват същността на техния предмет и

цели. Болшинството са трайно установени в дългогодишния опит на ЛТУ и други ВУ в страната и чужбина.

- Академичната година е структурирана в два семестъра – зимен и летен. Всеки семестър е с продължителност 15 учебни седмици. Седмичната натовареност е ориентирана към 25-30 часа.

- Съотношението между задължителните и избираеми +факултативни дисциплини варира значително според спецификата на специалността. При специалност Стопанско управление то е 49 към 51%. Най-ниско е това съотношение при специалност Ветеринарна медицина – 91% : 9%. Останалите специалности са от порядъка на 83-89% за задължителните към 17- 11% за избираемите дисциплини.

- За всички дисциплини е валидно правилото един кредит да се присъжда за учебно натоварване от 25 до 30 часа и кредитите за аудиторна заетост да не превишават тези за извънаудиторна заетост.

- Учебните практики и стажовете са заложи в учебните планове по семестри и календарни седмици. Приет е Правилник за организацията и се изготвят ежегодни план-графици за провеждане на образователните дейности на учебни практики и производствени стажове през учебната година. Учебните практики се позиционират по една в семестър. Стажовете по правило са преддипломни и се провеждат през последния семестър. Те имат продължителност 4–6 седмици. За всички се присъждат съответните кредити.

СТАНДАРТ 3. ОБУЧЕНИЕ, ПРЕПОДАВАНЕ И ОЦЕНЯВАНЕ, ОРИЕНТИРАНИ КЪМ СТУДЕНТИТЕ

КРИТЕРИЙ 3.1. Официално са приети методически стандарти за учебна документация (учебни планове и програми) и стандарт (процедура) за промени в учебната документация, които са свързани със стимулиране на мотивацията и ангажираността на студента в процеса на обучение.

3.1.1. Периодично се анализира актуалността на предлагания учебен материал, като се взема предвид студентското мнение, мнението на потребителите и съвместимостта му с учебната документация от европейското пространство на висшето образование.

Брой проведени процедури за разработване, усъвършенстване и одобрение на учебната документация.

Съгласно действащите нормативни документи, периодично се анализира и обновява учебната документация, като се взема предвид мнението на студентите и потребителите и съвместимостта ѝ с документацията от европейското пространство на висше образование. Процедурите и стандартите за изготвяне и актуализиране на учебната документация са заложи в ПД.

Квалификационната характеристика за всяка нова специалност се разработва от комисия. Проектът за квалификационната характеристика за новоразкриваща се програма за обучение (специалност) се съгласува с организации, които ще използват завършилите специалисти. Академичният съвет обсъжда и приема проекто-характеристиката, след което я изпраща на НАОА и МОН за утвърждаване. За периода 2012-2016 г. квалификационните характеристики за ОКС “Бакалавър“ в специалностите ЕООС, Агрономство, Растителна защита, Стопанско управление и Алтернативен туризъм са актуализирани 11 пъти, а за магистърски програми във всички специалности с изключение на Технология на дървесината и Инженерен дизайн са актуализирани 17 пъти.

Разработването на **учебен план** за нова специалност става при използването на следните документи: квалификационна характеристика, учебни планове на същите или сродни специалности в страната и чужбина, подробна анотация за учебните програми. Приемането на учебните планове става от ФС. Учебните планове подлежат на актуализация най-малко веднъж на 5 години, като се спазва същата процедура, както при разработване на нов учебен план. Процесът на актуализация протича на основата на анализ и съпоставка с учебните планове на чуждестранни висши училища с цел хармонизиране и осъществяване на трансфер на кредити. Често това касае въвеждане на нови дисциплини, с което нараства разнообразието на

избираемите дисциплини. Наред с приемането на учебните програми по новите дисциплини, редовно се актуализират и останалите програми, включително за практическото обучение. Така се разширяват и възможностите за реализацията на завършващите специалисти. Учебният план на специалност „Ветеринарна медицина“ през последните 5 години е актуализиран няколко пъти, във връзка с хармонизирането му с Директивите на ЕС, указания на БАБХ и опита на водещи факултети в чужбина – Будапеща, Кошице, Гисен, Хановер и др. В ЛТУ се провеждат регулярни прегледи и обновяване на учебните планове. За 5-годишния период са направени общо 36 актуализации, приет е един нов учебен план и един учебен план на чужд език. Актуализираните учебни планове са в сила от учебната 2015-2016 година, а от 2017 г. се провежда нова актуализация на цялата учебната документация на акредитираните специалности, поради промени в пазара на труда.

Учебните програми по дисциплините на съответната ОКС се изготвят, приемат и актуализират съобразно изискванията на ПД. Учебните програми, при които промените са до 10% се приемат само на ниво Катедрен съвет. Когато актуализацията е съществена и надхвърля 10 %, тя се утвърждава от Факултетен съвет.

В рамките на проект BG051PO001-4.3.04-0052 „Развитие на център за електронни форми на дистанционно обучение в Лесотехнически университет“ от преподаватели от университета са разработени редица учебни модули и програми за ОКС „Магистър“ и „Бакалавър“. Това довежда до значително подобряване на качеството на обучение във всички специалностите. Друг мотив за актуализирането на учебните програми е подобряване качеството на обучение въз основа на получена информация за професионалната подготовка на завършилите студенти. Актуализацията на учебните планове и програми се извършва и с оглед изпълнение на препоръките на НАОА за привеждане на учебната документация в съответствие с профила на специалност от дадено професионално направление. Броят на процедурите за разработване и усъвършенстване на учебни програми през акредитационния период е показан в Таблица 2.

ЕГ се запозна с редица документи представящи обсъждания и приети решения, свързани с усъвършенстване на учебната документация. Те са отразени в протоколи от заседания на Факултетните съвети и протоколи от заседания на Комисиите по учебната дейност и на Комисиите по актуализация на учебните планове. Разработването и състоянието на учебната документация се осъществява, контролира и анализира административно:

- от катедрите, отговарящи за извеждането на учебните занятия по специалностите от професионалното направление,
- от ФС и неговите постоянни комисии: по учебните въпроси, по контрола на качеството на обучение и от Методическия съвет на специалността „Алтернативен туризъм“.

Ежегодно, в края на летния семестър на учебната година се извършва цялостен преглед на учебния процес и се разглеждат направените предложения за промени в учебните планове и в учебните програми на дисциплините.

Контролът върху поддържаната учебна документация се осъществява като част от функционирането на СУК. Разработени са и се прилагат еднотипни образци за основната учебна документация: квалификационни характеристики, учебни планове, учебни програми, график на учебния процес. Контролът за качеството на поддържане на учебната документация се извършва чрез периодични вътрешни одити по утвърден план и график. Системата за управление на качеството е одитирана последно през септември 2016 г. от SGS България ЕООД. В резултат на успешния контролен одит по ISO 9001:2008 са издадени сертификати (на български и английски език) през април 2016 г. и след разширението на обхвата – през октомври 2016 г.

Брой двустранни договори с работодатели с цел осигуряване на учебни практики и производствени стажове за обучаваните студенти.

За провеждане на учебни практики, производствени стажове и други форми на практическо обучение, включени в учебните планове на отделните специалности в ОКС „Бакалавър“, ежегодно се сключват договори с основните потребители на кадри, научни институти, държавни организации. В рамките на проект BG051PO001-3.3.07-0002 „Студентски практики“ има сключени двустранни договори със 166 фирми. Основната част от учебните практики за специалност „Горско стопанство“ се провеждат на територията на Учебно-

опитните горски стопанства „Г. Аврамов“ – с. Юндола и „Петрохан“ – с. Бързия. За провеждане на кандидат-инженерния стаж за ОКС „Бакалавър“ в производствени условия ежегодно се сключват договори, както с основни потребители на кадри.

Практическото обучение на специалностите ТДМ и ИД се провежда в реална работна среда. Факултетът поддържа тесни контакти с БКДМП, с която организира различни съвместни събития и срещи, с цел да повиши мотивацията и ориентацията на студентите, запознавайки ги с изискванията на работодателите. Провеждането на кандидатстудентската кампания също е една от общите дейности и ангажименти между ФГП и БКДМП.

ФЕЛА поддържа постоянни контакти с работодатели, сключени са рамкови партньорски споразумения с 13 организации, представители на бизнеса и държавната администрация, като Дирекция на Природен парк „Витоша“, Дирекция на Природен парк „Рилски манастир“, Регионална инспекция по околна среда и водите – София, Община Перник, „Флоримекс – България“ ООД, „Фортис Фасилити“ ООД, „Държавен културен институт „Културен център „Двореца“ – Балчик и др.

В началото на всеки семестър в АФ се изготвя календарен план по всяка дисциплина за учебните практики и фирмите, в които те ще се провеждат. Графикът е част от общия график на университета. Преддипломният стаж на бакалаврите от двете професионални направления се провежда в рамките на 4 седмици в различни институции като МЗХ, БАБХ, фирми и производители.

За обучението на студентите във ФВМ по отделни методични единици допълнително се използва базата на някои лаборатории от институтите на БАН /ИБИР, ИЕМПАМ, Институт по микробиология/, НДНИВМИ, ЦЛВСЕЕ, както и базата на БАБХ в някои области (София – град, Ловеч, София - област и др.). През наблюдавания период между факултета и частния бизнес са реализирани 73 договори с ветеринарни клиники и кабинети на територията на гр. София и в страната. Обръща се особено внимание на професионалното практическо обучение след приключване на VI-ти, VIII-ми и X-ти семестри. През отчетния период е осъществен обмен на студенти между Университета в Истанбул и ФВМ.

Информационни източници относно предлаганите от ВУ програми за обучение и възможности за развитие.

Основни информационни източници за предлаганите програми за обучение са издаваните ежегодно Справочници за кандидат-студенти. Освен това чрез сайта на университета желаещите могат да се запознаят с факултетите и предлаганите от тях специалности и програми в ОКС „Бакалавър“, ОКС „Магистър“ и ОНС „Доктор“. Факултетът по горско стопанство издава Справочник за студентите от специалност Горско стопанство на хартиен носител и в е-вариант.

3.1.2. ВУ изгражда организация за поддържане и развиване на съвременни методи и форми на преподаване на учебния материал. Обучението на студентите отговаря и се придържа към съвременните методи на преподаване и оценяване на постиженията им.

Практики за поощряване на иновационни изследвания и иновационни резултати

Използване на интерактивни форми на мултимедийни продукти

Основната част от преподавателите се ориентират към използване на съвременни интерактивни методи на обучение, най-вече мултимедийни презентации и материали за електронно обучение, качени в електронната платформата Blackboard. През отчетния период е увеличен значително достъпът на студентите до учебната и друга информация в електронен вид. Това е осъществено чрез участието на преподаватели от университета в проект BG051PO001-4.3.04-0052 „Развитие на център за електронни форми на дистанционно обучение. В рамките на проекта са разработени редица учебни програми за ОКС „Магистър“ и ОКС „Бакалавър“. Много от преподавателите се възползват от възможността да повишат квалификацията си посредством участието си в редица национални и международни научни проекти. По проект BG051PO001-3.1.09-0019 „Изграждане на единна система за квалификация и кариерно израстване на преподавателите“, част от преподавателите са преминали курсове, включващи съвременни методи и форми на преподаване. В рамките на проект BG051PO001-4.3.04-0052 „Развитие на център за електронни форми на дистанционно обучение“, преподаватели са взели участие в курс „Обучение за работа и поддръжка на платформа за

електронно обучение Blackboard Learn“. Организираните курсове, включват съвременни методи и форми на преподаване, които те прилагат успешно в преподавателската и научна работа.

3.1.3. Периодично се анализират и огласяват резултатите, свързани с методите на преподаване и оценяване на постиженията на студентите, като се насърчава взаимното уважение в отношенията между обучаемите и преподавателите. Полагат се специални грижи за високото качество на обучението по профилиращите дисциплини и водене на практическите занятия.

Резултати от проведени одити и оценявания на решения на компетентни органи по оценяване на професионални направления и специалности от регулирани професии.

Участието на студентите в процедури за оценяване на качеството на обучението се осигурява чрез следните възможности: Студентският съвет ежегодно обсъжда и представя на АС предложения за подобряване на учебните планове, учебните програми и начините на преподаване и изпитване; Председателят на студентския съвет е член на ККО; Възможност за мнения и предложения имат и другите студенти, членове на АС, както и членовете на ФС . Всички студенти имат възможност да представят мнението си чрез анкетите за атестиране на преподавателите. Студентското мнение се отразява чрез провеждане на два типа анкетни проучвания. Първият тип е свързан с атестирането на преподавателите. Чрез анкетите студентите дават своето мнение за качествата и уменията на преподавателите и как те се отразяват на мотивацията им за изучаване на даден предмет. Другият тип анкети има за цел да проучи студентското мнение за обучението по отделните дисциплини, с което да се осигури поддържане и усъвършенстване на системата за качество на обучението.

Профилиращите дисциплини се осигуряват предимно от хабилитирани преподаватели на основен трудов договор. От водещите учебни практики по тези дисциплини средно 89,1 % са хабилитирани и 10,9 % са възложени на гл. ас. с ОНС „доктор“. По всички профилиращи дисциплини се провеждат учебни практики. Те се осъществяват предимно като комплексни по 2-3 подходящи за съчетаване дисциплини и обичайно са с продължителност една седмица. Учебните практики и стажовете са заложили в учебните планове по семестри и календарни седмици. Позиционирани са по една в семестър, а в семестри с повече профилиращи дисциплини практики по тях се провеждат и през летния период. За по-пряк контакт между обучавани и преподаватели допринасят формите на практическа работа, както и броят на студентите в подгрупи – до 15 студенти в упражненията, а за специалността Ветеринарна медицина (регулирана професия) – до 12 студента.

3.1.4. Публикувана е официално система за провеждане на изпитните процедури (вкл. Държавни изпити и дипломни защиты), която включва критериите и методите за проверка и оценка на знанията и уменията на обучаемите, както и критериите за поставяне на цифрова оценка.

В ЛТУ има утвърдени системи за провеждане на изпитните процедури, както и за проверка и оценяване на знанията на студентите. Те са регламентирани основно в ПД, а също така в правилници, наредби, заповеди, указания и др. документи, свързани с качеството на обучението на университетско, факултетно и катедрено ниво.

Във всяка учебна програма се посочват начините на провеждане на изпитите и оформянето на оценката. ФС приемат правила и указания за провеждането на дипломни защиты и държавни изпити, които са на разположение в интернет сайта. Знанията и уменията на обучаемите се оценяват по критерии, обвързани с ECTS, като се представя и съответствието с цифровите оценки от националната система. Те са публикувани в справочниците на специалностите.

Държавните изпити и дипломните защиты се провеждат пред държавна комисия от хабилитирани преподаватели. В много случаи в тях се включват и представители на държавни организации и на бизнеса.

3.1.5. Функционира официална процедура за разглеждане на студентски жалби.

Брой проведени процедури и решения по разглеждане на студентски жалби

Редът, по който се разглеждат студентски заявления и жалби е определен от ПД , както и в приетите Правила за разглеждане на сигнали и жалби от студенти, докторанти и специализанти. В тях официално се регламентират процедурите за разглеждане на жалби от

всички обучаващи се в Университета. Разглеждането на студентските жалби и заявления се извършва на ниво факултет. Студентът се информира за взетото решение устно или чрез телефонна връзка. При случаи извън компетенциите на декана, заявлението се насочва към Ректора. Студентът има право да отнесе случая до Студентския съвет. През акредитационния период не са постъпвали официални жалби от студенти. Годишно в деканатите на факултетите се представят стотици студентски заявления по различни поводи, които биват разглеждани по съответния ред и заявителите получават отговор.

Резултати от проверката:

По 3.1.1. В ЛТУ се провеждат регулярни прегледи и обновяване на учебните планове. За 5-годишния период са направени общо 36 актуализации на учебни планове, приет е един нов учебен план и един учебен план на чужд език. Актуализираните учебни планове са в сила от учебната 2015-2016 година, а през 2017 г. се провежда нова актуализация на цялата учебната документация на акредитираните специалности, поради промени в пазара на труда и в следствие на резултатите от работата по няколко проекта по ОП „Развитие на човешките ресурси“. Контролът върху поддържаната учебна документация се осъществява като част от функционирането на СУК. Контролът за качеството на поддържане на учебната документация се извършва чрез периодични вътрешни одити по утвърден план и график за одитите. Контролът върху учебната документация е основна част и от цялостните годишни външни одити, които се извършват от независима външна сертифицираща организация.

За провеждане на учебни практики, производствени стажове и други форми на практическо обучение, ежегодно се сключват договори с основните потребители на кадри, научни институти, държавни организации. В рамките на проект BG051PO001-3.3.07-0002 „Студентски практики“ Университетът има сключени двустранни договори със 166 фирми. Освен това за провеждане на кандидат-инженерния стаж за ОКС „Бакалавър“ в производствени условия ежегодно се сключват договори с основни потребители на кадри от специалността. ФГП поддържа тесни контакти с БКДМП. ФЕЛА има сключени рамкови партньорски споразумения с 13 организации, представители на бизнеса и държавната администрация. Между ФВМ и частния бизнес са реализирани 73 договори с ветеринарни клиники и кабинети на територията на гр. София и в страната, които са условие за качествено провеждане на практическите стажове и обучението на студентите.

По 3.1.2. Основната част от преподавателите през този период се ориентират към използване на съвременни интерактивни методи на обучение, в т.ч. мултимедийни презентации и материали за електронно обучение, качени в електронната платформата Blackboard. През отчетният период е увеличен значително достъпа на студентите до учебната и друга информация в електронен вид. Това е осъществено чрез участието на преподаватели от университета в проект BG051PO001-4.3.04-0052 „Развитие на център за електронни форми на дистанционно обучение в Лесотехнически университет“.

По 3.1.3. Профилиращите дисциплини се осигуряват основно от хабилитирани преподаватели на основен трудов договор. От водещите учебни практики по тези дисциплини средно 89,1 % са хабилитирани и 10,9 % са възложени на гл. ас. с ОНС „доктор“.

По 3.1.4. В ЛТУ има утвърдени системи за провеждане на изпитните процедури, както и за проверка и оценяване на знанията на студентите. Те са регламентирани основно от ПД, от всички елементи на учебната документация, от правилници, наредби, заповеди, указания и др. документи на университетско, факултетно и катедрено ниво. Във всяка учебна програма се посочват начините на провеждане на изпитите и оформянето на оценката. ФС приемат правила и указания за провеждането на дипломни защиты и държавни изпити, които са на разположение в интернет сайта. Знанията и уменията на обучаемите се оценяват по критерии, обвързани с Европекската система за трансфер на кредити, като се представя и съответствието с цифровите оценки от националната система.

По 3.1.5. Редът, по който се разглеждат студентски заявления и жалби е определен от ПД, както и в приетите Правила за разглеждане на сигнали и жалби от студенти, докторанти и специализанти. В тях официално се регламентират процедурите за разглеждане на жалби от всички обучаващи се. През акредитационния период не са постъпвали официални жалби от

студенти..

СТАНДАРТ 4. ПРИЕМ, РАЗВИТИЕ, ПРИЗНАВАНЕ И ДИПЛОМИРАНЕ НА СТУДЕНТИТЕ

КРИТЕРИЙ 4.1. Изградени са структури и са разработени вътрешно-нормативни документи (правилници, разпоредби, инструкции) за функционирането на системата – от приема на студентите включително до тяхната професионална реализация.

4.1.1. Създадени са условия за информиране и ориентиране на студентите за възможностите, които ВУ предоставя за изграждането им като специалисти, както и за насърчаване на мобилността на студентите

Брой договори с национални и чуждестранни университети за осигуряване възможностите на студентите за трансфер на кредити и признаване на периоди на обучение.

Въпросите, свързани със „студентския живот“ са регламентирани в ПД. Информационното осигуряване и ориентиране на студентите се извършва на няколко нива: Университет, Деканат, катедри и преподаватели.

На ниво Университет всяка година се осигуряват информационни и рекламни печатни материали. Всичко, свързано със Лесотехнически университет е видимо на интернет страница на адрес: <https://ltu.bg/bg/>. Организирант се различни кампании и събития, които да популяризират дейността на Университета.

На ниво Деканат се подготвят информационни материали, запознаващи студентите с възможностите за обучение. Те са достъпни на информационните табла пред Деканатите и на интернет страниците на факултетите. Например: Във ФГП са създадени профили на двете специалности „Технология на дървесината и мебелите“ и „Инженерен дизайн (Интериор и дизайн за мебели)“ в социалната мрежа Facebook: <https://www.facebook.com/Wood-Technology-1668594190099387/>; <https://www.facebook.com/ifd.ltu/>

Факултетите организират различни събития и информационни дни, целта на които е студентите да се запознаят с възможностите, които ЛТУ предоставя за изграждането им като специалисти. Такъв пример е организирането на първия учебен ден на 2016/17 година под мотото „Запознаване с професията“, което е организирано от ФГП и БКДМП. ФГС издава Справочник на студента.

Правилата за прием на студенти в ЛТУ се приемат ежегодно от АС и се публикуват в Справочник за кандидат-студентите. При откриването на учебната година факултетните ръководства организират среща с първокурсниците, на която се разясняват основните права и задължения. Акцентира се на обичайните трудности и възможностите за успешното развитие на студентите през периода на следване. Посочват се източниците за информация и нормативната уредба, свързана с учебната работа и възможностите за включване в научноизследователската дейност, стимулите и условията за предоставяне на стипендии и помощи, възможностите за работа в кръжоци и по-навременно започване на дипломните работи, както и правила за дипломиране.

За подобряване на информираността и поддържане на по-близък контакт със студентите в ЛТУ има практика да се определят преподаватели за групови и курсови ръководители, които да са в помощ на студентите при възникнали въпроси и проблеми.

Напредък се отчита по програма „Учене през целия живот – подпрограма „Еразъм“. В момента са актуални 17 договора с национални и чуждестранни университети, които дават на студентите възможности за трансфер на кредити и признаване периоди на обучение.

С цел насърчаване мобилността по програма „Еразъм“ и „Еразъм+“, са предприети мерки, в резултат на които са постигнати определени резултати, а именно:

- Получена е Европейска Еразъм харта през 2014 г.
- Приет е Правилник „Организиране на мобилност по програма „Еразъм+“;
- Еразъм офисът, ръководен от институционален координатор подготвя документите за мобилност, за кандидатстване за годишните финансови споразумения и отчетите по тях. За отбелязване е, че в тези дейности се включват бивши Еразъм студенти.

- Всяка година се сключват двустранни (до 2013 г.), а от 2014 г. Интеринституционални споразумения по “Еразъм“ и “Еразъм+“ с университети – партньори от ЕС.

- Напълно е обновена интернет-страницата на програма “Еразъм“, от която студентите и преподавателите могат да получат ценна и разнообразна информация за мобилността по програмата.

- Ежегодно се отпечатват информационно-рекламни брошури, настолни календари, плакати и други материали за студентите, преподавателите и факултетските координатори.

- Организирант се информационни срещи, на които завърналите се студенти представят презентации и споделят впечатленията си пред заинтересованите студенти – кандидати за мобилност.

- Осигурен е пълен синхрон между Институционалния координатор и факултетските координатори, които постоянно дават сведения, вкл. и по време на занятия, отнасящи се до студентската мобилност.

Вариант на студентската мобилност е прехвърлянето на студенти от една в друга специалност в рамките на университета, както и от същата специалност от други висши училища. За отбелязване е, че този вид мобилност е характерен за специалността „Ветеринарна медицина“, където за последните пет години са прехвърлени общо 70 студента, вкл. и от въведеното отскоро обучение на английски език.

4.1.2. ВУ е приело и оповестило правила и наредби за приема, получаваната квалификация и завършването на студентите. Създадена е организация за привличане, подпомагане и адаптиране на българските и чуждестранни студенти и докторанти.

Брой приети и обучавани български и чуждестранни студенти

Въпросите за приема, обучението и дипломирането на студентите се уреждат с ПД. Приети са Правила за признаване на образователни кредити и организиране на мобилност. Информация за условията за кандидатстване, приема, специалностите, по които се осъществява обучение на студенти се съдържа в ежегодно издавания Справочник на кандидат-студентите. Изготвят се и други информационни материали – брошури по специалности, информационни плакати и др. Информация за приема и обучението на студентите ЛТУ е качена и на сайта.

От данните в Таблица 5 е видно, че разликата на приетите студенти в ОКС “Бакалавър“ през годините варира от 21 до 142 студенти. По-големите различия се дължат главно на по-големият брой приети студенти платено обучение. В ОКС “Магистър“ след висше образование прави впечатление увеличаващият се брой приети студенти платено обучение към края на периода.

Таблица 5. Брой на приеманите студенти по ОКС и форми на обучение

ОКС	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017*
Бакалавър, общо в т.ч.:	1020	1112	1162	1096	1041
- редовно	667	760	752	679	706
- задочно	353	352	410	417	335
- платено	20	57	91	82	72
Магистър - след средно	216	230	230	230	230
Общо след средно образование	1326	1452	1603	1478	1355
Магистърски програми - след висше	153	206	247	420	349
- редовно	25	70	90	95	86
- задочно	85	85	91	89	84
- платено	43	51	66	240	179
Общо	1479	1658	1850	1902	1704

В последните години се установява траен интерес към специалността Ветеринарна медицина с тенденция към увеличаване. Сравнителният анализ на кандидат-студентския интерес показва, че през отчетния период приблизително ¼ от общия брой кандидат-студенти избират ветеринарна медицина. Интересът към специалността е повишен и в международен

аспект. Ежегодно се увеличава броят на чуждестранните студенти, предимно гръцки граждани, желаещи да изучават специалността „Ветеринарна медицина“ на английски език. За периода от 2011/2012 г., през която учебна година е започнало обучението на английски език са записани 199 бр. чуждестранни граждани от Гърция, Кипър, Украйна, Великобритания, Тунис, Швеция, Южна Корея, Южна Африка и Чехия за обучение по Ветеринарна медицина на английски език (Таблица 6).

Таблица 6. Общ брой чуждестранни кандидат-студенти и брой студенти, приети за обучение на английски език във ФВМ

Година	Общ брой чуждестранни кандидат-студенти за обучение на английски език	Брой приети студенти, обучавани на английски език
2012	37	37
2013	50	34
2014	60	37
2015	63	45
2016	73	46
Общо	283	199

През акредитационния период в ОНС „Доктор,, са обучавани 357 докторанти в 38 акредитирани докторски програми. Към 1 март 2017 г. 75 от обучаваните са защитили докторските си дисертации и са получили ОНС „Доктор“.

Приемът и обучението на докторантите се осъществява в съответствие със законовите изисквания и публикуваните вътрешно-университетски нормативи, които регламентират обучението на докторантите: ПД, Правилник за развитие на академичния състав, Наукометрични изисквания за получаване на научна степен и процедурни правила за заемане на академични и преподавателски длъжности и Правилник за обучение на докторантите в ЛТУ.

4.1.3. ВУ осигурява включване на студентите и докторантите в изпълнението на изследователски проекти в основните звена и в изследователските му структури.

Резултати от научноизследователската, художествено-творческата, изпълнителската и спортната дейност на студентите и докторантите.

Съгласно ПД студентите и докторантите имат право да участват в научноизследователската дейност на университета, като им се гарантират авторските, изобретателските и сродните им права. Студентите, проявяващи интерес към научноизследователската дейност имат възможността да участват в научноизследователски проекти заедно със своите преподаватели и/или по-широки авторски научни колективи. Допълнителен стимул за включване на студенти и докторанти при финансиране на вътрешно-институционалните проекти е, че участието им в работните колективи носи допълнителни точки при класиране на проектите. На студентите и докторантите се осигурява възможност да участват в публикуването на резултатите от тяхната научно-изследователска дейност.

Студентите от ОКС „Бакалавър“ участват в изследователски проекти и разработки на своите научни ръководители или на преподаватели от катедрите, най-вече при подготовката на своите дипломни работи, резултатите, от които се прилагат в научните отчети или се публикуват в книги или на страниците на научните списания. Студентите участват в процеса на събиране на данни, на тяхната обработка и обобщаване, както и включването им в лабораторни опити и обработка на получените резултати. Студенти от ОКС „Магистър“ и докторанти са включвани в изследователски проекти, разработвани от преподаватели на специалността, най-вече като продължение на тяхното участие в изследователските проекти и теми на дипломни работи от ОКС „Бакалавър“. Всички студенти от тази ОКС приключват обучението си с разработване на дипломна работа и това ги мотивира да работят под ръководството на своите научни ръководители.

Участието на студентите в научни сесии, конференции и семинари, както и в други кръжочни, творчески и спортни изяви се стимулира чрез специални критерии и показатели, включени в методиката за ежегодна оценка, номиниране и награждаване на студентите, както и

класиране на випускниците на специалността. За забележителни изяви в научноизследователската дейност, студентите се поощряват с морални и материални награди от Ректора и други обществени организации и институции.

Броят на публикации с участие на студенти е показан на Таблица 7.

Таблица 7. Брой публикации с участие на студенти по години и звена

Факултет	ФГС	ФГП	ФЕЛА	ФСУ	ФВМ	АФ	общо
година							
2012/2013	8	2	1	4	3	4	22
2013/2014	5	1	3	5	4	3	21
2014/2015	1	1	4	4	4	2	16
2015/2016	2	2	1	2	4	1	12
2016/2017	3	1	0	1	5	6	16
общо	19	7	9	17	20	15	87

Съвместната работа на студентите и докторантите с научните ръководители се отразява в научни отчети по изследователски проекти и публикации. Преподавателите ги открояват и отбелязват като съавтори, а при по-забележим принос и като водещи автори в отделни публикации. Резултатите от участието на студенти и докторанти в изпълнението на изследователски проекти се анализират и обсъждат периодично на катедрени съвети. Публикационната активност се отчита и в годишния отчет на катедрите и на факултетите. През последните години се установява тенденция на повишаване на интереса към докторантурите, както и повишена активност на докторантите по отношение на представяне и публикуване на резултатите от тяхната научноизследователска дейност.

Докторантите разполагат с възможност да участват в ежегодните национални научни конференции за млади учени, организирани и провеждани в собствените учебно-опитни бази на университета, както и в други национални и международни конференции. Създаденият фонд „Научни програми“ осигурява цялостно или частично финансиране на научни изследвания от млади учени и докторанти. Резултатите от публикационната активност на докторантите са показани в Таблица 8.

Таблица 8. Брой публикации с участие на докторанти по години и звена

Факултет	ФГС	ФГП	ФЕЛА	ФСУ	ФВМ	АФ	общо
година							
2012/2013	15	19	1	5	14	1	55
2013/2014	13	22	3	7	16	1	62
2014/2015	20	16	3	18	7	2	66
2015/2016	17	21	4	15	8	8	73
2016/2017	22	8	5	7	7	5	54
общо	87	86	16	52	53	17	311

Докторанти имат съответно:

- 2 участия, като съавтори в публикувани книги и научни монографии с ISBN;
- 3 участия в публикации в списания с импакт фактор;
- 11 участия в публикации в българска периодика и научни трудове;
- 9 участия в публикации в чужда периодика и научни трудове;
- 7 участия в публикации в сборници от конференции в чужбина;
- 7 участия в публикации в сборници от конференции в България.

Могат да се посочат следните по-важни научни конференции, където са участвали повече докторанти:

- Научни конференции „Млади учени“ и „Мениджмънт и качество“, организирани ежегодно от ЛТУ;

- Ежегодна научна конференция „Иновации в горската промишленост и инженерния дизайн“ при ФГП на ЛТУ;
- Ежегодна научна конференция „Управление и устойчиво развитие“ при ФСУ на ЛТУ;
- International Virtual Conference on Human And Social Sciences - HASSACC 2014 (HumanAndSocialSciencesAttheCommonConference), Publishing Institution of the University of Zilina;
- Ежегодна международна научна конференция “Wood Technology &Product Design”, организирана от Факултет „Дизайн и технологии на мебели и интериор“ към университет „Св. Кирил и Методий“, гр. Скопие, Македония
- Международна научна конференция “Chipand Chipless Woodworking Processes”, организирана от „Технически университет в Зволен“;
- Младежка научна конференция „Младите изследователи и съвременните научни предизвикателства“, София.
- 3rd International Conference on Processing Technologies for the Forestand Bio-based Products Industries (PTF BPI 2014) inKuchl/Salzburg, Austria, 24÷26.09.2014, организирана от университета за приложни науки FHS.

4.1.4. ВУ е приело и оповестило правила за академичното признаване на периоди на обучение и практика в чужбина, свързани с мобилността на студентите в рамките на договорни взаимоотношения с чуждестранни висши училища и европейските програми за образование и обучение.

Резултати за мобилността на студенти и докторанти през последните 5 г.

През 2017 г., след актуализиране на стария Правилник по програма “Еразъм“, са приети Правила за признаване на образователни кредити и организиране на мобилност в ЛТУ. В тях са уточнени правила за организиране на мобилност по програма “Еразъм+“. Наред с обявените правила в сайта на програмата, тези правила спомагат за организиране на учебните мобилности и за регулиране на признаването на академичните резултати.

Мобилността на студентите и докторантите от ЛТУ с цел обучение се осъществява само въз основа на междуинституционални споразумения, сключени между университета и съответните чуждестранни висши учебни заведения. Чрез тях в случаите на мобилност, осъществявана между държави по програма „Еразъм +“ и държави партньори, се уреждат общите принципи съгласно хартата за висше образование „Еразъм“ (Erasmus Charter for Higher Education), като и двете страни поемат задължение да ги спазват.

Лесотехническият университет притежава харта за висше образование „Еразъм“ с № 76946-EPP-1-2014-1-BG-EPPKA3-ECHE, валидна до 31.12.2021 г.

Университети, с които ЛТУ има сключени договори за двустранно академично сътрудничество, създаващи възможности за провеждане на обучение на студенти и докторанти са 33. Сред тях са: Технически университет в гр. Мюнхен, Германия; Хумболтов университет в Берлин, Германия; Universität für Bodenkultur (BOKU), Австрия; FHS Fachhochschule Salzburg GmbH, University of Applied Sciences, Австрия; Università degli Studi di Sassari, Италия; Университет по приложни науки в Оулу, Финландия; AgroSup Dijon, Institut national supérieur des sciences agronomiques, Франция; Латвийски аграрен университет, гр. Йелгава, Латвия; Житомирски национален агроекологичен университет, Украйна; Национален лесотехнически университет, Украйна; Санкт-Петербургски държавен лесотехнически университет „С. М. Киров“, Русия; Московски държавен лесотехнически университет (МГУЛ), Русия; Canakkale Onsekiz Mart University (COMU), Турция; Университет „Св. Кирил и Методий“, Република Македония; Чешки аграрен университет в Прага, Чехия; Технически университет в Зволен, Словакия; Szent István University, Унгария; Технически университет в Лисабон, Португалия; King Mongkut's University of Technology Thonburi (KMUTT), Тайланд; District University Francisco de Caldas, Bogota, Колумбия; Oregon State University, College of Forestry, САЩ др.

Осъществените мобилности от студенти и докторанти еса показани на Таблица 9.

Таблица 9 Брой реализирани мобилности на студенти и докторанти

Факултети	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017*
ФГП	4	3	4	2	5

ФВМ	3	3	3	4	7
АФ	1	-	-	-	-
ФСУ	-	-	-		2
ФГС	6	3	-	2	6
ФЕЛА	2	3	2	7	3
Общо	16	12	9	15	23

4.1.5. Създадена е административна система за регистриране на реализацията на завършилите студенти и докторанти.

Брой завършили студенти и докторанти през последните 5 години.

Броят на завършилите студенти за периода 2012-2016 г. по специалности и ОКС е представен в таблица 10.

Таблица 10. Брой на дипломираните студенти

Факултети	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017
ФГС	141	122	141	116	137
ФГП	159	134	104	89	82
ФЕЛА	63	79	91	71	72
ФСУ	66	63	72	55	32
ФВМ	47	38	40	34	56
АФ	92	54	53	70	45
Общо	568	490	501	435	427

През периода 2012 – 03.2017 г. 75 обучаеми са придобили ОНС „Доктор“.

На университетско ниво се поддържа база от данни за реализацията на завършилите студенти, която се осъществява чрез събиране на анкетна информация от студентите на първата, третата и петата година след завършването им.

Изграден е Център за кариерно развитие, в който се събира информацията от анкетите и извършва обработката на данните. В голяма степен допълнителен мониторинг се осъществява и посредством базата данни на системата Alumni Network (<http://ltu.bg/> Бивши възпитаници), разработена от Центъра за насърчаване на предприемачеството. Чрез нея, на ниво деканат и университет се реализира връзката със завършилите студенти и се следи реализацията им на пазара на труда. Същевременно Alumni Network има за цел да осигури обществена подкрепа и да информира членовете си за събитията в Университета, така че те да могат да участват активно в него.

В някои факултети събирането на информацията става и чрез писма до студентите и до работодателите, чрез анкетни карти до работодателите на завършилите студенти, чрез социалните мрежи при продължаващи контакти между преподаватели и завършили студенти.

Резултати от проверката:

По 4.1.1. Въпросите, свързани с приема, обучението и развитието на студентите са регламентирани в ПД. Информационното осигуряване и ориентиране на студентите се извършва на няколко нива: Университет, Деканат, катедри и преподаватели.

На ниво Университет всяка година се осигуряват информационни и рекламни печатни материали. Всичко, свързано със Лесотехнически университет е видимо на интернет страница на адрес: <https://ltu.bg/bg/>. Организират се различни кампании и събития, които да популяризират дейността на Университета. Всеки факултет съобразно своята специфика използва различни практики за комуникация и разпространение на информацията, свързана със студентския живот.

По 4.1.2. Въпросите за приема, обучението и дипломирането на студентите се уреждат с ПД. Приети са Правила за признаване на образователни кредити и организиране на мобилност. Информация за условията за кандидатстване, приема, специалностите, по които се осъществява обучение на студенти в ЛТУ се съдържа в ежегодно издавания Справочник на кандидат-студентите.

По 4.1.3. Студентите и докторантите се включват в изследователската дейност въз основа на официално приетия ред в ПД и Правилника за научноизследователската дейност. Изследователската дейност на студенти и докторанти се планира ежегодно в катедрите и факултетите. С организирането на студентски научни конференции и международни научни конференции за млади учени се разширяват възможностите за научна изява на студентите и докторантите в сравнение с предходния акредитационен период.

По 4.1.4. Приети са „Правила за признаване на образователни кредити и организиране на мобилност в Лесотехническия университет“. В тях са уточнени правила за „Организиране на мобилност по програма “Еразъм+“. Мобилността на студентите и докторантите с цел обучение се осъществява само въз основа на междуинституционални споразумения, сключени между университета и съответните чуждестранни висши учебни заведения.

Лесотехническият университет притежава харта за висше образование „Еразъм“ с № 76946-ЕРР-1-2014-1-BG-ЕРРКА3-ЕСНЕ, валидна до 31.12.2021 г.

През акредитационния период са осъществени 75 студентски мобилности, с тенденция към повишаване на активността през последните 2 години.

По 4.1.5. За периода 2011/12 – 2016/17 академични години ЛТУ са се дипломирали 2 421 студенти.

Има изграден Център за кариерно развитие, който осигурява качествени кариерни услуги на студенти и докторанти и поддържа връзки с работодателите. В голяма степен допълнителен мониторинг се осъществява и посредством базата данни на системата Alumni Network (<http://ltu.bg/> Бивши възпитаници), разработена от Центъра за насърчаване на предприемачеството..

СТАНДАРТ 5. ПРЕПОДАВАТЕЛСКИ СЪСТАВ

КРИТЕРИЙ 5.1. ВУ има разработена политика за осигуряване на качествен академичен състав, която е част от стратегията за развитие на институцията. Профил и квалификация на преподавателския състав.

Ръководството на Лесотехническия университет официално поема ангажимента да поддържа устойчиво и усъвършенства непрекъснато Система за управление на качеството, изградена на основата на международния стандарт ISO 9001:2008. Последната актуализирана версия на Политиката за управление на ЛТУ, е декларирана на 10.03.2016 година и е съобразена с кореспондиращата осъвременената версия на програмата за изпълнение на стратегията за развитие на ЛТУ.

5.1.1. ВУ поддържа преподавателски състав на високо професионално ниво в образователната, научноизследователската и/или художествено-творческата и спортна дейности.

Дял (в %) на хабилитираните преподаватели.

Структура, вкл. възрастова, на преподавателския състав.

ЛТУ поддържа и развива академичен състав на високо професионално ниво в образователната и научноизследователската дейност. За периода на акредитация на основен трудов договор (ОТД) са работили от **265** редовни преподаватели през 2012 г. до **238** редовни преподаватели през 2016 г. Намалването на броя на преподавателите на ОТД се дължи на намаляване на броя на студентите, на оптимизиране на учебните планове и програми и на структурата на факултетите и катедрите.

Развитието на академичния състав в университета винаги е било на вниманието на академичното ръководство. През 2014 год. АС разглежда въпросите, свързани с перспективното развитие на академичния състав и прима решение за съотношението между академичните длъжности в ЛТУ. Според него съотношението трябва да е: АД „професор“ – 15-20%, АД „доцент“ – 40-45%, нехабилитиран състав (главни асистенти, асистенти, старши преподаватели и преподаватели) – до 40%. от общия брой на преподавателите.

Структурата на АС на ЛТУ за периода на акредитация е показана в Таблица 11 и Таблица 12.

Таблица 11. Разпределение на академичния състав в Лесотехнически университет за периода 2012-2016 г. по академични длъжности

Академични длъжности	2012 г.		2013 г.		2014 г.		2015 г.		2016 г.	
	бр.	%	бр.	%	бр.	%	бр.	%	бр.	%
Хабилиитирани преподаватели	145	54,7	127	51,0	130	52,0	138	54,3	134	56,3
в т.ч. професор	40	15,1	38	15,3	33	13,2	36	14,2	35	14,7
доцент	105	39,6	89	35,7	97	38,8	102	40,2	99	41,6
Нехабилиитирани преподаватели	120	45,3	122	49,0	120	48,0	116	45,7	104	43,7
в т.ч. гл. асистент	69	26,0	75	30,1	69	27,6	58	22,8	51	21,4
асистент	40	15,1	36	14,5	39	15,6	58	22,8	43	18,1
ст. преподавател.	10	3,8	11	4,4	12	4,8	11	0,0	10	4,2
преподавател	1	0,4	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
ВСИЧКО:	265	100,0	249	100,0	250	100,0	254	100,0	238	100,0

Относителният дял на хабилиитираните преподаватели е в границите от 51,0% (2013г.) до 56,3% (2016г.). От тях процентът на преподавателите с академична длъжност „професор“ е от 13,2 до 15,3%, а тези с АД „доцент“ – от 35,7 до 41,6%.

Нехабилиитираните преподаватели представляват от 43,7 до 49,0% от академичния състав на ЛТУ. Повече от половината от тях (от 21,4 до 30,1%) са с АД „главен асистент“ и имат научна степен „доктор“.

Не се използват преподаватели на втори основен трудов договор, а хоноруваните и гост преподаватели са под 10 -20 % през периода на самооценката 2012-2016 г.

Таблица 12. Разпределение на академичния състав на ЛТУ по възрастови групи за периода 2012-2016 год.

Възрастови групи	Години									
	2012		2013		2014		2015		2016	
	бр.	%	бр.	%	бр.	%	бр.	%	бр.	%
до 35	40	15,1	37	14,9	40	15,9	34	13,4	30	12,6
36-45	62	23,4	61	24,5	64	25,6	72	28,3	80	33,6
46-55	61	23,0	60	24,1	58	23,3	58	22,8	47	19,7
56-65	78	29,4	73	29,3	74	29,5	72	28,3	67	28,2
над 65	24	9,1	18	7,2	14	5,7	18	7,1	14	5,9
Средна възраст за ЛТУ, год.	48,9		48,6		48,1		48,4		47,8	

Според тези резултати в трите най-активни възрастови групи – от 36-45, 46-55 и 56-65 години – разпределението на преподавателите е почти равномерно и е в границите от 22,8% до 33,6%. С най-малък относителен дял е възрастовата група „над 65г.“ (от 5,7% до 9,1%) като

този дял намалява от 2012 до 2016 г. Преподавателите от възрастова група „до 35 год.“ са повече от 2 пъти в сравнение с тези над 65 години и представляват от 13,4 до 15,9% от академичния състав.

Средната възраст на преподавателите от ЛТУ намалява от 48,9 години през 2012 г. на 47,8 години през 2016 години. Това се дължи на факти като: пенсиониране на значителен брой преподаватели, обявяване на конкурси и назначаване на преподаватели на АД „асистент“, които по правило спадат към възрастова група „до 35 год.“.

Горните данни показват, че в ЛТУ се провежда балансирана и далновидна политика по отношение на академичния състав и неговото развитие. Текуществото в преподавателския състав е ниско. На преподавателите е осигурена възможност, при изпълнение на нормативните изисквания, да израстват както в научно отношение, така в академични длъжности. За това свидетелства равномерното разпределение по възраст на преподавателите от трите групи.

5.1.2 ВУ създава благоприятна среда чрез ясни процедури за наемане на работа и създаване на подходящи условия за професионалното развитие на персонала.

Брой обявени и реализирани конкурси за назначаване.

ЛТУ основава своята дейност по поддържане на академичен състав с необходимата компетентност чрез поредица от нормативни процедури, които са изградени, утвърдени и непрекъснато се обновяват и развиват. Част от тези процедури са подробно описани в: Правилник за дейността на ЛТУ, Правилник за РАС при ЛТУ, Система за управление на качеството в ЛТУ, Наукометрични изисквания за получаване на научна степен и процедурни правила за заемане на академични и преподавателски длъжности в ЛТУ, Правилник за атестиране на АС в ЛТУ

С приемането Правилника за РАС в ЛТУ са създадени ясни и обективни правила за заемане на академични длъжности. При доказване на необходимост от нов преподавател чрез осигурена годишна учебна заетост, приета с решение на АС, Деканите на факултети представят своите предложения пред Комисията по бюджета и щата към АС. Комисията взема решение за обявяване на конкурс въз основа на учебната заетост на преподавателите в катедрата, откъдето е предложението за обявяване на конкурса. При наличие на обективна необходимост от назначаване на нов преподавател, Комисията дава положително становище и се дава ход на процедурата по обявяване и провеждане на конкурса за избор и назначаване на новия преподавател.

Академична длъжност се заема по трудово правоотношение, при условие, че е осигурена необходимата преподавателска натовареност. Академичните длъжности "главен асистент", "доцент" и "професор" се заемат въз основа на конкурс и избор. Преподавателската натовареност на академичния състав включва аудиторна и извънаудиторна заетост и научноизследователска дейност. Разпределението и съотношението помежду им се определят с решение на АС. Преминването от академична длъжност на същата или на съответна академична длъжност в ЛТУ от друго висше училище, включително и от други европейски държави (след легализиране на необходимите документи), може да се извършва и без конкурс и избор по решение на съответния ФС. Избраните кандидати за заемане на академичните длъжности "главен асистент", "доцент" и "професор" се назначават от ректора на ЛТУ до един месец от избора.

В Таблица 13 са дадени обобщени данни за проведените процедури за заемане на академични длъжности в ЛТУ за периода 2012-2016 г.

Таблица 13. Брой на проведените процедури по назначаване и развитие на академичния състав в ЛТУ

Процедури за АД	Факултети						Общо
	ГС	ГП	ЕЛА	ВМ	А	СУ	
Обявени конкурси за АД „асистент“			3		4		7
Обявени конкурси за АД „гл. асистент“			11		1		12
Обявени конкурси за АД „доцент“			3		6		9

Обявени конкурси за АД „професор“			2				2
Избор на АД „асистент“	7	2	2	4	4	7	26
Избор на АД „главен асистент“	3	7	10	2		6	28
Избор на АД „доцент“	3	8	4	8	4	10	37
Избор на АД „професор“	9	2	1	6		5	23
Конкурс за преминаване на АД „гл.ас.“ в ЛТУ от друга научна организация			1		1		2
Конкурс за преминаване на АД „доцент“ в ЛТУ от друга научна организация	1	1			1		3
Конкурс за преминаване на АД „професор“ в ЛТУ от друга научна организация.		1					1
Всичко:	23	21	37	20	21	28	150

5.1.3 Институцията насърчава обмена на преподаватели с други ВУ за определени периоди на преподаване и научни изследвания.

Осигурена е вътрешноинституционална мобилност на преподавателите, която се изразява във възможността да извършват обучение в различните структурни звена на университета. По-голямата част от преподавателите (над 200) извеждат учебни дисциплини в различни факултети на ЛТУ. Основно изискване към тяхната работа е адаптиране на учебното съдържание към спецификата на отделните специалности и професионално-квалификационната характеристика на завършващите специалисти

Външната мобилност се изразява във възможността на преподаватели да подготвят и изнасят лекции в други близки по специалности висши училища у нас и в чужбина на базата на сключените договори или да осъществяват дългосрочни специализации, работни посещения на база покани от чуждестранни университети, участие в различни научни програми. Осъществената преподавателска мобилност е отразена в таблица 14.

Таблица 14. Международна преподавателска мобилност

ФАКУЛТЕТ	2012/2013		2013/2014		2014/2015		2015/2016		2016/2017	
	замина-ли	приети	замина-ли	приети	замина-ли	приети	замина-ли	приети	замина-ли	приети
ФГП	5		1		1				2	
ФВМ			1		1		2		1	
АФ	1		1		1		1		2	
ФСУ		1			1		1		3	1
ФГС			3						1	
ФЕЛА	1		1				1			
Общо	7	1	7		4		5		9	1

5.1.4. Институцията има изградена система за атестиране на академичния състав по отношение на преподавателската и научноизследователската дейности с приноси към повишаване качеството на обучението. Въведена е система от стимули за академичния и административния състав в зависимост от степента на поддържане на качеството на обучението.

Резултати от прилагане на Системата от стимули за академичния и административния състав с цел поддържане на качеството на обучение.

Резултати от проведени анонимни анкети сред студентите относно стила на преподаване, уменията и отношението на преподавателите към студентите и учебния процес.

ЛТУ има изградена система за атестиране на академичния състав с отчитане на приносите на преподавателите в образователния процес, научноизследователската дейност и мнението на студентите. В изпълнение изискванията на ЗВО, на ЗРАСРБ и на Правилника за дейността на ЛТУ се прилага Наредба за атестиране на академичния състав, приета с решение на Академичния съвет.

Оценяването и атестирането на преподавателите за приноса в учебната, научноизследователската, административната и други дейности се извършва от Атестационни комисии към факултетните съвети, утвърдени със Заповед на ректора. Нехабилитираните преподаватели се атестират веднъж на три години, а хабилитираните – веднъж на пет години. Задължително се включва и мнението на студентите, които попълват анонимни анкетни карти (анкетната карта е включена в Наредбата за атестиране на академичния състав). Процедурите включват следните основни дейности:

1. Изготвяне на *График за атестиране* на преподавателите през учебната година, по доклад на декана и утвърден от ректора.

2. Писмено *уведомяване* на подлежащите на атестиране и ръководителите на катедри от Председателя на АК.

3. Действия по атестирането в катедрите:

3.1. Атестацията представя *писмен отчет* до Ръководителя на катедрата. Отчетът съдържа информация по следните основни дейности: 1) *учебно-преподавателска* 2) *научно-изследователска* 3) *квалификация и академична етика*. Към отчета се прилагат отчетни формуляри по образци, приложени в Наредбата и *атестационен лист*, попълнен с общи данни, оценка и препоръки от предходната атестация и предложени резултати за атестирането по видове дейности. Примерни образци и атестационен лист са представени като доказателствен материал.

3.2. Ръководителят на катедрата изготвя и представя на КС *писмена оценка* за работата на атестирания. Катедреният съвет обсъжда отчета на атестирания и оценката на ръководителя на катедрата и гласува оценките, които се предлагат на АК. Отчетът, с приложени списък на публикацииите и проектите, формулярите по образци 1 и 2, атестационният лист, оценката и препис-извлечение от протокола от КС се представят в деканата с доклад от Ръководителя на катедрата до Председателя на АК.

4. Действия по анкетирането на студентите: Анкетирането се провежда от представители на Студентския съвет. Студентите, провеждащи анкетирането получават анкетните карти от Председателя на АК и след попълването ги представят в деканата с протокол, в който се посочва броя на попълнените карти.

5. Действия по атестирането в АК: АК разглежда документите взема решения по 3-те вида дейности и обща атестационна оценка. При определяне на оценките се вземат под внимание резултатите от анкетирането на студентите. Оценките са “мн. добра”, “добра” и “незадоволителна”. Протоколът от заседанието на АК и атестационният лист се подписват от Председателя и Секретаря на АК. Председателят на АК връчва атестационния лист на атестирания за подписване и изпраща копие до Ръководителя на катедрата.

6. Обжалване решението на АК – при несъгласие с оценката, атестираният може да я обжалва пред ФС.

След утвърждаване на оценките от ФС, документацията по атестирането на преподавателите се предава за съхранение в отдел Човешки ресурси. Обобщена информация се представя в годишните отчетни доклади на деканите и ректора.

Проучването на студентското мнение, което чрез анкетирането съпътства атестирането, е съществен механизъм за осъществяване на обратна връзка и контрол върху качеството на обучение. Мненията на студентите в анкетните карти, въпреки обвързването с конкретен преподавател, дават представа за ефективността на обучението по специалностите като цяло. Резултатите от събраната и обработена информация показват, че според 75% от анкетираните студенти качеството на обучението е добро, много добро и отлично.

Обобщена справка за проведените процедури за атестиране на преподаватели за периода 2012-2016 год. е представена в Таблица 15.

Таблица 15. Справка за проведените процедури за атестиране на академичния състав

на ЛТУ през периода 2012-2016 г.

Факултет	Група от академичния състав	Брой на проведените процедури по атестиране и утвърдени оценки от факултетните съвети										Общо
		2011/12		2012/13		2013/14		2014/15		2015/16		
		много о добра	добра	много о добра	добра	много о добра	добра	много о добра	добра	много о добра	добра	
ФГС	хабил.	2				1		3		3		9
	нехабил.	3	1	5	1	2	1	4		4		21
ФГП	хабил.	1		1	1	2	1	3		1		10
	нехабил.	2	2	1	3	5		3	2	1	2	21
ФЕЛА	хабил.			5		1						6
	нехабил.			4	1	3	1			2		11
ФВМ	хабил.	1				2		1		1		5
	нехабил.	2		1	3	4		3		4	5	22
АФ	хабил.	2		3								5
	нехабил.	8	1	1				2				12
ФСУ	хабил.	4		1	1	4		2		1		13
	нехабил.			6				2				8
Всичко за ЛТУ		25	4	28	10	24	3	23	2	17	7	143

В университета съществува система от правила и нормативи за заплащане и стимулиране на преподавателите за постигане високо качество на обучението. Системата отчита връзката между изпълнението на Индивидуалния план, Правилника за вътрешните правила за работната заплата, заповеди и решения на АС, Колективния трудов договор. Възнагражденията на преподавателския състав са обвързани с постигнатите резултати. В системата от документи са включени следните елементи :

- Повишаване на основното възнаграждение след повишаване в академична длъжност. За периода 2012 г.- 2016 г. заплащането е увеличено с 15 %.
- Преподавателите, които са преизпълнили индивидуалния план и е налице наднормена заетост получават допълнително възнаграждение.
- Стимулиране на преподавателите за провеждане на обучение на английски език –чрез по-високо заплащане на лекции и упражнения.
  - За периода 2012г.- 2016г. са изплатени 1 313 891лв. за наднормени часове в
  - т.ч. 706 876лв. за преподаване на английски език.
- Материално стимулиране за научното израстване за научна степен „ доктор“ и „доктор на науките“. За периода 2012 г.- 2016 г. заплащането е увеличено с 50 % за степен „ доктор“.
- Заплащане за научно-изследователска дейност.
- Активно участие в проекти по Оперативни програми на Европейския съюз и други международни програми.
- Други дейности, свързани с участие в научно жури, ръководство на докторанти и специализанти, провеждане на курсове за следдипломна квалификация и др..

За показани високи резултати в научноизследователската дейност е учредена награда на ректора, която се връчва ежегодно на учени с високи постижения. Процедурата за номиниране и връчване на наградата е регламентирана с решение на АС. Има официално приет ред за стимулиране на публикационната активност на АС (*Правила за стимулиране на публикационната активност на АС в ЛТУ*). Той представлява точкова система за определяне на преподавателите с най-високи резултати при публикуване в списания с Impact Factor и реферирани списания.

Добрата финансова осигуреност на преподавателите позволява на университета ангажиране на висококвалифицирани преподаватели. Осигуряват се средства за професионално развитие и кариерно израстване , което осигурява ефективно изпълнение на служебните

задължения. Средствата за научноизследователска дейност осигуряват развитието на преподавателите в това направление.

За периода 2012 -2016 г. преподавателският състав участва в различни форми на продължаващо обучение, свързано с професионалната кариера. Особено активно е участието на преподавателите по време на разработването и реализирането на проекта за изграждане на единна система за квалификация и кариерно израстване на преподавателите в ЛТУ, 2013-2014г. – (ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.09-0019). „Изграждане на единна система за квалификация и кариерно израстване на преподавателите в Лесотехническият университет – София“. Чрез реализацията на проекта е постигната напълно заложената обща цел за създаване, апробиране и усъвършенстване на модерна и ефективна система за квалификация и кариерно израстване на преподавателите. Обучените преподаватели са 592 в 10 курса. Усъвършенствана е съществуващата система за кариерно развитие. Проучени са 10 добри европейски практики, приложени във вътрешни правила за квалификация и кариерно израстване на преподавателите и създадения контролен съвет.

Постигнати са и предвидените специфични цели като: Дългосрочна програма за оценяване, усъвършенстване и професионална подготовка на академичния състав на ЛТУ за използване на ИКТ; Създаване на интернет среда за поддържане на системата за обучение на преподавателите; Изграждане на методически инструментариум за идентифициране на потребностите от обучение, чрез разработените: 3 анкетни карти (въпросници), 5 учебника, 3 ръководства, 1 наръчник и 11 учебни програми.

Наред с изброените дейности, към Центъра за продължаващо обучение (ЦПО) се провеждат специализации и курсове, като например за ФВМ за периода 2012 – 2016 г., те са: 18 дългосрочни и 3 краткосрочни специализации, както и 5 курса в различни направления на ветеринарномедицинската дейност. Всички са ръководени от хабилиитирани преподаватели.

Проектът за изграждане на единна система за квалификация и кариерно израстване на преподавателите продължава и след прекратяване на помощта от Европейската общност след 2014 г., чрез създадената Система за квалификация и кариерно развитие на преподавателите.

Изградена е система за отчитане на студентското мнение по отношение на ролята на преподавателите и прилаганите от тях методи за обучение. Процедурите по атестиране на преподавателския състав задължително са обвързани с анкетиране на обучени студенти с цел получаване на обратна връзка. Провеждането на анкета се осъществява по специална анкетна карта поместена в Наръчника за атестиране на преподавателите. Тя съдържа въпроси, свързани с мнението на студентите за качеството на преподаване. Анкетните карти и обобщените резултати от анкетите се съхраняват в Деканата до следващата атестация и служат за основа за вземане на решения и отпращане на препоръки от Атестационната комисия.

Отговорите на въпросите в анкетната карта, свързана с атестацията на преподаватели са диференцирани по петобалната система, така, че е възможно количествено да се оцени степента на съответствие на качеството на работа на съответния преподавател с представите на студентите за съвършенство в тази дейност. Освен за конкретния атестиран преподавател анкетните карти съдържат и въпроси за други преподаватели, които според анкетираното лице могат да бъдат посочени за положителен или за отрицателен пример по отношение на знания, умения за общуване, начин на оценяване и др. Преподавателите, посочени като отрицателен пример биват информирани за това с оглед вземане на съответни мерки за разкриване на причините и подобряване на работата. С всички атестирани преподаватели се обсъждат резултатите от анкетите и се набелязват мерки за подобряване на работата ако резултатите не са от най-високите.

Освен това през определени периоди от време се провеждат, анализират и обобщават проучвания на студентските нагласи в по-голям мащаб – при работа по акредитационни процедури, при изпълнение на проекти, насочени към подобряване на конкурентоспособността на обучението в основните звена на ВУ и на ВУ като цяло. Направени са редица проучвания на студентските нагласи по отношение на методите на преподаване, прилагани от преподавателския състав. На въпроса дали чрез методите на преподаване са подобрили уменията си за работа в екип с единомушие отговарят положително – 85 %, като 40 % са напълно съгласни. На въпроса: „Използваните методи на преподаване подобриха ли уменията

Ви за управлението на времето?“ 45 % от анкетиранияте отговарят, че „по-скоро да“. След тях се подреждат с равен процент: „да, напълно“, „да, но не достатъчно“.

Резултатите от анкетиранияте на студентите за актуализациите и промените показват, че те оценяват положително въведените иновации. Установява се, че студентите възприемат положително актуализациите и промените в преподаваните учебни дисциплини. Нововъведенията са неизменна част от процеса на обучение, а актуалността на учебния материал е важна за обучението на студентите, те я разбират и оценяват.

За степента на удовлетвореност на студентите от качеството на обучението периодично се провеждат анкетни проучвания. При тях студентите изразяват увереност в ползата от провежданите учебни практики, умерена увереност в това, че изучаваните дисциплини ще допринесат за тяхната успешна професионална реализация, ясно желание за участие в научни проекти свързани с тяхната специалност, не са удовлетворени от степента на обективност при оценяването от страна на преподавателите. Като най-големи са определени трудностите, които срещат студентите при изучаването на компютърните и специалните учебни дисциплини, ясно изразено е мнението, че не е достатъчно участието на студенти при обсъждането на въпроси, свързани с качеството на обучението.

Резултати от проверката:

По 5.1.1. За периода на акредитация на основен трудов договор са работили от **265** редовни преподаватели през 2012 г. до **238** редовни преподаватели през 2016 г.

Относителният дял на хабилитираните преподаватели е в границите от 51,0% (2013г.) до 56,3% (2016г.). От тях процентът на преподавателите с академична длъжност „професор“ е от 13,2 до 15,3%, а с са с АД „доцент“ от 35,7 до 41,6% от общия брой на преподавателите.

Нехабилитираните преподаватели представляват от 43,7 до 49,0% от академичния състав на ЛТУ. Повече от половината от нехабилитираните състав (от 21,4 до 30,1%) са с АД „главен асистент“ и имат научна степен „доктор“.

В най-активни възрастови групи – от 36-45, 46-55 и 56-65 години – разпределението на преподавателите е почти равномерно и е в границите от 22,8% до 33,6%. Преподавателите от възрастова група „до 35 год.“ са повече от 2 пъти в сравнение с тези над 65 години и представляват от 13,4 до 15,9% от академичния състав.

По 5.1.2. ЛТУ основава своята дейност по поддържане на академичен състав с необходимата компетентност чрез поредица от нормативни процедури, които са изградени, утвърдени и непрекъснато се обновяват и развиват.

За периода 2012-2016 год. броят на проведените процедури по назначаване и развитие на академичния състав е: Обявени конкурси за АД „асистент“, „гл. асистент“, „доцент“ и „професор“ са съответно 7, 12, 9, 2; Избор на АД „асистент“, „гл. асистент“, „доцент“ и „професор“ са съответно 26, 28, 37, 23.

По 5.1.3. През периода 2012-2016 г. академичният състав е провел 32 изходящи и са осъществени 2 входящи мобилности. Във всички факултети се осъществяват командировки на преподавателите с цел специализации, участие в работата на международни организации, в работата на международни проекти и за участие в конференции и симпозиуми.

По 5.1.4. Има изградена система за атестиране на академичния състав с отчитане на приносите на преподавателите в образователния процес, научноизследователската дейност и мнението на студентите. В изпълнение изискванията на ЗВО, на ЗРАСРБ и на Правилника за дейността в университета се прилага Наредба за атестиране на академичния състав.

Оценяването и атестирането на преподавателите за приноса в учебната, научноизследователската, административната и други дейности се извършва от Атестационни комисии към факултетните съвети. Задължително се включва и мнението на студентите, които попълват анонимни анкетни карти. През периода са проведени 143 процедури за атестация на академичния състав. Атестирани са 48 хабилитирани и 95 нехабилитирани преподаватели. От тях 119 преподаватели са получили „много добра“, а 26 – „добра“ атестация.

В университета съществува система от правила и нормативи за заплащане и стимулиране на преподавателите за постигане високо качество на обучението. Системата отчита връзката между изпълнението на Индивидуалния план, Правилника за вътрешните правила за работната заплата,

заповеди и решения на АС, Колективния трудов договор. Възнагражденията на преподавателския състав са обвързани с постигнатите резултати.

КРИТЕРИИ 5.2. Научноизследователска, художествено-творческата и спортна дейност на академичния състав и участието на обучаваните в тази дейност.

5.2.1. Институцията има разработени процедури и осъществява действия за повишаване на нивото на научните изследвания и връзките им с образователната дейност.

Брой участия в национални и международни научни и образователни форуми през последните 5 години на един преподавател на основен трудов договор с висшето училище .

Брой на международните научни договори през последните 5 години.

Брой и относителен дял на успешно защитилите редовни докторанти на един преподавател на безсрочен основен трудов договор с висшето училище през последните 5 години.

Организацията в цялата структура на Лесотехническия университет е насочена към създаването на научни и технологични продукти, сведени до разработването на технологии, конструкции, изделия, проекти, консултантска, експертна и информационна дейност.

Дейностите на академичния състав по реализацията на перспективни изследвания, научноприложни изследвания, развойна дейност и развитието на инфраструктурата за научни изследвания и изпитания се осъществява чрез формулиране и изпълнение на научни, научноприложни, технологични и други проекти.

Университетът има разработени процедури и осъществява действия за повишаване на нивото на научните изследвания и връзките им с образователната дейност. Изхождайки от дългогодишните традиции в осъществяване на образователна и научноизследователска дейност, за издигане нивото на научните изследвания се прилагат принципи, действия и процедури в следните 4 насоки:

- създаден е ред за включване на преподаватели, докторанти и студенти в научноизследователски и научноприложни проекти;
- създадени са и се подобряват условията за успешна научноизследователска работа;
- изградена е система за наблюдение и оценка на резултатите от НИД;
- изградена е система за стимулиране на постигнати високи резултати в НИД и публикационната активност на АС.

Има официално приет ред и процедури за включване на преподавателите в изследователска дейност. НИД обхваща направления съгласно с утвърдената стратегия за развитие на ЛТУ: Фундаментални и научно приложни изследвания; Проектиране, разработване и изследване на нови или усъвършенствани изделия, технологични системи, програмни продукти, материали и др.; Консултантска и експертна дейност; Патентна и лицензионна дейност; Информационна дейност.

Участието на преподаватели в НИРД е регламентирано в ПД. Редът за включване на преподаватели в НИРД е развит в „Наредба за реда за включване на академичния състав, студентите и докторантите на ЛТУ в научноизследователска и художествено-творческа дейност“.

НИД се осъществява от структурните звена на университета чрез обособени програми и други творчески колективи, както и индивидуално от отделни преподаватели или под тяхно ръководство от назначени по тяхно предложение специалисти и експерти. Участието в научни дейности може да бъде самостоятелно (участник или колектив от ЛТУ) или в партньорство с други институции или частни компании. В колективите могат да участват преподаватели, специалисти и експерти, служители, помощно-технически персонал от ЛТУ и поделенията, студенти, докторанти, специализанти и външни специалисти.

Академичният състав има възможност да участва в следните дейности, свързани с научните изследвания: Национални и международни научни проекти; Национални и международни научни програми и мрежи; Проекти за мобилност (краткосрочни и дългосрочни специализации); Грантови схеми за публикации, списания, стипендии, подготовка на международни проекти и др.; Проекти за допълнителна подкрепа по Наредба 9; Инфраструктурни проекти за провеждането на качествени и конкурентно-способни научни

изследвания; Научно приложни проекти (експертна и консултантска дейност) ; Участие в научни или творчески форуми; Членуване в международни научни и професионални организации; Публикуване на научни резултати; Защита на интелектуална собственост по текущи или успешно завършили проекти; Участие в редакционни колегии на научни списания; Абонаменти за достъп до международни бази данни.

Академичният състав може да извършва консултантска и експертна дейност от името на ЛТУ. Предоставянето на консултантска дейност се регламентира в договор, подписан от финансиращата институция и зам.-ректора по НИРД. Включването на преподаватели в експертни комисии в качеството им на представители на ЛТУ става чрез официална номинация от Ректора или зам.-ректора по НИРД. Предоставянето на консултантски услуги без подписан договор между финансиращата институция и зам.- ректора по НИРД, или в експертна комисия без официална номинация от ЛТУ не е забранено, но не се отчита като активност в индивидуалния годишен отчет на преподавателя.

В зависимост от източника на финансиране, участието в различни дейности се регламентира, както следва:

1. Участието в дейност, финансирана от външна институция се извършва според регламента на финансиращата институция
2. Участието в проекти, финансирани със средствата на целево предоставената субсидия за научноизследователска и художествено-творческа дейност при ЛТУ, се регламентира от Указанията за реда за финансиране, наблюдение и отчитане на резултатите на проекти за присъщата на Лесотехнически университет научна и художествено-творческа дейност със средства, отпуснати целево от държавния бюджет
3. Участието в проекти, финансирани със средства на ЛТУ: средства от Фонд научни програми на ЛТУ, УОГС и др. структури, се извършва по реда, регламентиран в съответните правилници, наредби и указания.

ЛТУ предоставя необходимите условия за извършване на конкурентоспособни научни изследвания и разработване на научноприложни теми. На разположение на сформираните колективи са всички инфраструктурни обекти като: научни лаборатории, работилници, опитни стопанства, полета и бази. Безвъзмездно могат да се използват всички ресурси на библиотечно-информационния център, който разполага с богата специализирана литература, а също така и с достъп до информационните масиви на Web of Science, Scopus, Springer и др. На разположение на АС, студентите и докторантите са и цялата необходима научна апаратура и инструментариум, а също и измервателна и офис-техника.

Изградена е система за наблюдение и оценка на НИД и публикационна дейност на АС. Научноизследователската дейност е част от преподавателската натовареност на академичния състав. Планирането на НИРД в семестриалните и годишните изисквания към преподавателите е регламентирано в „Наредба за планирането и отчитането за научноизследователската дейност в Лесотехнически университет”. НИРД на преподавателите се планира под формата на Годишната научна заетост (ГНЗ), която включва научноизследователска дейност, обхваща активностите, включени в критериите за оценка на НИРД, както и дейности по трансфер на знания и технологии към структури на ЛТУ. Към планирането на ГНЗ се включва също така научната работа със студенти (съвместни проекти и публикации, кръжочна дейност и др.).

В края на годината всеки преподавател изготвя отчет по приета от АС точкова система и доказателствен материал, който се приема на заседание на катедрен съвет. Обобщен отчет за НИД на катедрите се представя на Декана факултета и се утвърждава от ФС. Годишните отчети на отделните факултети се обсъждат на годишно отчетно Общо събрание на факултетите и след приемането им се представят за включване в Отчетния доклад на университета.

Важен елемент от системата от действия за повишаване на нивото на НИД е прилагане на стимули за постигнати високи резултати в НИД и в публикационната дейност на АС. Има учредена годишна награда на ректора за принос в научноизследователската дейност. Приетите Правила за стимулиране на публикационната активност указват реда за номинирането и награждаването на всички преподаватели, показали високи резултати в публикуване на научни трудове в списания с IF.

Брой участия в национални и международни научни и образователни форуми през последните 5 години на един преподавател на основен трудов договор с висшето училище .

Таблица 16. Брой участия в национални и международни научни и образователни форуми на един преподавател на ОТД за периода 2012-2016 год.

Показател	Стойност на показателите по години				
	2012	2013	2014	2015	2016
Брой преподаватели на ОТД (П)	265	249	250	254	238
Брой участия в национални и международни научни и образователни форуми	115	129	108	121	105
Брой участия на 1 преподавател	0,43	0,52	0,43	0,49	0,44

Брой на международните научни договори през последните 5 години.

В периода 2012 – 2016 г. преподавателите от университета са участвали в разработването на 179 проекта. От тях: 23 – международни 156 – национални. Изпълнени са 143 задачи в интерес на ЛТУ и Опитните горски стопанства на университета.

Брой и относителен дял на успешно защитилите редовни докторанти на един преподавател на безсрочен ОТД с висшето училище през последните 5 години.

За периода 2012-2016 год. успешно са защитили своите дисертационни трудове 70 докторанти. Отнесено към броя на преподавателите на безсрочен договор това представлява от 3,4 до 9,1%. В рамките на периода, средногодишно това представлява 14 докторанти за ЛТУ или 2-3 докторанти/факултет.

Таблица 17. Брой и относителен дял на успешно защитилите докторанти на един преподавател на основен трудов договор с висшето училище за периода 2012-2016 г.

Показател	Стойност на показателите по години				
	2012	2013	2014	2015	2016
Брой преподаватели на безсрочен трудов договор	214	202	199	198	185
Брой на успешно защитилите докторанти	14	7	17	18	14
Относителен дял на успешно защитилите докторанти на един преподавател на основен трудов договор, %	6,5	3,5	8,1	9,1	7,6

5.2.2. ВУ изгражда цялостна политика, която създава условия за конкурентоспособна научноизследователска (художествено-творческа), иновационна и публикационна дейност.

Отношение на броя на публикациите на академичния състав на основен трудов договор с висшето училище през последните 5 години към броя на академичния състав.

Относителен дял на публикациите в чужбина и на международни форуми за последните 5 години към общия брой публикации на академичния състав на основен трудов договор с висшето училище.

Относителен дял на публикациите в реферирани научни списания и сборници спрямо общия брой публикации на академичния състав на основен трудов договор с висшето училище.

Отношение на броя на цитиранията на научни трудове на преподаватели на основен трудов договор в реферирани научни списания и сборници през последните 5 години към броя на академичния състав.

(Художествено-творчески изяви и постижения на преподавателите и студентите през последните 5 години у нас и в чужбина).

Общият брой на публикациите на АС за последния 5 годишен период е 2346, което представлява средно 9,4 броя публикации на 1 преподавател. В този брой са включени доклади в национални и международни конференции, научни публикации в специализирани списания у нас и в чужбина, публикации в годишници на университети и научни институти. Не са включени учебници и учебни помагала, наръчници, справочници, монографии, книги или глави от книги, научнопопулярни публикации.

Относителен дял на публикациите в чужбина и на международни форуми за последните 5 години към общия брой публикации на академичния състав на основен трудов договор с висшето училище.

Общият брой на публикациите в чужбина и на международни форуми за периода 2012-2016 г. възлиза на 905, което представлява средно 3,62 броя публикации на 1 преподавател. Те представляват почти 40% (средно 38,6%) от общия брой на публикациите.

Таблица 18. Относителен дял на публикациите в чужбина и на международни форуми към общия брой публикации на АС на ОТД за периода 2012-2016 г.

Показател	Стойност на показателите по години				
	2012	2013	2014	2015	2016
Брой преподаватели на ОТД (П)	265	249	250	254	238
Общ брой на публикациите (Р)	347	542	543	367	547
Брой на публикациите в чужбина и на международни форуми (PAb)	139	178	236	151	201
Относителен дял на публикациите в чужбина и на международни форуми към общия брой публикации на АС на ОТД, %	40,1	32,8	43,5	41,1	36,7

Относителен дял на публикациите в реферирани научни списания и сборници спрямо общия брой публикации на академичния състав на основен трудов договор с висшето училище.

За периода на акредитация преподавателите на ОТД са публикували общо 2346 публикации. От тях 317 са в реферирани списания и сборници, което представлява средно 13,5% от общия брой публикации. За периода 2012-2016 г., броят на публикациите в реферирани списания нараства от 41 до 87. Отнесено към броя на АС на ОТД, те представляват от 0,155 за 2012 г. и нарастват до 0,365 през 2016 г. 218 е общият брой на публикациите в списания с Impact factor. Това представлява средно 9,3% спрямо общия брой на публикациите.

Таблица 19. Относителен дял на публикациите в реферирани научни списания и сборници спрямо общия брой публикации на АС на ОТД

Показател	Стойност на показателите по години				
	2012	2013	2014	2015	2016
Брой преподаватели на ОТД (П)	265	249	250	254	238
Общ брой на публикациите (Р)	347	542	542	367	547
Брой на публикациите в реферирани издания (PR)	41	54	67	68	87
Брой на публикациите в списания с IF (PIF)	34	43	34	56	51
Отношение на общия брой на публикациите към броя на преподавателите на ОТД – Р/П	1,309	2,177	2,168	1,444	2,298

Отношение на броя на публикации в реферирани издания към броя на преподавателите на ОТД – PR/П	0,155	0,217	0,268	0,267	0,365
Отношение на броя на публикации в издания с IF към броя на преподавателите на ОТД – PR/П	0,128	0,173	0,136	0,220	0,214

Отношение на броя на цитиранията на научни трудове на преподаватели на основен трудов договор в реферирани научни списания и сборници през последните 5 години към броя на академичния състав.

В Таблица 20 са посочени броя на цитирания на публикации на АС, установени в научната литература (доклади в конференции, публикации в списания, монографии, дисертации и др.) и броя на цитиранията на публикации в реферирани научни списания.

Таблица 20. Отношение на броя на цитиранията на преподаватели на ОТД в реферирани научни списания и сборници през последните 5 години към броя на академичния състав

Показател	Стойност на показателите по години				
	2012 г.	2013 г.	2014 г.	2015 г.	2016 г.
Брой преподаватели на ОТД (П)	265	249	250	254	238
Общ брой на установените цитирания (Ц)	319	302	391	903	607
Брой на цитирания в реферирани издания (ЦР)	268	241	306	386	313
Отношение на общия брой на цитиранията към броя на преподавателите на ОТД – Ц/П	1,204	1,212	1,560	3,555	2,550
Отношение на броя на цитиранията в реферирани издания към броя на преподавателите на ОТД – ЦР/П	1,011	0,968	1,224	1,522	1,315

Данните показват, че за периода 2012-2016 год. са установени общо 2522 цитирания на публикации. Цитиранията на публикации в реферирани списания за същия период са общо 1514. За периода на акредитация това представлява от 1,204 до 3,555 на 1 преподавател и от 1,011 до 1,522 цитирания в реферирани списания. От приложените данни се вижда, че броят на цитиранията за последните 2 години (2015 и 2016 г.) са значително повече в сравнение с годините от 2012 до 2014.

Резултати от проверката:

По 5.2.1. За периода 2012-2016 год. участията на преподавателите в национални и международни научни и образователни форуми е 578. За един преподавател на ОТД се отбелязва от 0,43 до 0,52 участия през годините на периода.

В този периода преподавателите от университета са участвали в разработването на 179 проекта. От тях: 23 – международни 156 – национални. Изпълнени са 143 задачи в интерес на ЛТУ и Опитните горски стопанства на университета.

За периода успешно са защитили своите дисертационни трудове 70 докторанти. Отнесено към броя на преподавателите на ОТД това представлява от 3,4 до 9,1%.

По 5.2.2. Общият брой на публикациите на АС за последния 5 годишен период е 2346, което представлява средно 9,4 броя публикации на 1 преподавател.

Общият брой на публикациите в чужбина и на международни форуми за периода 2012-2016 г. възлиза на 905, което представлява средно 3,62 броя публикации на 1 преподавател. Те представляват почти 40% (средно 38,6%) от общия брой на публикациите.

Относителен дял на публикациите в чужбина и на международни форуми към общия брой публикации на АС на ОТД варира от 32,8% до 43,5% през годините на периода.

Броят на публикациите в реферирани издания е 317. От тях 218 са публикувани в списания с IF. Относителният дял на броя на публикациите в реферирани издания към броя на преподавателите на ОТД е от 0,155% до 0,365%, като нараства през последните години на периода.

За периода 2012-2016 год. са установени общо 2522 цитирания на публикации. Цитиранията на публикации в реферирани списания са общо 1514. За периода на акредитацията това представлява от 1,204 до 3,555 цитирания общо и от 1,011 до 1,522 цитирания в реферирани списания на 1 преподавател.

СТАНДАРТ 6. УЧЕБНИ РЕСУРСИ И ПОДПОМАГАНЕ НА СТУДЕНТИТЕ

КРИТЕРИЙ 6.1. Висшето училище или научната организация развива материално-техническа и информационна база, необходима за учебно-преподавателската, научноизследователската, художествено-творческата и спортна дейности

6.1.1. ВУ планира, разпределя и осигурява материално-технически и информационни ресурси за обучение и подкрепа на студентите.

Аудиторна и лабораторна площ за учебна заетост в кв.м на 1 студент (средно приравнен брой).

Брой работни места за аудиторна и лабораторна работа на 100 студенти (средно приравнен брой).

Лабораторна площ за изследователска дейност в кв.м на 1 преподавател на ОТД.

Компютърни зали за обучение на 100 студенти (средно приравнен брой).

Брой места в библиотеките на 100 студенти (средно приравнен брой).

Брой места в информационните центрове (компютърни и интернет зали и др.) на 100 студенти (средно приравнен брой).

Наличие на софтуер с учебни и други информационни материали, достъпни на студентите и академичния състав. Наличие на безжичен интернет.

Относителен дял на новопостъпващите библиотечни единици на хартиен и електронен носител.

Достатъчен брой компютри на 100 студенти (средно приравнен брой).

Университетът активно инвестира средства за изграждането на съвременна инфраструктура и информационно осигуряване на учебно-преподавателската и научноизследователската дейност. Обща характеристика на материалната база включва сграден фонд с 37 бр. лекционни зали с общ брой от 1876 учебни места и 81 лабораторни зали с 1296 броя учебни места и обща площ около 9740 m².

Данните за сградния фонд на ЛТУ и учебно-производствените центрове са представени в Таблица 21 и Таблица 22.

Таблица 21. Сграден фонд, терени и дворни места

Сграда	Застроена площ, m ²	Разгъната площ, m ²	Помещения, брой
Сграда А	2230	10 466	147
УЛК	2021	6046	32
Спомагателни сгради – 6 бр.	4698	4698	-
Сграда Д	1230	4064	50
УОГС – Петрохан – 9 бр.	1730	7920	120
УОП – Враждебна	4204	4204	2
УОГС – Юндола	580	3950	75
Общежития бл. 21А, бл. 21Б, бл. 60	2911	18 666	423
УСЛ – Равда	1100	1100	37
УСК „Икономист“	11 842	11 842	-
Терени и дворни места	124 277 401	-	-

Таблица 22. Количествени характеристики на учебно-производствените центрове

Учебна база	Площ, m ²	Работни места, бр.
Учебно – производствена център по производство на мебели-ЛТУ	450	15
Учебно – производствена център по дървообработване – УОГС, Юндола	850	30
Учебно – производствена център по дървообработване – УОГС, Бързия	380	15
Учебно - производствена база по металообработване-ЛТУ	125	6
Учебно - спортна база Несебър	1100	100

С решение на АС на ЛТУ са изградени и се поддържат следните специализирани звена: Централна университетска лаборатория по екология и опазване на природната среда; Проблемна научноизследователска лаборатория по модифициране на дървесината; Учебно-производствени бази по дървообработване и металообработване; Ботаническа градина; Студентски столове и общежития; Спортна база.

За нуждите на учебния процес ЛТУ разполага с:

– аудиторна и лабораторна площ за учебна заетост – 13,6 m² на 1 студент (средно приравнен брой);

– брой работни места за аудиторна и лабораторна работа на 100 студенти – 292 (средно приравнен брой);

– лабораторна площ за изследователска дейност на 1 преподавател на ОТД – 9,4 m²;

Общият брой на специализираните учебни лаборатории е 25 с площ 1426 m²;

Извънаудиторната заетост на студентите е осигурена за самоподготовка с хербарийни сборки по ботаника, дендрология, горски недървесни ресурси; репродуктивни материали от горски дървесни и храстови видове; препарати от мекотели, влечуги, земноводни, риби, птици, бозайници; болести и неприятели по растенията; колекция от скали и минерали; техника, използвана в горското стопанство за нуждите на дърводобива, лесокултурните работи и растителната защита.

За нуждите на преподаването се използват голям набор от инструменти: теодолити, нивелири, стереоскопи, стереокомпаратори, интерпретоскопи, стереопантометри, топокарти, координатографи, плотери, компютри, принтери, клупи, висотометри, преслерови свредли, моторни триони, GPS-станции, микроскопи, хигрографи, термографи, мултимедийни проектори, видео плъри, барометри, дестилатори, рН-метри, рефрактометри, поляриметри, електроизмервателни уреди, монохроматор, генератори и много други уреди и апарати.

На разположение на студентите са и спортни зали в Учебно-спортен комплекс „Икономист“ със закрити площи от 11 840 m² и спортни съоръжения с открити площи.

Политиката на обновяване и поддръжка на наличните компютърни и комуникационни системи и програмно осигуряване се осъществява от Университетския компютърен център. Извършва се периодична подмяна на 3 годишен период на наличната техника, съобразено с изискванията на жизнения цикъл на техниката и използвания софтуер. Това създава възможности за внедряване на най-новите информационни и комуникационни технологии в обучението. В периода 2013 - 2016 г. са обновени 5 и е създадена 1 нова компютърни лаборатории.

За целите на обучението на студентите от всички специалности и степени, се поддържат 11 компютърни лаборатории, всяка с 14 стационарни работни места, или общо 154 компютърни системи. В допълнение, студентите могат да използват и 10 броя преносими компютърни системи, използвани за различни цели в образователния процес, 6 броя стационарни системи в мултимедийната езикова лаборатория, както 50 броя стационарни компютърни системи, намиращи се в Библиотечно- информационния комплекс. Статистика за наличната компютърна техника за целите на обучението и поддържане на образователния процес е показана в Табл. 23.

**Таблица 23. Компютърна осигуреност на обучението и образователния процес
към 01.2016 година**

Предназначение	Общо	В т.ч. с достъп до Интернет
Ползвани предимно за обучение на студентите в рамките на аудиторната им заетост	170	170
Ползвани от студентите в компютърни зали и др. извън рамките на аудиторната им заетост	220	220
Ползвани предимно за разработване на учебно съдържание, образователни ресурси, работа със студенти и дипломанти по индивидуални задачи и научно-изследователска дейност	344	344
Ползвани предимно за управленски и административни дейности свързани с образователния процес	115	115

През 2013 година е внедрена нова комуникационна и мрежова инфраструктура на стойност над 2 млн. лева, по линия на Проект BG161PO001/1.1-07/2009. Тя отговаря на последните тенденции в областта на изграждане и поддържане на йерархични и модулни корпоративни мрежи, използвани в бизнеса и водещите университети по света. Осигурява високоскоростен и надежден достъп на студенти, докторанти, преподаватели и служители до информационните ресурси на Университета: платформата за електронно обучение „BlackBoard”, електронните каталози и сканираното съдържание на библиотечния комплекс, публичните сървъри на Университета, както и вътрешните информационни системи. Компютърната мрежа осигурява високоскоростна оптична свързаност между основните корпуси на Университета с капацитет 40 Gbps, безжична свързаност за студентите поддържаща BYOD тенденцията в мрежовата архитектура (покритие в зоната на библиотечно-информационния комплекс, както и в специализирани лаборатории и аудиторни зали с осигурени безжични точки на достъп (20 броя) в зависимост от изискванията на учебния процес във всички учебни корпуси, учебно-опитни стопанства и учебно-опитното поле). Лесотехническият университет обнови договорите си за осигуряване на Интернет-свързаност в периода 2013-2015 и вече осигурява 50 Mbps международна свързаност и 90 Mbps българска свързаност за всички учебни корпуси. В периода 2013-2016 година университетът се възползва от сключеният договор между МОН и Microsoft, което позволява да бъде осигурено и осъществено пълно платформено обновяване на използваните компютърни системи, както и възможността да се използват безплатно всички лицензирани продукти на Microsoft. В тази връзка, всички студентите използват операционна система Windows 7/8.1/10, както и пълната гама офис приложения на Microsoft Office 2010/2013. Обновени са и сървърните платформи за целите на обучението, които използват операционна система Windows 2008 и 2012 Data Center. В рамките на библиотечно-информационни комплекс, студентите могат да използват и терминални клиенти, използващи операционна система Ubuntu Desktop и офис продуктите от Open Office.

През 2016 г. започва работа по Проект „Модернизиране и обновяване на образователната инфраструктура на Лесотехническият университет“. По тази линия ще бъдат предоставени допълнително още 140 съвременни компютърни системи за учебни лаборатории с осигурен достъп до Интернет.

През периода 2013-2015 г. университетът осъществява пълно обновяване на Библиотечно-информационния комплекс (БИЦ) по линия на Проект BG161PO001/1.1-07/2009. Библиотечните единици имат поставени RFID, въведени са електронизирани заемни карти с баркодове, подобрени са възможностите за инвентаризация на библиотечния фонд и е разширена възможността за търсене в електронните каталози на Университета, достъпни онлайн или през специализираните библиотечни програмни продукти. В комплекса са създадени специализирани помещения за групова работа на студентите с възможности за

достъп до безжичната мрежа на Университета, и косвено до всички вътрешни и външни информационни ресурси и масиви. Продължава успешното цифровизиране на наличния книжен фонд на Университета, както и по-ценните архивни единици, като се използват възможностите на внедреният високотехнологичен специализиран скенер Bookeye 3 и приложен софтуер за обработка. Осигурени са допълнителни мултифункционални устройства за стационарните работни места в библиотека, както и професионален център за сканиране и печат Bizhub C220.

Студенти имат на разположение 50 броя стационарни енергоспестяващи компютърни системи с пълен достъп до вътрешната мрежа и Интернет, както и осигурено покритие на безжичната мрежа в помещенията на комплекса при необходимостта да използват своите собствени преносими компютри, таблети и телефони.

През 2015 г. Българският институт за стандартизация открива в БИЦ информационен център по стандартизация, който е част от проекта на БИС за създаване на информационни центрове по стандартизация във висшите училища.

Към май 2016 г. фондът на БИЦ е се състои се от над 72 000 тома книги, над 29 000 тома периодични издания и 8806 тома стандарти и патенти, които са на разположение на студентите, докторантите, преподавателите и външните читатели. Библиотечно-информационният център разполага и с научна литература на 66 CD носителя.

Дигитализираните учебни пособия са 142, от които: 79 учебници, 25 ръководства, 38 други (енциклопедии, справочници, атласи, помагала).

През периода 2013 г.- 2016 г. е направен абонамент и осигурен *онлайн* достъп до пълнотекстови бази данни „SpringerLink”. През 2016 г. университетът осигурява *онлайн* достъп до пълнотекстови бази данни „EBSCO”. Базите са достъпни от компютърните мрежи на ЛТУ. На същия адрес е поместен линк към азбучния списък с пълнотекстовите издания на AcademicSearchComplete (8876 заглавия).

През 2016 г. общия брой на постъпилите книги е: на български език – 1159, на английски език – 39, на немски език – 2, на руски език – 27, на друг език – 6.

Общ брой регистрирани читатели за 2016 г. – 370, от които: 323 студенти, 3 служители, 22 преподаватели, 5 докторанти, 17 външни. Заетите библиотечни материали за домашно ползване през 2016 г. са 5062.

Брой места в библиотеките на 100 студенти (средно приравнен брой) – 2,7.

Финансовата осигуреност на Лесотехнически университет за периода 2012-2016 г. се формира от следните източници:

1. Държавна субсидия – 35 552 000 лв.
2. Собствени приходи – 46 561 000 лв.
3. Финансиране по ОП „Развитие на човешките ресурси “- 7 бр. проекти на обща стойност 2 425 830 лв.
4. Финансиране по програми „Трансгранично сътрудничество“ – 177 380 лв.
5. Финансиране по Програма „Еразъм + “ – 171 079 лв.
6. Финансиране по ОП “Регионално развитие “ – 2 547 666 лв.
7. Дарения и помощи по програми за подпомагане дейността на ЛТУ – 775 920 лв.
8. ЕСФ по ОП “Развитие на човешките ресурси “ проект „Студентски стипендии “ – 1 466 707 лв.
9. Финансиране от Държавен фонд „Земеделие “ – 62 334 лв.
10. Други средства за НИД – 1 629 345 лв.

За периода 2012-2016 г. финансирането на университета осигурява средства за нормалното протичане на учебния процес на студентите и докторантите. Закупена е апаратура и оборудване за учебните лаборатории и зали за 732 389 лв., компютри за 299 573 лв. Ремонтирани са помещения, в които протича учебния процес и е направена поддръжка на сградите за 1 438 443 лв.. Закупуват се необходимите учебни материали за провеждане на упражненията за 507 722 лв. Закупени са транспортни средства за 376 541 лв. Поддържа се автомобилен парк, който се използва от студентите за пътуване до поделенията – УОГС Юндола, УОГС Бързия и УОП Враждебна за провеждане на учебните практики.

Финансова осигуреност на преподавателите за осъществяване на високо качество на обучението и научните изследвания е осигурена от разнообразни източници. Те са отразени в Таблица 24.

**Таблица 24. Източници на финансиране и обем на привлечени средства
за Научноизследователската дейност в ЛТУ за периода 2012 -2016 г.**

	ФИНАНСИРАЩИ ИНСТИТУЦИИ	ПРИВЛЕЧЕНИ СРЕДСТВА					ОБЩО
		2012	2013	2014	2015	2016	
1	Средства отпуснати от МОН целево за НИД	161472	161742	169127	152384	149088	
2	УОГС за разработване на проблеми на самите стопанства	11100	32000	32000	32000	32000	
3	Външни източници: Международни програми и проекти	30131	258554	195295	149475	118266	
4	ФНИ.МОН	318949	5440	145101		35420	
5	ИАГ				2400	9600	
6	Отрасли	296945	227054	209235	84841	155260	
	Общо	818597	684790	750758	421100	499634	3174879

6.1.2. Институцията предоставя необходимия човешки ресурс от академичния състав (научни ръководители, съветници, курсови наставници и други специалисти) за подкрепа и улесняване на ориентацията в образователния процес и мобилността на студентите между системите за висше образование.

ЛТУ полага системни усилия по осигуряване на комплексни условия за подкрепа и улесняване на ориентацията в образователния процес на студентите, за подпомагане, стимулиране и организиране на тяхната образователна мобилност.

Добра практика и дългогодишна традиция във ФГС е определянето на преподаватели (асистенти) за групови наставници на студентите в първи курс. Тяхна грижа е поддържането на тясна връзка със студентите с цел информирането им за условията, реда и организацията на учебния процес, за правата и задълженията на студентите, заложи в Правилника, за изискванията и възможностите на кредитната система ECTS, както и за възможностите, които предоставя ВУ за студентска образователна мобилност.

ЛТУ като партньор на Министерство на образованието и науката по проект BG05M2OP001-2.002-0001 „Студентски практики – фаза 1“, подпомага и насърчава студентите при изграждането и развитието на стабилни партньорства между тях и бизнеса, увеличава стимулите на студентите за участие в допълнително практическо обучение в реална работна среда и ги подпомага при намиране на работа веднага след дипломирането им. За целта работи екип от експерти, в т.ч. 1 институционален експерт, 6 функционални експерти и 2 технически изпълнители, които информират и насочват студентите в дейностите по тяхната ориентация и при организацията на стажовете в областта на тяхното допълнително практическо обучение.

В ЛТУ има дългогодишни традиции и се развиват добри практики за осигуряване на мобилността на студентите между системите за висше образование. По програма „Еразъм+“ (<http://erasmus-plus.msds-bg.com/bg/office/>) в нейния Еразъм-офис работят институционален координатор по програма „Еразъм+“ на ЛТУ (1 бр.) и факултетни координатори (6 бр.), които се грижат за информирането на студентите, за селекцията на студентските и преподавателски мобилности и за организирането на тяхното изпълнение, контрол и ежегоден отчет. От учебната 2014/2015 г. ЛТУ работи с 6 университета от ЕС по обмен на студенти и преподаватели в 6 професионални области.

ЛТУ работи върху създаване на условия за равен достъп на младежи със специални образователни потребности до качествено образование и подготовка. Осъществени са редица мерки, които са реализирани и които са помогнали за създаването на адаптирана среда, осигуряваща завършване на висшето образование на студентите с увреждания. Факултетът по стопанско управление е издал указания за осигуряване на условия за обучение на хора в неравностойно положение, тъй като такива студенти са обучавани във факултета. За някои специалности като Горско стопанство, Агрономство и др., свързани с работа на терен и

извършване на физически усилия, студенти в неравностойно положение не са постъпвали и поради това не се е налагало съответните факултети да издават подобни указания.

На територията на ЛТУ има изградени подобрения, предназначени за хора в неравностойно положение, изградени са асансьори и подходи към Учебно-лабораторния корпус, където се провеждат основно лекции и упражнения. Изградена е рампа на подстъпите към главния вход на Университета, асансьор в сградата на Учебно-лабораторния корпус, външен асансьор, осигуряващ достъп до библиотеката.

Има фондове за стипендии за подпомагане на студенти в неравностойно положение.

6.1.3. Институтцията предоставя възможности за повишаване компетенциите на персонала при административното обслужване на студентите.

Административното обслужване на студентите и докторантите се извършва по разпоредбите на Правилника за дейността на ЛТУ, по-конкретно – в Раздел „Учебна дейност“ и Глава IX „Студенти, докторанти и специализанти“. Те осигуряват свободен достъп и възможности на студентите и докторантите да позват информационните ресурси, лабораторната и компютърна техника за своята подготовка и усъвършенстване.

Създаден е и функционира Център за продължаващо обучение (ЦПО) – обслужващо учебно звено в структурата на ЛТУ. Обучението в ЦПО се осъществява чрез: паралелно обучение за допълнителна квалификация на студентите, преподавателите и персонала за административно обслужване на студентите; следдипломна квалификация и преквалификация; специализации; курсове за професионално обучение; подготвителни курсове. Чрез ЦПО се извършва разпространение на научното познание и повишаване на квалификацията в областта на горското стопанство, дървообработващата и мебелната промишленост, ландшафтната архитектура, екологията и опазването на околната среда, ветеринарната медицина, селското стопанство, алтернативния туризъм, стопанското управление и други, разрешени от закона области.

ЦПО извършва собствени научни изследвания по въпросите на продължаващото обучение както в профила на ЛТУ, така и в направления в отговор на потребностите на пазара на труда.

6.1.4. ВУ осигурява ресурси за прилагане на новаторски практики в обучението и преподавателската дейност.

Преподаватели от различните факултети са взели участие в курс „Обучение за работа и поддръжка на платформа за електронно обучение Blackboard Learn™“. В резултат, на платформата са качени лекционни материали, задания, документи и данни за разработване на курсови проекти, тестове за проверка на знанията на студентите и др. Част от преподавателите са преминали следните курсове за повишаване на квалификацията – „Методика на научно-изследователската дейност“ – 10 преподаватели; „Методика на академичното обучение“ – 11; „Разработване на учебно съдържание, планове и програми, свързани със системата за натрупване на кредити (ECTS) на преподавателите от ЛТУ“ – 11; „Статистически софтуер за обработка и анализ на данни от социални, икономически, био- и медицински изследвания“ – 3; „Уеб технологии. Методи и системи за електронно обучение“ – 9; „Основи на информационните технологии. Системи за текстообработка, електронни таблици, презентации и делова графика“ – 4; „Комуникативни умения и работа в екип“ – 4; „Чуждоезикова подготовка и самооценка – надграждаща квалификация“ – 4; „Чуждоезикова подготовка и самооценка – междинна квалификация“ – 2; „Използване на съвременни методи за преподаване чрез ИКТ“ – 11, семинар „Специфичните възможности при работа със съвременните ИКТ и тенденции при психологично и възпитателно въздействие върху младите хора“ 25 преподаватели и др..

С актуализацията на учебните програми на специалностите във са въведени нови практики свързани с участие на бизнеса в образователния процес – изнесени лекции и упражнения в реална работна среда, участие на представители на работодателите в обучението на студенти в академична среда; оборудване на зали с съвременна техника, въведени интерактивни средства за обучение, и др.

Резултати от проверката:

По 6.1.1. За нуждите на учебния процес ЛТУ разполага с:

- аудиторна и лабораторна площ за учебна заетост – 13,6 m² на 1 студент;
- брой работни места за аудиторна и лабораторна работа на 100 студенти – 292;
- общият брой на специализираните учебни лаборатории е 25 с площ 1426 m²;
- лабораторна площ за изследователска дейност на 1 преподавател на ОТД – 9,4 m²;

В библиотечния комплекс студенти имат на разположение 50 броя стационарни енергоспестяващи компютърни системи с пълен достъп до вътрешната мрежа и Интернет, както и осигурено покритие на безжичната мрежа в помещенията на комплекса при необходимостта да използват своите собствени преносими компютри, таблети и телефони.

Брой места в библиотеките на 100 студенти (средно приравнен брой) – 2,7;

Брой компютри на 100 студенти – от 1.58 през 2012 г. на 2,2 през 2016 г. ;

По 6.1.2. Добра практика в ЛТУ и дългогодишна традиция във ФГС е определянето на преподаватели (асистенти) за групови наставници на студентите в първи курс.

За стимулиране на студентите за участие в допълнително практическо обучение в реална работна среда и подпомагане при намиране на работа веднага след дипломирането им в университета работи екип от експерти, в т.ч. 1 институционален експерт, 6 функционални експерти и 2 технически изпълнители, които информират и насочват студентите в дейностите по тяхната ориентация и при организацията на стажовете в областта на тяхното допълнително практическо обучение.

По 6.1.3. Административното обслужване на студентите и докторантите се извършва по разпоредбите на ПД, по-конкретно – в Раздел „Учебна дейност“ и Глава IX „Студенти, докторанти и специализанти“. Те осигуряват свободен достъп и възможности на студентите и докторантите да позват информационните ресурси, лабораторната и компютърна техника за своята подготовка и усъвършенстване.

По 6.1.4. Преподаватели от различните факултети са взели участие в курс „Обучение за работа и поддръжка на платформа за електронно обучение Blackboard Learn™“. В резултат, на платформата са качени лекционни материали, задания, документи и данни за разработване на курсови проекти, тестове за проверка на знанията на студентите и др. Част от преподавателите са преминали различни курсове за повишаване на квалификацията. С актуализацията на учебните програми на специалностите са въведени нови практики свързани с участие на бизнеса в образователния процес.

СТАНДАРТ 7. УПРАВЛЕНИЕ НА ИНФОРМАЦИЯТА

КРИТЕРИИ 7.1. ВУ съобразно своята мисия събира и анализира информация за дейността на вътрешните структури за разработването и прилагането на политиката за осигуряване на качеството, в които взимат участие и външни заинтересовани страни.

7.1.1. ВУ обобщава и взема предвид мнението и изводите от включените в екипите на вътрешните одитори представители на студентите, синдикалните и потребителски организации.

Нормативни документи за одобряване, наблюдение и обновяване на учебната документация, в които е регламентирано участието на студенти и другите заинтересовани страни са ПД и Правилника за организацията и дейността на Студентския съвет. Участието на студентите в процедури за оценяване на качеството на обучението се осигурява чрез следните възможности: Студентският съвет ежегодно обсъжда и представя на АС предложения за подобряване на учебните планове, учебните програми и начините на преподаване и изпитване; Председателят на студентския съвет е член на Комисията по качество на обучението; възможност за мнения и предложения имат и другите студенти, членове на АС, както и членовете на ФС. Всички студенти имат възможност да представят мнението си чрез анкетите за атестиране на преподавателите.

7.1.2. ВУ събира и анализира информация за:

- наличните учебни ресурси, включително и финансови в подкрепа на кариерното развитие на студентите и на завършилите;
- ефективността на методите, прилагани във вътрешната система за оценяване и поддържане на качеството на обучението и на академичния състав;
- осъществяваните процедури за одобряване, наблюдение и обновяване на учебната документация и учебните програми;

- развитието, успеваемостта на студентите и процента на прекъсналите и отпадналите;
- удовлетвореността на студентите от качеството на обучение.

Системата за набиране на информация по тези показатели и нейното анализиране включва активностите на катедрите и факултетите. Актуализацията на учебната документация се извършва по разработена методика, която има отворен характер и може да бъде усъвършенствана след обосноваване на необходимостта и постъпването на аргументирани предложения както от академичните и от деловите среди, така и от бизнеса. Една от целите на разработения от екип на ФСУ проект BG051PO001-3.1.07 – 0041 „Актуализиране на учебните програми на специалностите във факултет „Стопанско управление“ в съответствие с изискванията на пазара на труда 2013-2014 г. – EDUCOMP“ е максимално отчитане на мнението на студентите и работодателите. От екипа е предложен и приет проект на механизъм за актуализиране на учебните програми във факултет „Стопанско управление“ в съответствие с потребностите на пазара на труда.

В съответствие с ПД и приетата Политика за качеството във факултетите са утвърдени следните комисии: по научно-изследователската дейност, по качество на обучението, по атестирането, по учебните планове и по акредитацията. Последната не е постоянна, а нейният състав се актуализира според предстоящата акредитация. Комисията по качеството организира провеждането на проверки по решение на Факултетния или на Академичния съвет за качеството на обучение. Провежда анкетирание на студентите за проучване на студентското мнение по отношение качеството на преподавателската дейност. При атестирането на преподавателите се прави анкета за установяване на мнението на студентите относно преподавателските способности на атестирането и спазването на академичната етика.

7.1.3. ВУ ползва информация от проучвания на мнението и препоръките на представители на потребителите на кадри при предприемане на мерки и действия за подобряване практическото обучение на студентите и успешната им професионална реализация.

Документирани резултати от проведени анкетни проучвания сред работодатели за идентифициране на: изисквания на практиката към подготовката на студентите; търсенето и реализацията на дипломираните студенти.

ЛТУ набира и ползва информация за мнението на потребители на кадри относно практическото обучение чрез: провеждане на срещи с дискусии между работодатели, преподаватели и студенти; анализ на становищата на работодателите за подготовката на студентите от атестатите от стажовете; анкети с работодатели.

Работодателите изтъкват за основен проблем недостигът на специалисти в областта на горското стопанство и дървообработващата и мебелна промишленост. Оценките за подготовката на студентите са високи, но трудно намират желаещи да работят. Само в отделни мнения се съдържа критика към практическата подготвеност, но по правило тя е към умения, които е предвидено да се усвоят именно по време на стажа при работодателите. Основният извод е за по-голяма ангажираност на наставниците на стажантите.

Информация за обратна връзка с потребителите на кадри се набира по време на дискусиите на срещите с ръководители и специалисти от системата на горите, от БАБХ, БКДМП, Българската асоциация за алтернативен туризъм, ИАГ и др.

Резултати от проверката:

По 7.1.1. Участието на студенти и другите заинтересовани страни в процедурите по одобряване, наблюдение и обновяване на учебната документация е регламентирано в ПД и Правилника за организацията и дейността на Студентския съвет. Обсъждането и приемането на учебната документация се осъществява последователно на няколко нива: катедрен съвет, комисия по учебните планове, декански съвет, факултетен съвет, академичен съвет. Във всички тези органи има студентско участие

По 7.1.2.. Системата за набирането и анализиране на информация за дейността на вътрешните структури за разработването и прилагането на политиката за осигуряване на качеството включва активностите на катедрите и факултетите. Целенасочено обсъждане се прави на годишните общи събрание, като фактите, изводите и препоръките се документират в отчетите на факултетите и университета. Във факултетите са изградени необходимите

комисии, дейността на които гарантира изпълнението на приетата политика по качеството.

По 7.1.3. ЛТУ и факултетите поддържат непрекъснати и тесни връзки с потребителите на кадри. Тези връзки се основават на официални споразумения между страните. Висшето училище набира и ползва информация за мнението на потребителите на кадри относно практическото обучение чрез: срещи с дискусии между работодатели, преподаватели и студенти; становища на работодателите за подготовката на студентите от атестатите от стажовете; анкети с работодатели.

СТАНДАРТ 8. ИНФОРМАЦИЯ ЗА ОБЩЕСТВЕННОСТТА

Критерий 8.1. ВУ ПУБЛИКУВА ИНФОРМАЦИЯ ЗА:

- **приети програмни документи и учебна документация;**
- **решения и резултати от одити, свързани с качеството на обучение на студентите и на академичния състав;**
- **решения от академични и факултетни съвети;**
- **университетски форуми с участието на представители на студенти, синдикални и потребителски организации.**

8.1.1. ВУ оповестява на сайтовете си информация за: професионалните направления и специалности за обучение в съответни образователно-квалификационни степени; действащи учебни планове и програми, форми на обучение, квалификационни характеристики; форми за оценяване и график на изпитните сесии; данни за успеваемостта на студентите и заетостта на завършилите висше образование. Изградена е стройна система за популяризиране на цялостна и актуална информация във връзка с присъщите му дейности. За тази цел се използват методи и средства в няколко основни направления:

Порталният сайт на Лесотехническият университет (<https://ltu.bg>) поддържа пълна и актуална информация за всички професионални направления и специалности за обучение в съответни образователно-квалификационни степени, действащи учебни планове и програми, форми на обучение, квалификационни характеристики, форми за оценяване и график на изпитните сесии; Развита система за публикуване на новини на сайта. Информацията е структурирана в следните раздели: Университет; Прием; Обучение; Наука; Международна дейност; Новини; Алумни. Информацията за обучението на студентите по професионални направления и специалности, образователно-квалификационни степени и форми на обучение е представена по факултети в раздел „Обучение“. В този раздел е посочена мисията на всеки факултет и основните цели и задачи за постигането ѝ. Представени са действащите учебни планове по специалности, образователно-квалификационна степен и форма на обучение, както и графици за учебни занятия, учебни практики и изпитни сесии.

Пред деканатите на факултетите има изградени информационни табла за актуална информация. Информационни табла се поддържат и от отделните обучаващи катедри, с информация за научноизследователската работа и постижения. Студентските организации, като СКОПС и Студентски съвет също поддържат информационни табла. Във фойетата на Централната сграда и УЛК регулярно се провеждат изложби на студентско творчество.

Всички факултети организират регулярни международни научни конференции. Като пример могат да се посочат: Международна конференция „Управление и устойчиво развитие“, Международна конференция „Forest Bridge To The Future“, Международна конференция „Иновации в горската промишленост и инженерния дизайн“ и други. Регулярно се организират и провеждат национални младежки конференции, с участието на студенти и докторанти от ЛТУ и ученици от професионалните гимназии от страната.

Студентските организации, както и отделните факултети и Университета поддържат профили в социалната мрежа Facebook, които се използват като свободна и независима платформа за общуване и обмен на информация.

Системата АЛУМНИ спомага за получаване на обратна връзка относно качеството на обучение, успеваемостта на студентите и заетостта на завършилите обучението си.

Добра практика е издаването на справочници за студенти по конкретна специалност, като например „Справочник за студента от специалност Горско стопанство“ По своя характер това са информационни пакети, които запознават студентите с Университета, факултета

провеждащ обучението, катедрите, специалността, учебните планове, учебните програми, дипломирането.

8.1.2. ВУ предоставя информация за: приоритетите и целите на научноизследователската дейност на академичния състав, съобразно спецификата си; постиженията на преподаватели и студенти от научноизследователската, художествено-творческата, изпълнителската и спортна дейност. Информация и представяне на НИД, както и всички нормативни регулации за тази присъща дейност, могат да бъдат намерени на специализирания научен портал на страницата на ЛТУ.

НИД в Университета се организира от Научноизследователския сектор, статутът на който е уреден в ПД. НИС включва следните структурни и специализирани звена: Бюро за проектно осигуряване (БПО); Мини информационен патентен офис (IP-Point); Служба за съвети в областта на биологичните ресурси (ССОБР); Бюро за проучване и проектиране (БПП); Бюро за екологични експертизи (БЕЕ); Бюро за уредба на горите (БУГ). НИД е регламентирана в Наредба за реда за включване на академичния състав, студентите и докторантите в научноизследователска и художествено-творческа дейност и в Наредба за планирането и отчитането на научноизследователската дейност. Минималната годишна научна дейност е 30% (480 часа) от преподавателската заетост.

Информация за приоритетите и целите на научноизследователската работа на академичния състав се предоставя с планове по катедри и факултети и в Годишния доклад за състоянието и развитието на научните изследвания. Постиганията на преподавателите се публикуват основно в издавани от Университета монографии, наръчници и специализирани периодични списания, три от които са на английски език: Forestry Ideas (Лесовъдска мисъл); Tradition and Modernity in Veterinary Medicine (Традиции и съвременност във ветеринарната медицина); Innovation in Woodworking Industry and Engineering Design (Иновации в горската промишленост и инженерния дизайн) и в списание Управление и устойчиво развитие, което се издава на български език с резюмета към статиите на английски език. Преподавателите имат възможност да публикуват и в други подходящи списания в страната и чужбина, като стремежът им е да публикуват в списания с импакт фактор.

Академичният състав извършва консултантска и експертна дейност. Включването на преподаватели в експертни комисии в качеството им на представители на ЛТУ става чрез официална номинация от Ректора или Зам.-ректора по НИД. Добра практика за предоставяне на актуална информация за НИД, работа по проекти и постигнати резултати са информационните табла, поставени пред деканатите на факултетите. Студентите, извършващи научноизследователска дейност, имат възможност да публикуват научни постижения в Годишник на студентски научни изследвания „Управление и устойчиво използване на биологичните ресурси“, както и в специализираните периодични издания.

8.1.3. ВУ предоставя информация за международната си дейност: сътрудничество с чуждестранни университети; възможности за обмен на студенти и докторанти; издавани съвместни двойни дипломи.

Университетът предоставя информация за международната си дейност на своя интернет сайт в раздел „Международно сътрудничество“. Представен е списък от 31 университета, с които ЛТУ има сключени двустранни договори. За периода март 2013 - март 2016 г. Университетът е сключил 13 договора за сътрудничество с чуждестранни университети, в т.ч.: 3 петгодишни договора за обмен на преподаватели, провеждане на съвместни научни изследвания, организация и участие в семинари и академични събития, обмен на научни материали, провеждане на краткосрочни академични специализации, обмен на студенти; 2 договора за провеждане на съвместни научни изследвания, разработване на съвместни научни и образователни проекти, студентска и преподавателска мобилност, съвместни публикации в специализирани престижни международни и национални научни списания, организация и участие в конференции, семинари; 8 договора за преподавателска и студентска мобилност по програма „Еразъм“ и програма „Еразъм+“.

Информация относно възможностите за обмен на студенти и докторанти се предоставя основно от офис „Еразъм+“. Интернет-страницата на програма „Еразъм+“ с адрес <http://erasmus-plus.msd-bg.com/en/home> на български и на английски език съдържа информация за функционирането на програма „Еразъм+“. Актуална информация за преподавателска и

студентска мобилност се представя и на таблото на Еразъм-офиса. За акредитационния период (вкл. 2016/17), 75 студенти са осъществили изходяща и 10 студенти – и входяща мобилност. За същия период 32 преподаватели са осъществили изходяща мобилност, като броят им по учебни години нараства, а 2 преподаватели са осъществили входяща мобилност. За привличане на входящи студенти с цел обучение и/или стаж на страницата на програма “Еразъм+“ са представени на английски език учебните планове по специалности.

Разработен е Правилник за признаване на висше образование и завършени периоди на обучение в чуждестранни висши училища, с който се регламентират изискванията, условията и реда за признаване на придобито висше образование и завършени периоди на обучение в чуждестранни ВУ, с цел по-нататъшно обучение в ОКС „Бакалавър“, ОКС „Магистър“ и ОНС „Доктор“.

Прилагането на системата за трансфер на кредити (ECTS) предоставя възможност за обмен на студенти и докторанти. Понастоящем не се провежда съвместно обучение с други ВУ и не се издават съвместни двойни дипломи.

8.1.4. ВУ предоставя информация за: резултатите от вътрешни и външни одити; резултатите от мерките, взети след проведени анкетни проучвания сред студентите за качеството на обучение и на преподавателския състав; резултатите от проведени анкетни проучвания сред студенти и работодатели за реализация и заетост на завършилите.

Осъществяването на прегледите на постигането на целите по качеството на обучение и на академичния състав на равнище Университет и основните му звена, се извършва на периодичен принцип, като вътрешните одити се провеждат минимум 1 път годишно, както и контролните одити от външна международно призната сертифицираща организация, при които се наблюдава аналогична регулярност. Отношението на броя на планираните и извършените одити е 1:1.

Процедурата „Вътрешен одит“ включва: Годишен план за вътрешен одит на СУК; План-график и Програма за одита; Отчет за несъответствията; Обобщен доклад от вътрешен одит. Последният вътрешен одит на административните звена на Университета и на Деканатите е осъществен през периода 12-18.07.2016 г. Контролните одити се извършват от международно призната сертифицираща организация. Последният контролен одит на системата за управление на качеството в ЛТУ е проведен на 29-30.09.2016 г. Целите му са: определяне степента на съответствие на системата за управление с критериите на одита; оценяване способността на системата за спазване на законови, нормативни и договорни изисквания; осигуряване на ефективност за постигне определени цели; определяне на области за потенциално подобрене.

В ЛТУ регулярно се провеждат анкетни проучвания сред студенти, преподаватели и работодатели за качеството на обучение и на преподавателския състав, за възможностите за реализация и заетост на завършилите. При атестирането на преподавателите се провеждат анкети със студентите за качеството на обучение и академичната етика. Тези анкети се съхраняват в папката на всеки атестиран преподавател.

В периода май 2013 г. – април 2015 г. във факултет Стопанско управление се изпълнява проект BG051PO001-3.1.07 – 0041 „Актуализиране на учебните програми на специалностите във факултет „Стопанско управление“ в съответствие с изискванията на пазара на труда 2013-2014 г. – EDUCOMP“. Работата по проекта включва интензивни анкетни проучвания сред завършили студенти и работодатели в секторите Алтернативен туризъм, Дървообработване и мебелна промишленост, Горско стопанство, както и анкетиране на преподавателите във факултет Стопанско управление с цел установяване доколко и как те адаптират учебните си програми и съобразяват съдържанието им с потребностите на бизнеса.

Друг проект, при изпълнението на който е проведено мащабно анкетно проучване в периода май-юни 2015 г., е BG051PO001-3.1.07-0074 „Актуализация на учебните програми за специалностите във факултет „Екология и ландшафтна архитектура“. В анкетното проучване са участвали 55 преподаватели, 10 лектори от бизнеса и 308 студенти от факултета. Резултатите от анкетното проучване са представени с доклад, в който са обобщени оценки и препоръки и на тази основа са конкретизирани основни направления за промяна на учебното съдържание на специализиращите дисциплини.

Резултати от проверката:

По 8.1.1. ЛТУ разполага с интернет сайт (<https://ltu.bg>), на който се оповестява информация за обучението на студенти по 8 професионални направления, учебна документация по специалности, образователно-квалификационни степени и форми на обучение.

По 8.1.2. Университетът предоставя информация за приоритетите и целите на научноизследователската дейност на академичния състав чрез плановите на преподавателите, обобщен по катедри и Годишния доклад за състоянието и развитието на научните изследвания. Информация за постиженията на преподаватели и студенти от научноизследователска дейност се получава от издаваните монографии, статии и наръчници, както и от научни доклади, представени на национални и международни научни конференции.

По 8.1.3. За периода март 2013 - март 2016 г., ЛТУ е сключил 13 двустранни договори за сътрудничество с чуждестранни университети. Има сключени общо 31 договора за двустранно сътрудничество, с което се предоставя възможност за обмен на студенти и докторанти с цел провеждане на обучение или стаж. Понастоящем в Университета не се провежда обучение с цел издаване на съвместни двойни дипломи.

По 8.1.4. Обобщена информация за резултатите от проведени одити се предоставя чрез протоколите за вътрешни одити и докладите за контролни одити. Разработените проекти за актуализация на учебните програми съдействат за интензифициране на анкетните проучвания сред студенти, преподаватели и работодатели.

СТАНДАРТ 9. ТЕКУЩ МОНИТОРИНГ И ПЕРИОДИЧЕН ПРЕГЛЕД НА ПРОГРАМИТЕ**КРИТЕРИЙ 9.1. Регулярен мониторинг (преглед) и актуализиране на учебните програми, съобразно еволюцията на научните знания и технологии.****9.1.1. Съответствие на учебните програми на икономическите и социални потребности на обществото.**

Прегледът и актуализацията на учебните програми са регламентирани в ПД, раздел „Учебни програми“, където е записано, че действащите учебни програми могат да се актуализират всяка година след приключване на курса на обучение по съответната дисциплина. Това дава възможност за своевременно актуализиране на учебните програми най-малко веднъж на 5 години, независимо от това дали са постъпили предложения за промени или не. При актуализация на учебни програми с промени до 10%, утвърждаването им става от КС, а при промени над 10% – от ФС.

Съществен принос при актуализацията на учебните програми има работата във ФСУ по проект BG051PO001-3.1.07 „Актуализация на учебните програми във факултет „Стопанско управление“ в съответствие с изискванията на пазара на труда 2013-2014 г. – EDUCOMP“ и във ФЕЛА по проект BG051PO001-3.07-0074 „Актуализация на учебните програми за специалностите във факултет „Екология и ландшафтна архитектура“. Резултатите от проведените анкетни проучвания сред студенти и работодатели, при изпълнението на проектите, са основен източник на информация за промени в учебните програми и за разработване и приемане на нови програми.

9.1.2. Одобрените за определен академичен цикъл учебни програми не бива да са със структурни и целеви недостатъци, изискващи промяната им в рамките на съответния академичен цикъл.

Брой на учебните програми, оповестени в публичното пространство чрез сайтовете на съответните факултети;

За студентите от ФГС е разработен Справочник, който е представен на интернет-страницата. В него са включени учебните планове за ОКС „Бакалавър“ и ОКС „Магистър“, както и 50 учебни програми от учебния план за ОКС „Бакалавър“ и 33 учебни програми от учебния план за ОКС „Магистър“. Учебните програми са представени по стандартен начин, който включва: ECTS кредита; семестър през който се изучава дисциплината; седмичен и общ хорариум; ОКС; статут на дисциплината; форма за проверка на знанията; методично

ръководство; учебна лаборатория; преподаватели; цел и задачи; съдържание; методи на обучение; изисквания за заверка; оценяване.

Брой на проучените програми, за които е констатирана необходимост от актуализация през последните 5 години;

За периода 2012-2016 г. във всички факултети на университета е направена актуализация на 385 учебни програми за ОКС „Бакалавър“ и ОКС „Магистър“. При 373 от тях промените са под 10% и са осъществени на ниво Катедра. Промените са свързани най-често с: промени на отделни теми; включване на елементи на електронно обучение; добавяне на нови литературни източници; отразяване на промени в нормативната уредба (законови, наредби, правилници); отразяване на нова и научно-приложна информация. С обсъждане във ФС е направена актуализация на 12 учебни програми, тъй като промените при тях са над 10%. За учебната 2015/16 г. 62,7% от учебните програми са актуализирани.

Обучението по специалност Ветеринарна медицина, като специалност от регулираните професии, се привежда в съответствие с Постановление за държавните изисквания за обучението по Ветеринарна медицина. Във връзка с това в учебния план за специалността са актуализирани 9 и са включени 5 нови учебни дисциплини.

Брой на студентите, участващи ефективно в прегледа на учебните програми;

Участието на студенти в прегледа на учебните планове и учебните програми е регламентирано в ПД. Студентите участват със свои представители в работата на факултетните съвети и на АС и имат равни права при обсъжданията и гласуването. Представители на Студентския съвет участват в прегледа на системата за оценяване и поддържане качеството на обучение и на академичния състав в ЛТУ. При изпълнението на проект BG051PO001-3.1.07-0074 „Актуализиране на учебните програми за специалностите във ФЕЛА е проведено анкетно проучване, на което са се отзовали 308 (73%) студенти от факултета, 53 преподаватели и 10 представители на бизнеса.

Брой на работодателите, участващи ефективно в прегледа на учебните програми.

Участието на работодателите в прегледа на учебните планове и учебните програми в областта на горското стопанство се е осъществило чрез изпращане на писма за становища, препоръки и предложения, относно качеството на учебната документация, до: 6 Държавни горски предприятия със 180 държавни горски и ловни стопанства; 16 Районни дирекции на горите; 11 Природни парка; 3 Лесозащитни станции; 2 Горски Семеконтролни станции и общински горски стопанства. Осъществяването на обратна връзка дава възможност за ефективно участие на работодателите в прегледа и актуализацията на учебните програми.

9.1.3. Мониторингът на програмите да гарантира набавянето на информация, необходима за качествените им промени и подобрения.

Регулярният преглед на учебните програми предоставя необходимата информация и допринася за тяхното навременно актуализиране. Действащата в Университета СУК регламентира провеждането на мониторинг на учебната документация – квалификационни характеристики, учебни планове и учебни програми.

9.1.4. Промените в учебните програми да бъдат оправдани по отношение на предлаганата на трудовия пазар квалифицирана работна сила.

Актуализацията на учебната документация е непрекъснат процес, който се осъществява на всички нива – катедри, факултети, университет. Цялостен преглед на учебния процес се извършва в края на летния семестър на учебната година. На тази основа се правят промени в учебните планове и учебните програми. Съществен принос за промени в учебните програми в съответствие с изискванията на пазара на труда имат резултатите от разработените през последните години във ФСУ и ФЕЛА проекти.

Изследването на състоянието и тенденциите на пазара на труда се осъществява с помощта на Кариерния център и Университетския център по предприемачество. Участието на ИАГ, БКДМП, Българската асоциация за алтернативен туризъм и други браншови организации като партньори в проектите по ОП „Развитие на човешките ресурси“ допринася за оправдани промени в учебните програми по отношение на изискванията на трудовия пазар от квалифицирана работна сила.

9.1.5. Ангажиране на преподаватели, студенти и работодатели в мониторинга, прегледа и ревизията на учебните програми.

Извършването на периодичен преглед на учебната документация е регламентирано в ПД. Освен този в края на всяка учебна година, с оглед навременното отразяване на научни достижения в съответната област, има възможност за промени в учебните програми при доказана необходимост. При това, преподавателите са пряко ангажирани в прегледа и актуализацията на учебните програми.

Представители на студентите участват в заседанията на ФС при утвърждаване на учебни програми с повече от 10% промени и на нови учебни програми. Във връзка с атестирането на преподаватели се извършват анкетни проучвания сред студентите относно обучението по съответните дисциплини. По този начин студентите имат възможност (непряко) да изказват мнение и да правят предложения във връзка с качеството на обучение и промени в учебните програми.

Провеждането на анкетни проучвания сред завършили студенти и потребители на кадри дава възможност да се прецени актуалността на програмите за обучение. За това допринасят и провежданите срещи на академичния състав с работодатели. По време на посещението, при срещата с потребители на кадри и представители на обществени институции, ЕГ се убеди в ангажираността на работодателите по отношение на промените и актуализацията на учебните планове и програми.

Резултати от проверката:

По 9.1.1. В ЛТУ има изградена нормативна база за актуализиране на учебните програми в съответствие с икономическите и социалните потребности на обществото.

По 9.1.2. Регулярният преглед на учебните програми допринася за навременното отстраняване на пропуски и недостатъци. При промени до 10% от учебното съдържание, утвърждаването на учебните програми става на КС, а при по-големи промени – на ФС.

По 9.1.3. Мониторингът на учебните програми осигурява необходимата информация за качествени промени и подобрения при тяхната актуализация.

По 9.1.4. Промените в учебните програми са продиктувани от изискванията на пазара на труда и стремежа за по-успешна реализация на завършилите студенти.

По 9.1.5. В прегледа и актуализацията на учебните програми са ангажирани преподаватели, студенти и работодатели.

СТАНДАРТ 10. ЦИКЛИЧНО ВЪНШНО ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО

КРИТЕРИЙ 10.1. ВУ осъществява планирани дейности за самооценяване и външни оценки на всички учебни програми

10.1.1. Регулярни самооценки и външни одити на ВУ от агенции, признати на национално и международно ниво.

Лесотехническият университет прилага четири основни практики за самооценяване и външни оценки на всички учебни програми на регулярен принцип: Развива система за управление на качеството на обучение, сертифицирана по стандарта ISO 9001:2008; Одитира професионалните направления и специалностите от национално признати организации като Националната агенция за оценяване и акредитиране (НАОА); Одитира качеството и условията на обучението от професионални международни организации в областта на регулираните специалности; Поддържа системата за управление на качеството на обучение, посредством вътрешни одити.

Провеждането на вътрешните одити на системата за управление на качеството (СУК) се осъществява чрез управлявани формуляри: ОД 8.2.2 – 01. Годишен план за вътрешни одити по СУК; ОД 8.2.2. – 02. План за одита; ОД 8.2.2. – 03. Отчет за несъответствие; ОД 8.2.2. – 04. Обобщен доклад от вътрешен одит.

През 2014 г. са проведени вътрешни одити на във ФГС, ФСУ, ФГП, ФЕЛА, ФВМ, ФА, Учебен отдел – 10 броя, Вътрешен одит на ФСУ (2015 г.), Вътрешен одит за промяна на Интегрираната система за управление (ИСУ) в Системата за управление на качеството спрямо ISO 9001-2008, Сертификации и контролни одити. Вътрешните одити се провеждат минимум два пъти годишно, за което са посочени и съответните документи. *Съотношението планирани*

към изпълнени вътрешни одити е 1:1. Провеждането на одитите е надлежно документирано и осигурено с необходимите заповеди и ангажименти от страна на Ръководството на ЛТУ.

В периода 2013-2015 г. са осъществени две целеви обучения, свързани с функционирането на СУК, СУСИ и ИСУ. При първото обучение (ISO 9001 и ISO – 27001) през 2014 г. са обучени от академичния състав и административния персонал – 40 души по ISO-9001 и 15 души по ISO – 27001. Успешно издържали изпит за сертифицирани одитори – 14 души. При второто обучение сертификати са получили 141 преподаватели и служители. Това е позволило успешно одитиране от външната международна организация (SGS) в следите направления: Управление на обучението на студенти за ОКС „Бакалавър”, „Магистър” и „Доктор” по акредитираните професионални направления и научни специалности; Контролиране обучението, квалификацията и преквалификацията на кадри за професионалните направления; Усъвършенстване на научноизследователската, проектантската и експертната дейност.

Друг механизъм за проверка на критериите за оценяване на качеството на обучение е външното оценяване и наблюдение, осъществяван по линия на НАОА като независим специализиран държавен орган, осигуряващ прозрачността на учебната и изследователската дейност. НАОА е потвърдила професионалните направления и сроковете на акредитация в ЛТУ до 2021 г., както е посочено в Таблица 25.

Таблица 25. Акредитирани професионални направления в ЛТУ и срокове на валидност на акредитациите

Професионално направление/специалност от регулираните професии	Срок на валидност на акредитацията	Оценка
3.7 Администрация и управление	18.11.2020 г.	8,67
3.9 Туризъм	23.03.2021 г.	7,91
4.4 Науки за земята	11.03.2019 г.	9,42
5.13 Общо инженерство*	10.12.2016 г.	
6.1 Растениевъдство	30.07.2021 г.	9,24
6.2 Растителна защита	31.10.2018 г.	8,42
6.4 Ветеринарна медицина	02.04.2021 г.	9,08
6.5 Горско стопанство	27.06.2019 г.	9,66

* - професионалното направление е в процес на акредитация

По линия на Европейската асоциация за обучение по ветеринарна медицина е осъществено посещение на комисия от ЕАЕВЕ с координатор от Брюксел (проф. П. Лекокс), експерти по клинични дисциплини, проф. С. Мартин (Франция) и проф. Лаура Блекууд (Англия). Комисията е констатирала, че ФВМ успешно се е интегрирал и поддържа високите стандарти в рамките на Европейското образователно пространство.

10.1.2. Последващ акредитационната процедура мониторинг за постигане на увереност, че напредъкът, постигнат след последната дейност по външното осигуряване на качеството, се взема предвид при подготовката на следващата.

ЛТУ стриктно спазва утвърдената практика за вземане под внимание направените бележки и отбелязаните зони за подобрене на процедурите по управление и осигуряване на качеството. Това се потвърждава и от „Доклада за изпълнение на препоръките в решението на Акредитационния състав на НАОА за институционалната акредитация на ЛТУ – 2011-2016 г.” и решението на ПК на САНК (07.07.2016 и 28.07.2016 г.) върху качеството на обучение и на академичния състав.

Резултатите от САНК потвърждават установените добри практики в областта на осигуряването и управлението на качеството, в т.ч. и получени в резултат на проведени одити от международни сертифициращи организации официални сертификати на Системата за управление на качеството на Лесотехническият университет издадени на български и английски език. САНК към НАОА констатира през 2016 г. че Лесотехническият университет е изпълнил препоръка № 2 и изпълнява препоръки с №№ 1, 3 и 4, формулирани в решението на Акредитационния съвет от 28.03.2013 г. при последната институционална акредитация.

10.1.3. ВУ е приело и прилага процедури за предприемане на действия във връзка и по повод на резултатите от програмната акредитация.

Брой на оценените програми. На ниво ОКС „Бакалавър” и „Магистър” за отчетния период са оценени 7 от 8 професионални направления, като едно професионално направление е в процес на акредитация. Общо инженерство – ниво ОНС „Доктор” Университетът поддържа 37 докторски програми, от които 25 са с потвърдена акредитация през периода, а 12 са в процес на акредитация.

Брой на временно разрешените програми – няма временно разрешени програми.

Брой на редовно оценяваните програми. На ниво ОКС „Бакалавър” и „Магистър” са оценени 8 професионални направления, вкл. едно професионално направление, което е в процес на акредитация. На ниво ОНС „Доктор” в Университета са оценени 37 магистърски програми, вкл. 12, които са в процес на акредитация.

Брой на програмите, които са претърпели промяна в резултат на препоръките от външни оценки. За отчетния период са направени общо 36 актуализации, приет е един нов учебен план и един учебен план на чужд език.

Резултати от проверката:

По 10.1.1. Лесотехническият университет редовно подлага на проверка своята Система за управление на качеството, в следствие на външните одити извършвани от агенции признати на национално и международно ниво.

През 2013-2014 година чрез Проект BG051PO001-3.1.08-0033 „Усъвършенстване на системите за управление в Лесотехнически университет”, за да привежда своята нормативна уредба и работни процеси в съответствие с изискванията на системите за управление на качеството по стандарта ISO9001:2008. В допълнение Университетът привежда своята система и съгласно изискванията на стандарта ISO 27001:2005. Това позволява успешното одитиране на системата за качество от външна международна сертифицираща организация каквато е SGS.

Друг основен механизъм за проверка на критериите за оценяване на качеството на обучение, е външното оценяване и мониторинг, осъществяван по линия на НАОА в качеството ѝ на независим специализиран държавен орган, осигуряващ отчетността и прозрачността на учебната и изследователската дейност на автономните институции на висшето образование. ЛТУ изпълнява стриктно поставените изисквания и своевременно отстранява направените забележки, свързани акредитационния и следакредитационния процес във връзка с институционалната акредитация, при програмната акредитация на специалностите, акредитирането на докторските програми и предложенията за увеличаване на капацитета.

По 10.1.2. Акредитационният съвет на НАОА констатира, че Лесотехническият университет –гр. София е изпълнил препоръка No 2 и изпълнява препоръки No 1, No 3 и No 4, формулирани в решението на Акредитационния съвет от 28.03.2013 г. при институционалната акредитация.

По 10.1.3. На ниво ОКС „Бакалавър” и „Магистър” за отчетния период са оценени 7 от 8 професионални направления, като едно професионално направление е в процес на акредитация. От 37 докторски програми 25 са с потвърдена акредитация през периода, а 12 са в процес на акредитация. Няма временно разрешени програми. За отчетния период са направени общо 36 актуализации на учебни планове, приет е един нов учебен план и един учебен план на чужд език.